564

W. 564.

ԳՐՔԱՐԱՆ

ՀԷՏԻՅԷ

ՄԻՒՔԷՐՃԻՄ ՎԷ ՃԱՄԻ'Ի
Ա. Գ. ՅԱՐՈՒԹԻՒՆԵԱՆ

معارف عمومیه نظارت جلیله‌سنك ٥ شعبان ٣١٢ و ١٩ كانون ثانی ٣١٠ تاریخلی و ٧٤٠ نومرولی رخصتنامه‌سیله طبع اولنمشدر

ԻՍԹԱՆՊՕԼ
ՄԱՏԹԱՍ'Ի Ց. ՄԱՏԹԷՈՍԵԱՆ
1898

ՊԻՐ ԳԱԶ ՍԷՕԶ

Պու քիՁապ՝ Թիւմօքի Թիրգըմընն «Գրզլարա Մէքքուալլար» նամ էսէրի օլուպ, պիզ անը էրմէնի իւլ հուրուֆ Ձիւրքճէյէ Ձէրճիւմէ վէ անըն իւզէրինէ «ԳաՁընվարըն իյմէ ինթիյամ-ղարը ֆմըր մը Ձըր — Գրզլար բաղիմ ու թէրպիյէ օղուվմալըմըմ ՁըրՁլար», նամը ալՁընտա այրըճա պիր պապ տախի իլավէ էտէրէք նէշր էյլէսինք։ Միւէլլիֆ ի միւանիլէյհին պունտան 3—4 սէնէ էվվէլ, եանի 1894 տէ «Կենճլէրե Հէտիյէ» նամըյլէ վէ պազը իլավէլէր իլէ նէշր էՁմիշ օլտըղըմըզ մէքՁուալլարընը քէմալը մահզուզիյէՁլէ օգումըշ օլանլար՝ անըն պու էսէրինի տահա գիյատէ մահզուզիյէՁլէ օգուչանազլարընա շիւպհէ եօգ տըր, գիբա պու իքինճի գըսմընն մէվզու՛ը պահսը՝ պիրինճիսինինքինտէն տահա մուհիմմ սիր։ Պու քիՁապը օգուչանագ գըզլարտան հէր պիրի միւսՁազպէլտէ քէնտիսինէ մախսուս պիր խանէյէ, պիր սաատէՁ մէքեանընա մալիք օլմազա արզուքէշ տիր։ ԻշՁէ էյ գըզլար՝ պու քիՁապ սիզին օլ սաատէՁ մէքեանընա Նէ վէճհէլ մալիք օլապիլէճէյինիզի կէօսՁէրմէքտէ տիր։ Ամը տէրունի տիլտէն օգուտղընըզ հալտէ, անտէն պու պապտէ պիր չօգ հիսսէլէր ալապիլէճէյինիզէ, զույէՁլէ միւՁէֆիա օլանազընըզա հիչ շիւպհէմ եօգ ըլը։ Նաիլի ՁէշվիգՁ օլանազ օլուր իսէք, ինշալլահ անգարիպ պու քիՁապընն իւչինճի գըսմընը տախի պիր չօգ իլավէլէր իլէ նէշր էՁմէքլիք շէրէֆ վէ պահՁիյարլըղընա մազհար օլուրըզ։

Մ. Ֆ.

ԳԼՋԱՐԱ ՀԷՏԻՅԷ

ՊԱՏ Ա

ԷԼՊԻՍԷ ՎԷ ՔԷՋԵԻՆԱՔԸՆ ՀԻՒՄՆ ԵԱԽՕՏ ՍՈՒԻ ԻՍՔԻՄԱԼԻ

Հէփ մէմլէքլէրէ գաթրնլարը էրէլէրէն տահա զիյատ զիպ ու զիյնէրէ հարիսէ օլըգլարընը կէօրմիւօիւմ տիր ։

ՃՕՆ ԼԷՃԸՐՏ

Պէնձէ հիւան ու ճէմալ վէ ըրզ ու քէմալ ահիպէսի օլան պիր գըզ եա գաթրն տիւնեատա խայալ օլունա պիլէն էն կիւզէլ մախլուգլարտան տըր ։ Պու միսիլլիւ պիր գաթրն եախօտ գըզ՝ վալիտէ , հէմչիրէ վէ զեվճէ սըֆաթըլլէ , քէնտի հուզուրըլլէ միւչէրրէֆ օլմուչ խանէյի նուրանի պիր մէլէք կի-

պի ճէնոէթէ թահվիլ էաէր ։ Ճէմիյէթ ի պէչէրինէ արասընտա հաիզ օլարաղ մէվկը ի միւմթազ սէկէ-պիյէ զալալի ինսանիտէ մէրքիւզ օլան հէր կէօնէ մէհաճին վէ ֆէզաիլի ախլազը զահիրէ իխրաճ , վէ վէ կապըլըզըզ վէ խիլաֆը զէրաֆէթ վէ նէզաֆէթ օլան չէյլէրի տէֆ ու իզալէ էաէր ։ Թէրագզյաթ վէ իւլումըն պալա տէրէճէսինէ կէթիշմիշ օլան պիր էրքէք պիզէ զայէթ ճէլիլ վէ միւհթէրէմ պիր մախլուգ կիպի կէօրինէ պիլիր իսէ տէ , գուասիյէթ , մուհաֆազէթ վէ հիւան ու ճէմալըն ասլ ու մէնպաը օլան Հազգ Թաալա հազրէթլէրի մուգատտէս զիյնէթլէրինի վէ մուհաֆազէթ ու լէթաֆէթինին էսէրլէրինի զաաըն զըսմը իզէրինէ կէօսթէրմէքճէն կէօյա խուսուսի պիր լէզզէթ վէ մահզուզիյէթ հիսս էյլէմիշ տիր ։ Իշթէ պու սէպէպէ մէպնի պիր զըզ եախօտ կէնճ պիր զաաըն նազարըմտա զայէթ մուզաատէս վէ մուազզէզ պիր մախլուգ տըր ։ վէ պու սէպէպէ մէպնի տիր քի , էտէպսիզ , թէրպիյէսիզ աէֆհէ պիր զաաըն կէօրմէք պէնի զայէթ մահզուն վէ միւքէտտէր էահիպ թիւյէրիմի իւրփէրտիր ։

Եվվել պէ եվվել հէր պիր զըզ վէ զաաընըն հագգը եախօտ հագգսըզ եէրէ պիւթիւն նազար ը տիգգաթ ու իհթիմամընը ճէլպ , եանի ազլընը , ֆիքրինի իշզալ էաէն մատտէտէն — էլպիսէ վէ թիզէհնաթէն մէսէլէսինատէն պահս էթմէք իսթէրիմ ։ Պէն էլպիսէ վէ թէզկիհնաթըն կիւզել վէ կապըլըզըզը օլմասընա էհէմմիյէթ վէրէնլէրատէն իմ ։ Իթիգատըմ-

ճա , Սլլահ կիւղէլ օլաքընտան կիւղէլ նէյնէլերի սէվմէր , վէ մաւսամ քի նիսա թաիֆէսի տաար ը գուա-
րէթ ի իլահիյէնին էն կիւղէլ վէ միւմթազը տըր , ֆիքրիմճէ նիմաննըն հիւան ու ճէմալը իլէ խմմի-
զաճ էտէն զարիֆ էլպիսէ վէ թէզկիռաթ Սլլահա տախի խօշ վէ մագպուլ տըր : Պինաէն ալէյհ , մէ-
լահաթ ը ֆըթրիյէ վէ թէրավէթ ի խըլգիյէլերինի տանա չաչաալը վէ տանա փարլագ կէօսթէրմէյէ
հարամըմ Էտէն էլպիսէնին զինէթ վէ էթաֆէթինէ գաաընվարնէ գաաար տիգգաթ վէ զայրէթ էթմէլեր ,
օլ գաաար հագգը կէօրիւլիւրլեր : Գաաընր սիւաէն, չօճուղը օյունտան մէն էթմէք պիր նէնէյին մէն-
պաընա ատղրու ագմաընը թաւէպ էթմէյէ պէնզեր : Պիղիմ էսքի մուալիմլեր , միւրէպպիլեր , նաասի-
լեր չօճուգլարը օյունտան մէն իլէ թահսիլէ սէվգ էտերլեր իտի : Շիմաի իսէ ալէմ ի մէտէնիյէթտէ
չօճուգլարա թահսիլի օյուն իլէ գաալուլ էթտիրի-
յօրլար : Իսթիֆաէնի օյունլար իճաա էթմիշլեր
տիր : Հարգլարը պիլէ օյունճագ սուրէթինէ գօյուպ
էյլէնճէ հօլունտա էօյլէնէյօրլար : Պու գաիտէ գա-
տընլար վէ գըզլար հագգընտա տախի թահսիլ օլու-
նարագ անլերի սիւաէն վէ մօտատան վազ կէչքը-
մէյէ սայ ու զայրէթ էտէճէք եէրտէ , անլերին մօ-
տայա օլան իչպու մէյլ ու բաղդէթլերինտէն իսթի-
ֆատէ թահրիգինի արամալը , անլերի զէրաֆէթէ ,
ինթիզամա վէ հիւան ի թաալիաթ վէ զէվզ ի սէլիմէ
ալըշտըրմալը տըր :

Լաքին պուհատա իֆրաթա վարըլմամալը տըր , էլպիսէ վէ թէզեհինաթճա իֆրաթա վարմադ տօղրուսը չայան ը իսթիհզա պիր մուամէլէ տիր . պու կիսպի թէզեհինաթ՝ գատընլարը կիւզէլլէչտիրմէք չէօյլէ տուրսուն , անլէրի տահա զիյատէ չիրքինլէչտիրիր : Պալատէ զիքր էթտիյիմիզ իւզրէ , գատընլարըն զիպ ու զինէթէ իսթիլալարը նէյնի պիր չէյ օլմայըպ , մին էլ գատիմ պու հէվէս վէ արզու. ճարի իսի իսէ տէ , պու կիւնքի զիպ ու զինէթ իլէ թէզեհինաթը գատիմէ արասընտա ֆէրգի քիւլլի վար տըր : Զէման ը գատիմտէ մաղհար ը րտղպէթ օլան թէզեհինաթ սիլսիլէտէն սիլսիլէյէ ինթիգալ էտէր տէյէրլի վէ գըյմէթլի ճէվահիր վէ էլպիսէ իքէն , էլեէվմ էվրօփատա ճարի օլան իֆրաթ մօտա պէլիյէսի սաիգասըլլա պիր այ էվվէլ եափըլան էլպիսէնին պիր այ սօնրա տէյէրի գալմայօր . հալ պու քի էլ եէվմ էլպիսէ՞վէ թէզեհինաթա զէման ը գատիմէ նիսպէթլէ պիր գաչ միսլի ադչէ սարֆ օլունուպ աիլէլերին զարուրէթ ի հալինի ինթաճ էտիյօր : Էվվէլկիլերին էսպապ ը սաիրէյէ մէպնի վէ պու եիւզտէն տիւչյար օլտուգլարը միւչքիլաթ վէ պէլքի զարուրէթ վէ սէֆալէթի կէօրէն կէնճլէր՝ թէվահհուչ էյլէյիպ ագոը իդտիվաճա ճէսարէթ էաէմէյօրլար : Հէմ փէտէրի հէմ զէվճի Ֆիլատէլֆիա չէհրի զենկինլէրինտէն օլուպ զայէթլէ հիւսնա վէ 25 հաչընտա պուլունան կէնճ պիր գատըն կէչէնլէրտէ իֆրաթ մօտա ալէյհինտէ զայէթլէ չէտիա իլ մէալ պիր մէ-

գալէ իրաս էյլէյիպ տէմիշ տիր քի , « Վալիտէյիք վէզաիֆի իլէ միւքէլլէֆ իզ . իչպու վէզաիֆի նա-զիֆէնին հիւան ի իֆասընաս կէօսթէրտիյիմիզ գայասըզլըգ վէ տիգգաթսըզլըգտան տօլայը ալիէ-լէրիմիզ վէ ճէմիյէթի ի ուժումիյէ ի պէչէրիյէյէ գար-չը տէր իւհատ էյլէսիյիմիզ մէսուլիյէթ փէք ազըր տըր : Իֆրաթ մօսայա թէպալիյէվէ մէզհէպի ի ին-սանիյէյի վայմալ էտէրէք մասախարալարա պէնզէ-մէյի թէրճիհ էյլէսիյիմիզ նէթիճէզ իմիշ կիպի , պիրէր պինա ի պէտի ի Իլահի օլան վիւճուտըմըզ-տան պայգա մասուսլարըմըզըն տաճի վիւճուտլէրինի իֆնա էտիյօրըզ : Զօճուգլարըմըզըն սագաթ վէ խաս-թամիզաճ տօզմալարընտան տօլայը չէֆգաթ ը մատէ-րանէյի , սէլամէթ ի տգլ ու ֆիքրի , սըհհէթ վէ հա-գիգաթը՝ քէնտիմիզի պէյէնտիրմէք վէ խըսամ ու ապրապատըզտան օլմատըգլարը ճիհէթլէ կէօզլէրին-տէն նիհան օլմագլըզըմըզ մուգթէզա ի հիւան ի ա-տապ ու ախլազտան օլան էճնէպիլէրին էնզար ը զէվգ ու հըյսընը ճէլպ էտէպիլմէք կիպի հէր վէճհ-լէ մէյտուա վէ մէնֆուր պիր էմէլ ուզրունա ֆէտա էտէն պիզ վալիտէյէր իզ : Թէէսսիւֆ օլունուր քի թէչէքքիւլաթ ը պէտէնիյէ վէ խըլգաթ ը թապիի-յէյէրինին վիւճուտլէրինէ վէրտիյի թարլ ը լաթիֆէ ըտաղմէն պալը զրզլար վէ գաասընլար քէնտիլէրինի օ ազապ ճէհաէրէխի , օ խասթալըգ մաքինասը իչինտէ էզիմ էզիմ էզիյօրլար : Սլայիշ ու նիւմայիշէ մէյլ ու ըտաղպէթիմիզ կալընըզ պու կիպի ֆէնալըգլարը վէ

պու գատար մաղարրաթլարը մուճիպ օլսա իսի , իթիզար էսէ պիլիր իսիք . հայֆա քի իշպու մէյլ ու իսթիլամըզ ևիւզիւնտէն ալէյէրլէն վէ պիլ վա- սըլա ճէմիյէթ ի պէչէրիյէնլէն սաատէթ ի հալի է- սաարնատ սարսըլըպ մահվ ու նադալատ օլույօր ։ Գըզլար իչֆալաթլարընա թալիպ զէվճ պուլամա- յօրլար ։»

Տիկէր թարաֆտան , կիւզէլ էլպիսէ կիյմէյէ գուարէթի օլան պիր գաադընդն հիւնի թապիաթ վէ զէվգ ի սէլիմ իսլաֆընատա էլպիսէ կիյմէսի այրպ տրր . վէ պիր գաադընդն ան ևամօտ իֆֆէթ ու իա- մէթ նամընա պէօյլէ էլպիսէ կիյմէսի տանա պիյա- տէ չայան ը թահիպ պիր ։ Էօյլէ գըզլար վէ գաադն- լար կէօրմիչիւմ քի , մօտաֆէրէսթլիյի կիւնահ սայարատ (քի հապիգաթլէն տէ կիւնահ տըր) օլ պիր սէճա վարմըչլար տըր ։ Պու թաղրիմ գըզլար գաադն- լար օլ տէրէճէ սաատ վէ մուզայիր ի պէրաֆէթ էա- վապ կիյէրլէր քի , սանըրսըն սայիք օլտուպլարը ուսուլ վէ մէպտէլէր իւնատընդն էն մուզաատէա հիս- սիյաթ ը թապիիյէ վէ էն ալի զէվգ ու թապիաթը- նա մուզայիր տիր ։ Քէնտի հիւսն ու անըյլէ էն ալա սուրէթտէ իսթիզաճ էսէն էլպիսէ վէ մէգնիսատ իլէ ճապիպէլի վէ խօշ կէօրիւնմէյէ չալըշմակ հէր գաադընդն վալիճէ ի մուքէլլէֆէսի իսթիլամընատան տրր ։ Գաադնլարընդն հիւսն ու էնատը՝ յուչը զէ- մինտէ մէլէքատանէ հիւսն ու զէրաֆէթինն պիր նիւմունէսի մագամընատա զէվգ ու մահզուզիյէթ

մէնպար օլմազա թազախր օլունմըշ տըր ։ Էյէր Ալ-
լահ պիր ավուճ թօփրագ իչինտէ չիչէքլէր տիքմէք
իսթէսէ , հիչ չիւպհէ կօզ քի օլ չիչէքլէր պիր գա-
տընըն սինէսինտէ այըլըրլար եախօտ պիր գատընըն
սաչլարընը թէզեին էտէրլէր ։

Պու ճիւմլէ իլէ պէրապեր , էլպիսէ իքինճի
տէրէճէտէն հաիզ ի էհէմմիյէթ պիր չէյ տիր , զի-
բար հիւսն ու ճէմալ պիլէ էն էսասի վէ լիւզումը
չէյ տէյիլ տիր ։ Կիւզէլլիք փէք արզուլանաճագ
պիր չէյ տիր , փէք պէօյիւք պիր նիմէթ տիր ։ Ին-
սանըն սիմա վէ էնտամընըն չիրքին վէ եապըշըգսըզ
օլմասը տօղրուսը պէտպախթըզ տըր ։ Լաքին պին-
լէրճէ գատընլար վէ զըզլար վար տըր քի , սիմա վէ
էնտամա կիւզէլլիքտէն մահրում օլմալարըլէ պէ-
րապեր հէր կէօնէ ֆէզահիլ վէ քէմալաթը ապիյէ
վէ ախլագիյէյի հաիզէ տիրլէր ։ Կիւզէլլիք վիճու-
սընն էչքեալ ու էնտամընա վէ լէվն ու բէնկինէ թա-
պի պուլունտուզը մէրթէպէտէ պիւս պիւթիւն մատ-
տի պիր չէյ օլուպ , ճէմատաթա պիտ տիր ։ Պու
սէպէպտէն էլպիսէ քէնտի ըրզ ու նամուսըյլէ հա-
չամագ իսթէյէն աֆիֆէ վէ ֆազըլէ պիր գատըն
եախօտ զըզընն կիւզել օլսուն օլմասընն , քհաֆիֆէի
էֆքեար վէ միւլահազաթընը զապթ ու իչզալ էյմէ-
մէյէ տիր ։ Էյի , հագըչըզլը վէ հաթթա հալընա էլ-
վէրիր իսէ , ճաֆճաֆլը էլպիսէ պիլէ կիյմէք պիր
գատընըն վազիֆէ ի միւքէլլէֆէսի իգթիզասընտան
տըր ։ Կիյամի էլպիսէյի քէնտինին հիւսն ի թապի-

աթ վէ զէվգ ի սէլիմինի կէօսթէրէն պիր այար վէ ալամէթ մագամընատա ատտ ու իթիպար էթմէսի գատընըն հագգը տըր ։ Էլպիսէ վէ թէզկինաթընըն հիւան ու զէրաֆէթինէ լայըգը վէճնէլ մուգայէտ օլմազը պիլէն պիր գատըն կախօտ գըզ՝ պու վէճնէ-լէ քէնտինին էվսաֆ ու ախլագընըն իւլվիյէթինէ տաիր պիր թէմինաթ վէրմիշ օլուբ ։ Լաքին էլպիսէյի հայաթընըն հէսէֆի մագամընատա իթիխազ էթմէք , եալընըզ պիպ ու զինէթ վէ սընաի կիւզէլլիք վէսաիթ վէ վէսաիլի հագգընատա տիւշինիւպ թաշընմագ , ճան ու կէօնիւլտէն պու միսիլլիւ չէյլէր արգասընատա տիւշմէք պիւս պիւթիւն հաւագաթ վէ աֆիվ օլունմազ պիր խաթա տըր ։ Պիր չօգ գատընլարըն եէկանէ արզու վէ տիւշինճէլէրի քէնտիլէրին էլպիսէ վէ թէզկինաթլարը տըր ։ Էլպիսէ հագգընատա տիւշինիւպ թաշընըրլար , էլպիսէ խայալ էտէրլէր , էլպիսէ իչիւն եաշարլար ։ Միւֆէրրիհ զիյաֆէթ վէ րագսանէտէն հիւզնէնկիզ մաթէմխանէյէ վարընճայա գատար , անլէրին պիւթիւն էֆքեար վէ միւլահազալարը քէնտիլէրին էլպիսէ վէ թէզկինաթընատա տաիր տիր ։ Մաթէմ էվսաֆընը պիլէ նիւմայիշփէրէսթիքլէրինէ պիր վասըթա մագամընատա գուլլանարագ , միհնէթ վէ քէտէրլէրի զէմանընատա քէնտի քէնտիլէրինի էլպիսէ վէ թէզկինաթլարը իլէ թէալիյէյէ գալգըչըրլար ։ Մահզա էլպիսէ սէվէպիյլէ պիրի պիրլէրինէ միւտահանէ վէ հասէտ , պուղզ ու ատավէթ էտէրլէր ։ Քէնտի էլպիսէ վէ

թէզեինաթլարընը կէօսթէրմէք իւզրէ սօգաղա չը-
գարլար ։ Պաչլարընա գօմուշ օլտըգլարը մօտաւոի
չափգալարընը էնղար ը թէմաչայա վազ էթմէք իւզ-
րէ պէյթ Ուլլահա կիւէրլէր , վէ կիյտիքլէրի ճիճի-
լի պիճիլի էլպիսէյէ՝ քէնաի կիւղէլիքլէրինէ կաիօտ
էվաճի ը հասէնէ վէ ախլագ ը մէմուհէլէրինէ վեր-
տիքլէրինտէն չօգ պիյատէ էհէմմիյէթ վէրիրլէր ։
Պու իսէ զայէթլէ չայան ը էսէֆ սիր , գիրա պիգի
կիւզէլէչիրիպ սէվմէկի գըլան՝ ֆաղլա վէ ապէս
թէզեինաթ աէյիլ տիր ։ Զաթէն կիւղէլ օլան պիր
րէսմի պիյգըմէթ գըլան չէյ՝ հալաըզը վէ սիւսլիւ
պիր չէրչիվէ տէյիլ տիր ։ Պիլ աքս էկէր օլ րէսմ
պիր կէօնէ գըյմէթ ու մէզիյէթի հաիզ իսէ ,
անըն գըյմէթ ու մէզիյէթի ի սընահիյէսի սատէ պիր
չէրչիվէ իչինաէ տահա գիյատէ զահիր օլուր , վէ
Նահզըրըն նիկահ ը հայրէթ վէ իսթիհանընը տահա
գիյատէ քէնտիսինէ ճէլպ էտէր ։ Էօյլէ տէ պիր գըզ
հաիօտ գատըն ։ Հաճնկիսինի միւրէճճահ սայմալը
տըր ։ Քէնտի չահսը՞ մը հէր քէսին նահզար ը տըգ-
գաթ վէ հայրէթինի ճէլպ էթմէլի , Հօգսա չահսը-
Նա չէրչիվէ մագամընատա խատիմ օլան էլպիսէ ի
ֆախիրէսի՞ վէ սիւսլիւ չափգասը՞ մը ։ չէրչիվէ՞ մի ,
Հօգսա ասըլ րէսմ ու թատվի՞ր մի տահա ճալիպ վէ
տիլպէր օլմալը տըր ։

Պիր տէֆա գատընըն պիրի՝ իլմի մուաչէրէ էր-
պապընատան Պատ. ճօն Նիւթընա , «էլպիսէ մէսէ-
վէսինաէ գատընլարըն սաղիք օլաճաղը էն ալա գա-

նուն վէ գահտէ նէ տիր ,» տէյիւ սիւալ էտինճէ , միւամիլէյն ճէվապէն «Գաատըն , էօյլէ կիյին , էօյլէ հարէքէթ էյլէ քի , պիր ճէմիյէթտէ սէնինլէ կէօրիւշիւպ գօնուշան քիմսէլէր՝ սօնրա սէնին նէ կիյինմիշ օլսըղընը խաթըրլայամասընլար , » տէմիշ տիր ։ Հաննա Մօր նամ ինկիլիզ մուհարրիրէ ի մէշհուրէ տահի՝ «Սէնի կէօրէնլէրտէն հիչ պիրի՝ իքի տաքիգա սօնրա նէ կիյինմիշ օլսըղընը խաթըրլայամասըղլարը հալտէ , էյի կիյինմէք սէնահմընտա քէմալէ էրմիչսին տէմէք տիր ,» տէյիւ պույուրմուշ տըր ։ Վէլհասըլ տիւնեատա էն գապա վէ չէրէֆ ի ֆազիլէթի ինսանիյէյէ էն մուղայիր օլան չէյլէրտէն պիրի իֆրատ մօտաֆէրէսթլիք նահօտ սիւֆէրէսթլիք տիր քի , պու տա պիր չօղ գաատըն ևա ղըզլարըն էն պէօյիւք գուսուրլարընտան ևա խօտ սու ի հալլէրինտէն պիրի տիր ։ Պու մէսէլէյէ տահի սիզէ խուսուսի իհմար ու նահահաթլարտտա պուլունմագ պէնճէ տահիյէ ի իմքան խարիճինտէ տիր ։ Թէրլինիլ , քիթապլարընըզ վէ հէյիհինտէն զիյատէ հիւն ի զէվզ ու թապիհմընըզ վէ թէճրիպէ վէ միւմարէսինիզ՝ սիմանըզլէ հանկի լէվն ու րէնքլէրին իմթիսաճ էսէճէյինի , վէ վիճաա ու էնտամընըզա նէ չէչիտ վէ պիչիմտէ էլպիսէնին միւնասիպ վէ մուվաֆրգ կէլէճէյինի սիզէ պէյան ու իհմար՝ էսէճէքլէր տիր ։ Պէն պու մէսէլէտէն անաճագ սուրէթի ումումիյէտէ պահս էսէճէյիմտէն , չիմտիյէ գաատր սէօյլէնիլէնլէրի պիլ իհմիսար ,

էվվէլա աէրիմ քի , էՏԻՊԱՆԻ ՎԻ ԻՖՖԷՓԻՐՎԻՐԱՆԻ ԷՍՎԱՊ ԿԻՅԻՆՉ ։ ՏէփէլՊԻ ալՆիլիպ կէօքսիւ , էՆսէսի աչըգ, գօլլարը օմուզլարընա գատար չըպլագ պիր թարզատա ևափըլան էլպիսէյի կիյմէք էՏլի ըրզ պիր գատընա նախօտ գըզա նաղըչմազ ։ Գօլլարընը օմուզլարընա գատար չըպլագ պրագարագ հէր քէսէ կէօսթէրմէք՝ անճագ քիւչիւք գըզլարա նագըչըր պիր մուամէլէ տիր ։ Լաքին պիր գատըն նախօտ գըզընն կէՆճէյեր ճէմիյէթԼինակ աչըգ սաչըգ սուրէթատէ , օմուզլարը չըպլագ հալտէ , վէ նանըչլըգլէ իէսմի (պալօ) թէզԼինաթը նամըյլէ եատ էտիլէՆ պիր հալ ու հէյէթատէ արզը էՆսաամ էթմէսի , հիչ չիւպհէ նօգ քի մուզայիր ի էտէպ վէ նագըչմազ պիր չէյ տիր ։ Պիլիրսիմ քի հիչ պիր վէճհէյ հիւսն ի ատատպ ու ախլազ իլէ թէվֆիկի միւմքԼին օլմայան աէֆսանաթ ը հարաքեաթ ու մուամէլաթատան տօպայը մէսու լ օլան մօտատ պու խուսուսատա նէ տէրէճհէյէրատէ միւսատաէ քնար տըր ։ Պինդէրճէ գըզլար , գատընլար , էրքէքլէրին հիսսիյաթ վէ ուրուգ ը չէՆվանիյէյէրինէ թանրիւք էտէճէք սուրէթատէ կիյինիպ պէգՆինըզը քի , էկէր քէՆարիյէրինի թէմաշա էտՆիյէրին պալպէյերինատէ նէ կիսի հիսսիյաթ ու էֆքատար ույանարըարգլարընա վագըֆ օլսաար՝ պէօյլէ կիյինիպ պէգՆամէքատէն քէմալ ը աէՆչէթէյէ իՀԹիրազ էտէրյեր(*) իսի ։ Պէն կէՆճէյերի թանըրըմ , վէ պիլիրսիմ քի

(*) Էսէֆ օլսՆըզը քի , պիր չօդ գատընլար վէ գըզլար՝ պուրալարընա փէք ալա վագըֆ օլըգելարը հալտէ տաԽի

Եւ-զայէ պիր կէնճ պիլէ պուլունմազ քի ըեմի պիր ղիյաֆէթէ կիթաիքաէն սօնրա օլատան էվվէլքի կիպի թէ՛միզ ֆիքր վէ լէքէսիզ գալպլէ ավաէթի էյ-լէսին ։ Եւ-զայէ պիր կէնճ պիլէ պուլունմազ քի , գատընլարըն պի փէրվա վէ ար ու հիճապա մուղա-յիր օլան աչըգ ոաչըգ հալէրինի կէօրսիւն տէ, խաթ-րընատան ալչագճա ֆիքր ու թէսաւվուրլար կէչիր-մէսին ։ Իշպու խուսուս կէնճլէր հագգընատա փէք ֆէնա պիր ֆիքր վէրէպիլիր իսէ տէ , պիզ մատ-տէլէրի վէ ինանըլարը նէ հալտէ պուլուր իսէք , անլէրէ օ նազար իլէ պագմազա մէճպուր ըզ ։ Ֆի-թապը Մուգատտէատէ ղիքր օլունան օլ պին աէնէ-լիք տէվր ի սաֆվէթի վէ սաատէթ հէնուզ զուհուր էթմէմիչ տիր , վէ չիւպհէ եօզ քի ճինա ի պէչէրին տէվր ի մատուրիյէթինտէն ուտա չօգ ուզագատա պուս-լունույօրըզ ։ Պալատէ զիքր էթտիյմ իշպու խուս-սուս՝ պա թէճրիպէ իսպաթ օլունմըշ պիր քէյֆիյէթ օլտըրընատան , իֆֆէթփէրվէր գըզլար վէ ըրզ ու նա-մուալարըյլէ կաչամազ ատզուսընատա պուլունան կէնճ գատընլար , իշպու իխթար ու նասիհաթլարը-մա թէվֆիգէն հարէքէթ էտէրլէր իսէ , ապիլանէ

ճէլզ ի մուհապպէթ էտէրիզ զանն ը պաթըլընա տիւշէրէք , հէր եէրտէ աչըգ սաչըդ վէ պիր տէրէճէյէ գատար չըպլագ սուրէթտէ արդը էնատմ հէվէսինէ տիւշիյօրլար , վէ պու վէճհլէ էրքէքլէրի քէնտիլէրտէն թէպրիտ վէ թէպիտ իլէ պաէնլարըն գալպլէրինէ մուվագգաթ վէ միւթէնէվվի էյլէնճէ հիսսէյաթընը իլգա էտիյօրլար ։

մուամէլէսէ պուլունմուշ օլուրլար ։ Էյէր հիւրմէթ ու րիայէթլէրինէ նայիլ օլմազ արզուսընաա պուլունտրզրնրզ կէնճլէրին խայալլարընը մէգրուհ ֆիքր ու թէսաւվուրլար իլէ թահրիք ու իմլա էթմէք իաքէր իսէնիզ , իչթէ սիզէ եօլունը կէօսթէրտիմ ։

Ֆէզալիք ավամ ը նասըն նազար ը տիգգաթ վէ մէրագլարընը սուրէթ ի մախսուսէտէ ճէլպ էտէճէք օլան իֆրաթլարտան իհթիրազ էտիլմէլի տիր ։ Ասրա սըրա կէօրիւրիւզ քի մօտանըն կէօզէ չարփան պիր ճիհէթի զազէթալարտա վէ խալգ արասընտա սէրմայէ ի պահա ու մէգալ օլուր , վէ պիր գատըն սօգագտա օլ զարիպ թարզ ու հէյէթաէ արզ ը էնտամ էտինճէ կէվէզէ խալգըն մէրագ վէ տիգգաթընը ճէլպ էտէր ։ Նամուսընը վէ իֆֆէթփէրվէր պիր գատըն ուամուրըն նազար ը տրգգաթ վէ մէրագընը պու վէճհլէ քէնտիհինէ ճէլպ էթմէքտէն իհթիրազ էտէր ։ Էկէր հէմչիրէմ չէհրին իչինտէ պէօյլէ հէր քէսին նազար ը մէրագընը ճէլպ էտէճէք հալ ու հէյէթաէ արզ ը էնտամ էթաէ , տօղրուսը փէք մուքէէսիֆ օլուրսա ։ Ֆագաթ պիլիրիմ քի պէն մզմզ պիր աաէմ տէյիլ իմ ։ Էնչ ի ըրզ վէ կէնճ պիր գատըն էօյլէ պիր թարզտա էլպիսէ կիյէ պիլիր քի կէրէք երքէքլէրին կէրէքսէ գատընլարըն խաթրընա ֆէնա պիր չէյ կէթիրմէյէրէք , հայրէթ վէ խահինանլարընը մուճիպ օլա պիլիր , վէ հիչ չիւպհէմ եօգ քի էլպիսէ վէ թէզեհնաթըն էն ալա նէվի տախի պու օլուպ , պունտան

զիյատէսի նագըշմալ վէ չայան ը իսթինզա տրր ։

Քէզալիք սիզին էավապ վէ թէզեկիաթընըզը էօյլէ պիր թարզ ու ուսլուպատա թէրթիպ ու թանզիմ էթմէլիսինիզ փի , պիր տէֆա կիյինաիք-տէն սոնրա այէա աէվամ կիյինսիյինիզ էյպիսէ հագգընատա տիւչինիւպ թաչընմայասընըզ ։ Էյպիսէնինիզին հէր պիր զըմը պէտէնինիզ էյի վէ ուչուն կէլսին , նամի անըն հիչ պիր մահալընատա չիրքին հաչսօս փօթ պիր չէյ պուլունմասըն , վէ կէօզէ չարփաճագ վէ պինաէն այէչ հէր-քէսին նազար ը տրգագաթընը իւզէրինիզէ ճէլպ էաէճէք դուամաչլատան տաին հաիրլմըշ օլմասըն ։ Էավապընըզ տաիմա սիզին մաատընընըզտա օլսուն , անլէր սիզին հիչան ու էնատմընըզը թէչքիլ տէյիլ ։ Թէզեիկ էյլէսինլէր , վէ անլէրէ պիր գաթ տահա բէճիագ վէ չաչատպաիչ օլսունլար ։ Օ զէման էթրաֆընըզտա պուլունան քիմսէլէր , զաթընըզը թէզեին էտէն էավապ վարչալարընը տէյիլ , չաիսընըզը կէօրէճէքլէր տիր ։ Աչլէրին , «Պէաթրիսին ֆիսթանընը կէօրտիիւզ մի» , նէ գատար փալագ իտի ։» տէյէճէք նէյտէ , «Պէաթրիս փէք կագըշըգը կիյինմիշ իտի ։» տահօտ՝ «Պէաթրիս նէ գատար կիւզէլ , տիլտէր կէօրիւնիւյօր իտի ։» տէմէլէրի , սիզին իչչին գաթ գաթ զիյատէ մուճիպ ի չէրեճ տիր ։

Ուսուսի պիր գանուն վէ գատէ մազամընտա տէյէ պիլիրսի՞ք , գաատընըն կիչինլէն հէր հանկի պիր սաաթընտա վիս վէ ինթիզամըզ էլպիսէ կիյ-

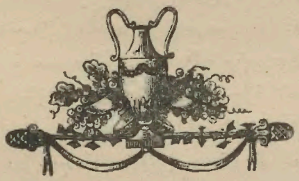
մէսինէ սէպէպ եօգ ալը ։ Թէմիզլիյէ վէ նիզամ-ու ինթիզամա բիայէթի օլան պիր գատըն եավաշ գըզ կիւնիւն հէր հանկի պիր սաաթընտա , կէրէք մաթ-պախատա օլսուն կէրէքսէ միւսաֆիր օտասընտա պուլունաքն , ատէմ հուզուրընա չըգա պիլիր ։ Էօյլէ գատարնալր կէօրմիւշիւմ քի , քէնտիլէրին իփէք ֆիխթանլարընը կիյինմիչ օլարագ միւսաֆիրխա-նէյէ նագէ իչլէրիյլէ մէշղուլ պուլունաըգլարը զէ-մանլէրտէ նէ գատար կիւզէլ վէ տիլպէր իտիյէ-լէր , չամաչըրխանէտէ տախի այնի տէրէճէ-տէ զարիֆ վէ նագըչըգլը իտիլէր ։ Գումաշլար նա-տէ վէ ուճուզնէվտէն օլա պիլիրլէր իսէ տէ , հիւն ի թապիաթ վէ զէվգ ի սէլիմէ մուվաֆըգ սուրէթտէ նափըլմըչ օլարագ թէմիզ թուրթուլա պիլիրլէր ։ Քէնտի էլպիսէնինի միւքէմմէլ վէ զէվգ ի սէլիմէ մուվաֆըգ սուրէթտէ տիքիլ հազըրլամագ վէ թէ-միզ վէ նագըչըգլը սուրէթտէ կիյմէք տաէթի գա-տար փէք ազ տաէթլէր վար ըրր քի , պիր գատը-նըն հայատընէ ի զաթիէսինին մուհաֆազասընա վէ հիւն ու անընըն րէվնագ վէ թէզահիւնէ մէջ-տար օլա պիլսինլէր ։ Էօյլէ իսէ տէրիմ քի էկէր հալինիզէ էլ վէրիր իսէ , աղրը ֆագաթ տախմա հիւն ի թապիաթա վէ զահատ ի նէզաֆէթմէ մուվ-վաֆըգ սուրէթտէ էլպիսէ կիյինիզ ։ Միւթէքէպ-պիրանէ պիր սուրէթտէ տէյիլ , անճագ միւնասէ-պէթ վէ զէրաֆէթ գանուն վէ զահատինէ թէվֆի-գէն էավաշ կիյինիզ ։ Էլպիսէ վէ թէզեինաթը հա-

յաթընըզըն հետէք ի մագսէտի մագաւրնտա իթթի-
խազ էթմէք ֆիքրինէ, սիզէ հիչ եագըչմազ պիր
չէյ իմիչ կիպի նազար ը հագարէթլէ պագընըզ։
Գաատըն ըէնկեարէնկ գուամաչլարտան եափըլմըչ
պիր բէամ ու թասվիր, եախօտ թէրզիլիք եա-
խօտ մօտանըն ասար ը մէհարէթինին թէմաչաը-
նա մախսուս պիր մարէզ ի ուժուտի օլմագտան
տահա ալի պիր մագսէտ իչիւն խալգ օլուն-
մուչ տըր։

Պուննտան էվվէլ գաատընըն էլպիսէ վէ թէզեի-
նաթա թասլիի պիր մէյլ ու մուհաապէթի պուլուն-
տըգընը, վէ իչպու մէյլ ու հէվէսին մուզիրր օլ-
մատըգը չէօյլէ տուրսըն մէտո ու աչնայա տախի
սէզավար իսիյինի զաթէն պէյան էթմիչ խոիք։
Պուրատա պիթ թասլի «Գաատընըն էլպիսէ վէ զիար
ու զիյնէթէ օլան իչպու մէյլ ու հէվէսինի իֆրա-
թա վարտըրմամասը իչիւն նէ թէտալիր իթթիխազ
օլունմալը տըր,» սիւալը խաթըրա կէլիր։ Պու
պապտէ նէ գասատ սէօզ սէօյլէնսէ, նէ գատար
իսթար ու նասիհաթլարտա պուլունըրսա նաֆիլէ
տիր։ Պունըն իչիւն անճագ պիր չարէ վար տըր քի,
ո տա գաատընըն գալպինի թէհզիպ ու իսլահ էթ-
մէք տիր։ Անըն բուհը ալի վէ ճէլիլ մէպտէլէր վէ
վէ հէր կէօնէ ֆազիլէթլէր իլէ միւզէյէնէն օլարագ,
նէվի պէչէրին թէրպագըյաթը էմրինտէ քէնտի վա-
զիֆէսինին էհէմմիյէթինէ էյիճճ վաջիբ օլունճա,
վէչհասըլ ֆուլէմ ընհղէպ վէ ընէրպէյէ օլանունճա, իչ-

թէ օ զէման էլպիսէ մէսէլէսինի հալլ ու. ֆաալ էթ-
մէք փէք գօլայ տըր ։

Էվվէթ , էյ գըզլար , էյի կիյինմէյի պիլմէք է-
չիւն պիլէ էյի գալպ վէ կիւզէլ բուհ լազըմ տըր ։
Շուրասընը էյի պիլինիզ քի , սիզին էն փարլագ էլ-
պիսէնիզ վէ էն ճանֆէշա թէզեինաթընըզ իչինտէն
պիլէ , սիզին մուրատար գալպինիզի , ալչագ բուհ-
հունըզը կէօրմէք միւմքին օլաճագ տըր ։ Էն սա-
տէ վէ զիյնէթսիզ էսվապ վէ աթվարընըզտան պի-
լէ նէֆիպ գալպինիզի , թաթլը բուհրնըզը կէօր-
մէք միւմքին օլաճագ տըր ։ Զահիրի հալ ու հէ-
յէթինիզ հէր նէ տէ օլսա , էյի պիլինիզ քի թա-
նըլաճագսընըզ ։

ՄԱՍ Զ

ԳԸՉԼԸԳՏԱՆ ԳԱՏԸՆԼԸՂԱ ԻՆՔԻԳԱԼ

Խօօլաճըղըմըզ օէյի քէսավ-
վուր վէ քէնայեհւլօէճ սօճրա, ա-
ճք ռասք կէլօիյիճէ կէօռէ եա գա-
յա եա ցա գուա իւզէրիճէ պիճա է-
օէրիզ։

ՀԷՆՐԻ ԹԷՅԼԸՐ

ԵՒՐՄԻ եաչընա կիրմիչ օլան հէր զըզ՝ զա-
թէն ֆուսուլը հայաթընտան իւչիւնիւ կէչիր-
միչ տիր տէմէք տիր ։ Իչպու ֆուսուլ֊ի եախօտ տէվ-
րաթ ը հայաթ՝ հէրճ ու մէրճ, թէհավվիւլ ու թէ-
պէլլիւր տէվրլէրինտէն իպարէթ տիր ։ Գաօս, եա-
նի հէրճ ու մէրճ տէվրի ուզուն ֆիսթան կիյ-
մէք զէմանընտան իթիպարէն խիթամ պուլուր ։
Պատէհու տէվրի թէհավվիւլ պաչլար քի թէ-
պէլլիւր տէվրինի տախի միւթէզամինն տիր ։ Իչ-
պու ֆիլի թէհավվիւլ եավաչ եավաչ իլէրիլէյէրէք
սէնէլէրճէ տէվամ էտէպիլիր. եախօտ օլ գատար

սիւրաթլէ իւէրի վարապիւիր քի իւքի սէնէ իչինտէ իսիթամ պուլուր ։ Պաղը գըզլարճա մուամէլէ ի մէզքիւրէ ևա տէյուընի գուվվէ ի հայաթիյէ նօգսանըն-տան ևա տա մուհիմմ չալթլարա ատէմ ի րհայէթտէն նաչի ասլա իսիթամ պուլմազ ։ Գըզլըգ չաղընըն իչպու իստիլգ տէվրի օլ գատար միւթէաատիտ թէնիւքէ վէ մուխաթապալար իւէ մէմլու տըր քի տօղրուսը անա խուսուսի պիր պապ հասր էթմէյէ տէյէր ։ Իչպու իստիլգ տէվրինին պիր չօգ արազ ու ալամէթլէրի վար տըր քի անլէյտէն պաղըսը իսաթէյէ տէլալէթ էատր ։ Թապի տիչլէրին չըգմասը տիւրլիւ տիւրլիւ ինթիզամսըզլըգլարա պահս օլտըղը միսիլլիւ ։ գըզլարտա մանէվի վէ լուհանի տիչլէրին չըգմասը տախի պազէն ատէթտէն խարիճ ա-րազ ու ալամէթլէրին զուհուրընը մուճիպ օլուր ։ Էօյլէ գըզլար կէօրիւլմիւչտիր քի , իչպու տէվր ի հայաթտա ևաղը թաչը գալէմլէրի ևախօտ թէպաչիր եէրլէր, անլէյտէն պազըլարընըն տըվա փարչալարընը պիլէ իչթինա իւէ հէտիքլէրի կէօրիւլմիւչ տիր ։ Սահրլէրի քիթապէթ մէզլէքինէ սալիք օլուպ քէնահ մուհիպպէլէրինէ եազտըգլարը մէքթուպլարլէ իքթիֆա էթմէյէրէք զազէթալէրէ պէնտէր վէրմէյէ տախի չըգըչըրլար ։ Ղազէթա միւէլլիֆլէրի անլէրի ևա քէմալը նէզաքէթլէ սահիպլէրինէ իատէ , ևա այնի տէրճէ նէզաքէթլէ զայ , ևա տա անլէրի գապուլ էթմէք չէրէֆինտէն իսթիֆա վէ իսթիզնա էտէյլէր ։ Տիկէր պիր թագըմ գըզլար տախի սիւքքանատան

տիւքքեանա ուօլաչարագ պըյըզլարը եէնի թէրլէյէն վէ եէնի պիթմիչ օլան սագալլարը ալեանագլարը իւզէրինտէ կիւզել պիր հալգա թէչքիլ էտէն վէ սեթրիլէրինին ճէպլէրինտէն պէյազ մէնտիլէրինին ուճու կէօրիւնէն կէնճ հաղըճըլար իլէ պօչաօղաղըգ էտէրէք էյլէնիրլէր։ Պաչգա պիր սընըֆ գըզլար տախի մէյլ ու մուհապլէթլէրինտէն, վէ կիւզել կէնճլէր հագգընտաքի իլթիրաք ը էֆքեար ու հիսսիյաթլարընտան նաչի չիֆթ չիֆթ կէզինիրլէր։ Գօլ գօլա վէրմիչ վէ ղայէթ թաթլը վէ կիզլի սէօզլէրէ սէօհպէթլէրէ տալմըշ օլարագ սօդագ վէ փաղար եէրլէրինտէն կէչէրլէր, վէ պիթթէսաոիւֆ անլէրլէ այնի խանէ տէրուենտէ սաքին օլանըզ, անլէրին թա կէճէ հարըլարընա գատար քէնտի օտալարընտա կէօրիւնիւպ գօնուշարգլարընը իչհաէրլէք սէօլէրինին եէք թարզ վէ եէք րիչթէ ֆըսըլթըլարընտան ուչգուչա տալարսընըզ, վէ արաը արաա քէսիլմէզ օլան այնի ֆըսըլթըլար սէպէպիլէ ուչգուլարընըզտան ուչանըբսընըզ։ Պիր թագըմ դըզլար տա իչպու տէվրէ ի հայաթտա վահատէթ ու ինղիվայա չէքիլէրէք տաչլարընա տիւզէն վէրմէքլէ մէչղուլ օլուրլար։ Հէր քէս քէնտիլէրէ պապըյօր զանն ու գըյասըյլէ կէօզլէրինի եէրէ տիքէրէք վէ մըրըզտանարագ նիւրիւրլէր։ «Պու թէհավվիւլ՝ միւպհէմ վէ միւթէպէտտիլ արզուլարտան ղարիպ ղարիպ խահիչլէրտէն պաչգա, էֆքեարտա ֆէվգէլատէ պիր իթթիրաոսըզըգ, ապի գուվվէթ-

լէրաէ պիր ուլուչըզլըգ իլէ աէ պէլլի օլուր ։ Տիգ-
գամ խաասասը կիթափքճէ կիւճլէչիր , հաֆըզէ ու-
պուլա վարըր իսէաէ , գուվվէճի խայալիյէ ճու-
չէ կէլիր , գուվվէճ ի հիսսիյէ կէրիլիպ ֆէէսսիւլա-
րաթընը արթըրըր ։ Իհանըլմայաճագ հալլէր զահիր
օլուր ։ Պիր սայըսըզլըգ , պիր ազամէթ , հէր գա-
աէ ի հայաթա գարշը ։ պիր սապսըզլըգ ։ պիր րիա-
յէթսիզլիք , հրրա ու հէվէսլին սիւքիւմճէ գայնա-
մասը ։ իչիթէ պու սինոաէքի պիր կէնճ գըզընն մա-
հիյէթ ի մանէվիյէճէ ուսմուսմի խասսիյէթլէրի պուն-
լար սըր ։»

Էկէր պիր գըզ իչպու միւատէթի հայաթընը
սէլաաէթլէ կէչիրէճէք օլուր խսէ , հայաթըն պէօյիւք
սաբըր աթըլմըշ աէմէք սիր ։ Պու սէվր՝ հայաթըն
չօղ ֆասլը տըր քի անաէ աճէլէ իզտիվաճլար ապա
էտիլիր ։ էպէտի աչգ ու մուհապպէթ ահա ու մի-
սապլարը սատա օլունսուր քի պունլար անճագ սահիրլեր
լէ նէնի ահալար ագա օլունուննճայա գատար տէ-
վամ էսէր ։ պու միւատէթաէ գըզլար միւատէթ
իւլ էօմր էվլէնմէմէյէ գավիյէն գարար վէրիրլեր ի-
սէաէ , քէնահլէրլէ անճագ պիր իզտիվաճ թէքլիֆի
վուգուս պուլունճայա գատար իչպու գարարլարընը-
սա սապիթ գատէմ գալըրլար ։ Կէնճ գըզլար էն
զիյատէ պու ֆասլը հայաթլարընսա իմսատ վէ
մուավէնէթէ միհթաճ սըրլար ։ Էկէր գըզլար քէն-
տիլէրին իչպու տէվրէ ի հայաթլարընսա խանէլէ-
րինտէ պուլունուպսա ազ չօգ վէզաիֆի պէյթիյէ

իճրասը , հախօտ թահսիլի իւմ իւէ մէչղուլ օլուրլար վէ էհլի ըրզ , իֆֆէթփէյվէր գատընլարտան միւրէքքէպ պիր ճէմիյէթին սըհհէթպախչ վէ լաթիֆ թազեիգամ վէ թէսիրաթը ալթընտա պուլունուրլար իսէ , զայէթլէ միւաթէֆիտ օլուրլար ։ վէ լաքին էկէր անլէր իշպու միւտտէթի հայաթլարընտա քէնտիլէրին հէփ վազթլարընը րէֆիգէլէրի իւէ կէզիպ թօզարագ կէչէրիրլէր , հախօտ զայէթ չէտիտ ուսուլը ինզիպաթ իւէ իտարէ օլունան լէյլի իճնաս մէքթէպլէրինտէ լիւզումընզ թազեիգամ իւէ գուվվէթ ի խայալիյէլէրի տահա զիյատէ թահրիք վէ զայրի մագուլ նիզամ վէ գանունլար իւէ իթաաթսըզլըգա սէվգ ու թէշվիգ օլունուրլար իսէ , կէրչէքտէն չայանը թէրահհիւմ սիրլէր . ֆիլ հագիգա անլէրին հալը եաման վէ ճէրիհան իզթիրապլարը պի տէրման տըր ։

Փէք իհթիմալ տըր քի պազըլարընն իտտիհատը վէճմէյէ , թէաթրօ՝ տէյիլ ֆաղլ ու քէմալ , անճագ տուի ախլագ մէքթէպլի , պալօ իսէ հէր կէօնէ ֆըսագ ու ֆիւճուր ու րէզալէթ մէրքէզի օլուպ պիլա թէֆրիգ հէր քէսլէ իւլֆէթ վէ մուաշէրէթտէ պուլունմագըզընն քէնտիսինէ մախսուս թէճրիպէ վէ մուխաթաթարալարը վար տըր ։ լաքին ուրֆ ու ատէթ իզթիզասընճա ճէմիյէթ ի ուումումիյէտէն այրը հալտէ պուլունան վէ թալիպաթը այրգ եէրլէրտէ րիյազէթի պէտէնիյէ իճրասընտան մահրում պրագըլան վէ մուալիմլէրի իսէ քէնտիլէրին աղուչը չէֆգաթ ու

թէրպիյէլէրինէ գօնուլմըշ օլան զիպզյմէթ էմանէթ-
լէրին մահիյէթ վէ իհթիյաճաթը հագիգիյէլէրինատէն
պի խապէր պուլունան լէյլի պիր իշնաս մէքթէպի՝
գըզլարըն էզհան ու ախլագը իչիւն պալատէ զիքր
օլունան չէյլէրին հէփիսինտէն զիյատէ մուզիրր
տիր ։ Էօյլէ լէյլի գըզլար մէքթէպլէրի պիւիւրիմ քի
կիւզել վէ լայըգը սուրէթատ իտարէ օլունմագտա
տըրլար ։ Անլէրին մուալլիմ վէ մուալլիմէլէրի գըզ-
լարըն մահիյէթի հագիգիյէլէրինէ վէ նէ չէյլէրէ իհ-
թիյաճլարը պուլունտուղընա փէք ալէա վազըֆ օլ-
տըգլարընտան , անլէրի հայաթլարընըն իչպու մու-
խաթապալը տէվրինտէն քէմալը սէլամէթլէ կէչի-
րէրէք սաղլամ վէ հագիգի էվ խանըմլարը օլմալա-
րընա չալըշըրլար ։ Տիկէր պիր թազիմ մէքթէպլէր
տէ պիւիւրիմ քի անլէրին քիւրէ ի հավասը պիւէ
զէհիրլի օլուպ չակիրտանլարընըն պիւթիւն թէ-
սավվուրաթ վէ թէխայիւլաթլարը վէ սէրմայէ ի
պահա ու մէգալլարը այգ ու սէվտատան իպարէթ
տիր ։ գուվվէ ի խայալիյէլէրի լիւզումըզ վէ
ազլա մուզայիր օլան թազեիգաթ իլէ , վէ այնի
տահրիքատ պիլ իճթիմա պիրիպիրլէրինէ տէրս կան-
մագտան ախլագ ու էվսաֆլարընըն պինասը օլ կէնճ
վէ թազէ չալլարընտա թա էսասընտան սարսըլըպ
խարապ օլուր ։

Էկէր պիր գըզ կէրէք լէյլի մէքթէպին խարի-
ճինատէ կէրէք տախիլինտէ պուլունտըղը զէմանլար-
տա քէնտի իւզէրինտէ զիքր էթտիյիմ արազ ու ա-

լամէթլէրի կէօրէճէք օլուր իսէ , քէնտիսինին իշլող խասթալըղընա չաֆի պիր չարէ արամալը սըր ։ Մէսէլա , էկէր մահզա թիւճճար եազըճըլարը իլէ կէօրիւշիւպ զօնուշմագ մէրամ ու մագսէտիյլէ չարշըյա չըգմագ իսթէյօր իսէ , խաթրընա կէթիւսին քի քէնտիսինին իշլող մուամէլէսի էտէպ վէ իֆֆէթ դահտէսինէ մուդայիր վէ քիւլլիյէն եագըշըգսըզ պիր չէյ օլտըգտան պաշգա , միւհլիք պիր իլլէթի զիհնիյէնին պէյլի պիր ալամէթի տիր ։ Օլ գըզ՝ զաթէն չիրքին օլան պէօյլէ պիր մէսլէք ու հարէքէթլէ հէր ագիլ կէնճին նազարընտաքի չէրէֆ ու իթիպարընը զայագ էտէր ։ Էկէր էսպարէնկիզ պիր բահաթսըզլըգ , վէ բազը աէրօունիսինի արզ էտէճէք պիր տօսթ պուլմագա էչէտտի պիր արզու հիսս էտիյօր իսէ , եախօտ պիր թագըմ հիսսի զահլէ վէ էնտիշէլէրլէ քէնտիսինի մուհաթ կէօրիւյօր իսէ , քէնտիսինին ֆիքր վէ ախլագճա խասթա իտիյինի պիլէրէք րէֆահիյէթ վէ սաաոէթի զաթիյէսի իչիւն ալէլ աճէլէ տէրտինէ պիր տէվա արասըն ։ Պունըն եէկնանէ չարէսի՝ իլմ ու քէմալ վէ ըրզ ու նամուս սահիպէսի դըզլար վէ գատընլար իլէ իւլֆէթ ու իւնսիյէթ էտէրէք անլէրին աէօհպէթ վէ ճէմիյէթլէրինտէ պուլունմագա չալըշմագ քէնտինին մատտի վէ մանէվի գուվվէթլէրինի իշղալ էթմէքտէն իպարէթ տիր ։ Ինսայալ ու խիւլեաոան ֆէվգ էլ ատէ իհթիրազ էթմէլի տիրլէր ։ Պիր գըզ եախօտ գաոընն քի թէխայիւլաթա տալար ,

մուխլագ ֆէնալըղա վագֆը զիին էյլէր ։ Խայալ ու խիւլհալար , կիւզել կէնճլէր հազըննտա խիլաֆը էտէպ վէ աէֆիհանիէ սէօզլէր , խմա ու իֆհամլար , միւշֆիգանէ գալպլէր պուլմագ խուսուսընտա չէտիտ արզու վէ իչթիյագլար վէ սաիր հէր կէօնէ վահի վէ պի մանա չէյլէր՝ կէօյա մէքրուհ հայէրաթ իմիչլէր կիպի պիր գըզընն զիին ու ֆիքրինին տահրէ ի մուգատտէսէնտէն քիւլհիյէն թարտ ու թէպիտ օլունմալը տըրլար ։ Է՛յ գըզլար , իչպու նապէճա վէ մուզիրրի սրհհէթ հալ ու հարէքէթլէրտէն պիր ան էվվէլ վազ կէչիպ տահա թապիի , տահա ալիճէնապանէ վէ կէրչէքտէն աֆիֆէ օլան պիր գըզընն չանընա տահա զիյատէ նագըչըր պիր սուրէթտէ էօմր կէչիրմէյէ չալըշընըզ ։

Պիր գըզ իչպու մուխաթարալը սինտէ էյիճէ խաթրընտա թութմալը տըր քի , քէնտիսինին պաշլըճա իչի վէզայիֆի հայաթիյէսինի հիւսն ի իֆա վէ իճրայա հազըրլանմալ տըր ։ Միւսաատէ վէ ֆուրսաթը օլտըղը հալտէ , կէնճլէր իլէ կէօրիւշիւպ գօնուշմասընն աէմէյօրըմ ։ Լաքին չուրասընը հիչ խաթրտան չըգարմամալը տըր քի էհլ ի ըրզ պիր գատըն օլմանընն թարիհի էսլէմ՝ կիւզել կէնճլէր իլէ կէօրիւշիւպ գօնուշմագ , վէ իլտիվաճա տաիր րիւյալար կէօրմէք , թէսավվուրաթ վէ թէխայիւլաթա տալմագ տէյիլ տիր ։ Քէնտիսինին օլ կիպի չէյլէր իլէ հիչ զիր իչի հօգ տըր ։ Տիւշինմէլի տիր քի քէնտիսի փէք կէնճ վէ թէճրիպէսիզ օլտըղընտան

նէ եափաճաղընա վէ նէ օլաճաղընա տաիր հէնուզ պիր գարար վէրէմէզ , վէ հաթթա գարար վէրսէ պիլէ , հիչ չիւպհէ եօգ քի պու կիպի պիր գարար քէնտիսինին րէֆահիյէթ վէ սաատէթի հալինէ մէտար օլաճագ էն ալա գարար տէյիլ տիր ։ Տիւնեատա գըզլարըն էրքէքլէր հագգընսաքի ֆիքր ու թէսաավվուրլարը գատար սէֆիհանէ պիր չէյ եօգ տըր ։ Էկէր պու սէօզիւմէ ինանմազսանըզ , վալիտէյէրինիզէ սօրունըզ ։ Անլէրին եիւզտէ տօզսան տօգուզը , օլ վէճհլէ խայալ էթմէտիքլէրի զէման ղայէթ աճէմի իտիքլէրինտէն քէնտիլէրին արզու վէ թէսաավվուր էթտիքլէրի կէնճլէր իլէ եվլէնմէմիչ իտիքլէրինի սիզէ ճէվապէն պէյան էտճէքլէր տիր ։ Էկէր հալընըզ էյլէնճէ վէ իֆթաթէ ի վագթ իչիւն ագտը իզտիվաճ խայալ ու թէսաավվուր էտէյօր իսէնիզ , չու գատարընը տէրիմ քի օ կիպի կէնճլէր իլէ եվլէնմէքտէն իսէ , պիր գուզլանըն պաչընա պիր չափպա գօյարագ վէ սատանըզըն փէնճէրէսի էօնիւնէ կէրլէչտիրէրէք անա փէրէսթիչ էթսէնիզ , տահա էյի էտէրսինիզ ։ Իչթէ գօլայճա հասըլ վէ զահլ օլան իչպու թէսաավվուրսաթ վէ մէյլիսաթ տէվր ի պիգարարընատա տըր քի գըզլար աթվարը չուխանէ վէ հարաքտաթ ը իչվէպազանէտէ պուլունմազ սատէթինէ տիւչ օլուպ պու եօլտա թավր ու հարէքէթլէրտէ պուլունմազտան պիր նէվ լէզզէթ հիսս էթմէյէ պաչլարլար ։

Պէնճէ մէչրու սուրէթտէ էտիլէն նազ ու ճիլ-

վէլէր , եախօտ ինսանլարա կէօրիւնմէք արզու վէ հէվէսի՝ գատըն գըսմընըն մէհասին վէ ֆէզահիլի ախ-լագիյէսի ճիւմլէսինտէն տիրլէր , վէ մէվզը ի իճրա-յա գոնմալարը իչիւն մէչրու տաիրէլէրի վար տըր , զիրա զարիպ թապիաթլը պիր գաչ ատէմլէր (գա-տընլար) միւսթէհսա օլարագ աթվար ը չուվանէ վէ հարաքեաթ ը ճիվէքճաւանէտէ պուլունմագ գա-տընլարճա թապիի պիր չէյ տիր . տահա տօղրուսը անլէրէ վէրկի տիր ։ Թապիաթըն ահքեամը իգթի-զասընճա ինսանլար անճագ սայ ու զայրէթ վէ զահմէթ ու մէչագգաթլէ էլէ կէչիրմիչ օլարգլարը չէյի տահա զիյատէ թապտիր էտէրլէր ։ Թապիաթ տէսթ ի իզտիվաճընըզը սիզէ լայըգ պիր ատէմէ թագտիմ էտէրէք աչգ ու ալագա վէ բապիը գալգ էթմէնիզի թաստիմ էթմիչ օլմասըյլէ նահիլ միւրատ օլմանըզ իչիւն պիր վասըթա տահի կէօսթէրմիչ տիր քի անընլէ էլէ կէչիրմէք իսթէմէյի չէյին իս-թինահը ինսանա աղ չօգ կիւճ կէօրիւնմէիւն ։ Պու չէյ ինսանլար նահզարընտա հահիզ պուլունտըղընըզ գատր ու գըսմէթի արթըրաճագ ատէ վէ կիւղէլ պիր վէսիլէ տիր քի անըն իլէ տիւնեատա էն գօլայ ի-տիյինի պիլտիյինիզ չէյի գատտէն կիւճլէչտիրիրսի-նիզ ։ Էկէր տիզ քէնտինիզի ուճուզ սաթաճագ վէ հէր պիր թէքլիֆի քէմալը միւսարատաթլէ գապուլ էտէճէք օլուր իսէնիզ , նէթիճէսի չու օլուր քի ա-չգընըզ տիզտէն թէզիյէ օտանըր ։ Պէնիմ պու մէ-սէլէյի պուրատա զիքր էտիչիմ , անտէն պահս էթ-

մէյէ արզուքէչ պուլունտըղմատան ատէյիլ , անճագ մուաշատա մէյլու ինհիմաքը խուսուսընտաքի էֆքեարըմը իչուն էատէպիլմէքլիք մէճապուրիյէթինտէն հասըլ օլմագտատ տըր ։

Աչդպազլըգ արգասընա տիւչէն պիր գըզ՝ ասլէն զարարսըզ վէ միւֆիա օլան պիր սէվգի թապիաթը մուճիպ ի նէֆրէթ պիր հէվա ու հէվէսէ թանվիլ էթմիչ օլուր ։ Պիր գըզըն կէօնլիւնիւ ճէլպ վէ քիչվէրի գալպինի ֆէթհ էթմէքլիյին փէք պէօյիւք պիր մուվաֆֆագիյէթ սայըլմասընա պահա օլուպ տա հէր գատըն նախօտ գըզըն ազ չօգ մալիքէ պուլունտըղը օլ նազ ու իչվէ սէվգի թապիհսինին թէհգիպ ու թէրպիյէ օլունմասընա հիչ հաճէթ նօգ տըր ։ Մէգքիւր սէվգի թապիաթ թահրիք ու իֆռատա օլունմայարագ քէնտի հալինէ թէրք օլունմալը տըր ։ Սինն ի պիւլուղէ վասըլ օլմանըզըն իլգ սէնէլէրինտէ սահիլէր իլէ աչգ ու ալագա պաղլայըպ տա անը պիլա ինսանի քէսմէքլէ , թաթլը վէ ճազիպէլի սէօզլէր , մուճիպի հէյէճան սէտալար վէ նազիք էտալէր իլէ պաչգալարըն մէյլ ու մուհապպէթլէրինի ճէլպ էթմէյէ վէ անլէրի սիզէ ճէլպ էթաիգաէն սօնրա , աչգ ու մուհապպէթլէրինէ թահգիրաթ իլէ մուգապէլէ էթմէնիզէ քէնտի թապիաթընըզըն անքամը խիլգինսա հարէքէթ էթմիչ օլուրսընըզ , վէ նիսան թաիֆէսինին պիլէ նազար ը թահգիրլէ պագտըղը օլ տուրագսըզ վէ խաֆիֆ իւլ մէչրեպ գատընլար սընըգընա տահիլ

պուլունուրսընըզ ։ Պու վէճնէլ հիւէ վէ տու-
պարալար իլէ սիզի ալտաթմագ սէվտասընտա օլ-
մայան ագիլ վէ ըրզ ու նամուս սահիպի կէնճէլէրին
հէփիսինի սիզտէն թէպիտ ու թէպրիտ էտէրսինիզ։
Աչգ ու մուհապպէթի պու վէճնէլ օյունճաղա չէ-
վիրիր իսէնիզ , պէօյլէ ագիլ վէ նամուսքեար քիմ-
սէլէր , սիզ իթիմատ էտմէսիքլէրի ճիհէթլէ սիզի
սէվմէդզէր ։ Պու սէպէպտէն աչգ ու մուհապպէթ
հիսս ի թապիիսի իլէ օյնամագ զայէթ մուխթա-
բալը վէ մուզիրր պիր հարէքէթ սիր ։ Սինն ի պիս-
լուղէ էրիչմէսի իւզերինէ հէմ քէնտիսինէ հէմ տէ
սաիրլէրինէ մուզիրր օլան իչպու հըրս ու հէվէսի
կէօսթէրէն պիր զրզ զայէթ էսէֆէնկիզ պիր ման-
զարէ իրաէ էթմիչ օլուր ։

Հէնուզ քէմալիյէթտէն խայլըճա ուզագ օլտը-
ղընըզ հալտէ , — ֆիքրինիզ հէնուզ իչպու «Թէ-
պէլլիւր» տէվրինտէ պուլունտըղը պիր զէմանտէ —
ղինէլէրինիզի ալէտտեվամ աչգ ու ալագա վէ իզ-
տիվաճ միւլահազաթ վէ թէֆէքքիւրաթը իւէ իչղալ
էտէրսէնիզ , ֆիքր ու բուհլարընըզըն թէրագզըսընը
թաթիլ ու իհմալ էտէրսինիզ , վէ պիր չօգ ճիհէթ-
լէրէ լիյագաթ վէ մէզիյէթտէն արի մախլուգլար օ-
լուրսընըզ ։ Հայաթընըզըն իչպու իզթիրապէնկիզ
տէվրինտէ սիզտէն ագալլի օն նաչ պէօյլուք վէ էվ-
լի օլան ֆազըլէ վէ ագիլէ պիր գատըն իւէ իսթի-
չարէտէ պուլունմանըզ սիզճէ էն մուհիմմ տիր ։
Էկէր վալիտէյէրինիզ իւէ սիզին արանըզտա միւլա-

գաթ վէ միւսահէպէթի քեաւիլանէտէ պուլունմա-
ղա պիր մանի ևօգ իսէ , սիզին էն սատագաթը
միւսթէչարընըզ վալիտէլէրինիզ օլմալը տըր ։ Վա-
լիտէլէրինիզէ պէյան էտէմէտիյինիզ , անլէրէ սէօյ-
լէմէյէ ճէսարէթ էթմէտիյինիզ հէր կէօնէ գարար-
տան , հէր կէօնէ միւլահազատան ։ հէր կէօնէ տույ-
ղուտան սագընընըզ ։ Էկէր բէֆիգէլէրինիզ ֆիքր-
լէրինիզի պու նէվ մատտէլէր իլէ իշղալ էթմէքտէ
տէվամ ու իսրար էտէրլէր իսէ , անլէրի բէտտ էտի-
նիզ , անլէրտէն թէպաիւտ վէ իհթիրազ էյլէյինիզ ։
Էմր ի թալիմ ու թէրպիյէնիզի իքմալ էթտիյինիզ
սըրատտա ֆիքրլէրինիզի սաղլամ վէ պէրրաղ վէ
գալպլէրինիզի միւսթէյրիհ վէ ասուտէ հալտէ սաղ-
լամանըզ , վէ պիր կիւն ֆէվգ էլատէ էհէմմիյէթի
հայաթիյէյի հաիզ օլտըղընը անլայաճաղընըզ պիր
մէսէլէյէ պիլա փէրվա վէ պիլա միւլահազա միւ-
տաախխէլէ էթմէքլէ հիսսիյաթընըզը իխլալ էթմէմէք-
լիյինիզ զայէթլէ զարուրի տիր ։ Պիր զըզ՝ իզահվաճ
գըզլարըն հէտէֆի մագսէտի օլտըղը , նիհա թահ-
ֆէսինին թալիմ ու թէրպիյէսի պայգա պիր չէյ օլ-
մայըպ անճագ իզահվաճ իչիւն պիր հազըրլըգ իհտի-
յի , վէ քէմալաթը իլմիյէ վէ էտէպիյէնին պիր գօ-
ճա էլէ կէչիրմէքտէն պայգա պիր ֆահիշէսի պուլ-
լունմատըղը զանընընա զահիպ օլուր իսէ , փէք չա-
փուք պօզուլուր ։ Պու իսէ հանլըզ , սօն տէրէճէ
հանլըզ պիր ֆիքր տիր ։

ՊԱՊ 3

ԳԱՏԸՆԼԱՐԸՆ ԻԼՄԷ ԻՀԲԻՅԱՃԼԱՐԸ ՎԱՐ ՄԸ ՏԸՐ, — ԳԸՋԼԱՐ ԹԱԼԻՄ ՈՒ ԹԷՐՊԻՅԷ ՕԼՈՒՆՄԱԼԸ՝ ՄԸ ՏԸՐԼԱՐ

Զօճուգլար թէրպիյէլի օլմագ ի· չիւճ թէրպիյէլի վալիտէյնէ հէքիմ· տիրմէ՛ լազըմ տըր։

ՊԻՋՏԷ *եալընըզ էրքէքլէր մի՛ևանըննտա տէ՛յիլ, գատընլարըն քէնտիլէրի արասընտա տախի «Գատընլարըն իլմ էօյրէնմէյէ նէ՞ լիւզումլարը վար տըր,» տէյինլէր չօգ օլտըղընտան պու պապտէ պիր գաչ սէօզ սէօյլէմէք ֆահտէտէն խալի օլմազ սանըրըզ։*

Իպթիտա գատընլար տախի էրքէքլէր կիպի ինսան տըր։ Ինսան իչիւն իլմտէն էյի գիյնէթ օլա· մազ։ Ինսանը ինսան էտէն իլմ տիր։ Իլմ աէմէք խըլգաթ ը ալէմտէն պէրու ազը պէչէրլին քէչիք ու թահգիգ վէ եա հըֆզ ու գայտ էյլէտիյի հագիգաթ· լար իլէ վուգուաթը պիլմէք տէմէք տիր։ Մէսէլա

քիւրէ ի արգըն միւտէվվէր օլսըղը՝ պիր գաչ պին սէնէ էվվէլ քէչի ու իսպաթ օլունմըշ պիր հագիգաթ իքէն , լայը՞գ մը տըր քի պիր ինսան միւնասայա կէլիպ էօմրիւնէ կէօրէ ալմըշ , սէքսէն սէնէ պու քիւրէնին իւզէրինէ տուրսուն տա , այագ պաստըղը պու եէրին նէ չէքլ ու սուրէթէ պուլունաղընը պիլմէսին : Եաղմուրըն , գարըն , րիւզկեարըն , պուլութլարըն , ալայիմի սէմանըն նէտէն իսպարէթ օլսըգլարը չօգաան քէչի ու իսպաթ օլունմըշ հագիգաթլարաան իքէն , ճաի՞զ մի տիր քի պիր ինսան պունլարը հէր կիւն կէօրիւպ տուրուր իքէն , նէ օլսըգլարընը պիլմէսին , վէ էօյրէնմէք իսթէմէսին : Կիւնէչի , գամէրի հէր կիւն հէր կէճէ պաշըմըզըն իւզէրինէ կէօրիւյօրըզ : Արա սըրա կիւնէչին վէ նա գամէրին թուրթուլսըղընը , վէ ալէլ խուսուս գամէրին հէր կիւն չէքլինի թէպահլէյէ պէար վէ հիլալ արասընտա մուխթէլիֆ չէքլ ու ճէսամէթ փէյտա էթտիյինի միւշահէտէ էտիյօրըզ . ազ ու իտրաք կիպի պիր լուքֆը մախսուս ը Րապպանիյէ մազհար օլմուշ օլան պիր ինսանտա եագըչը՞ մը քի պունլարըն նէ օլսըգլարընը պիլմէսին : Էկէր պու չէյլէր ինսան իչիւն մէճհուլ , վէ հէնուզ քէչի օլունմամըշ չէյլէր օլա իտի , օ վագըթ նէ՞ եափըլըրսը : Լաքին եիւզլէրճէ վէ պինլէրճէ սէնէյտէն պէրի քէչի օլունմըշ վէ մալիւմ հագիգաթլարտան օլսըգլարը հալտէ , պիր ինսանըն պունլարը էօյրէնմէքսիզին տիւնեայա կէլիպ կիթմէսինէ աճըն-

մա՞զ մը ։ Նէ՞ սէպէպ վար քի էրքէք չօճուզլար մուն-
թազամ մէքթէպլէրտէ թալիմ ու թէրպիյէ օլունուր
իքէն , գըզլար ճահիլ վէ թէրպիյէսիզ գալսընլար ։
Նի՞չիւն պիրաուէր իսթէմիյի ֆէյնն ու սէնաթը էօյ-
րէնմէյէ վագիթ վէ փարա սարֆ էտէր իքէն , հէմշի-
րէսի գուրուլ վէ լայէյ հիւքմիւնտէ օլան իյ իլէ մէշ-
ղուլ օլարագ պօյ սէօսպէթլէ վէ սիկարա վէ օյուն
իլէ վագթընը թէլէֆ էթսին ։

Պու սիւալլէրիմիզէ ճէվապէն , «Գատընլարըն
պու կիպի չէյլէրի պէլմէյէ նէ՞ լիւզումլարը վար
սըր ,» տէյէճէք էրքէքլէր փէք չօգ օլսըղը կիպի ,
«Պիզ գատընըզ , պէօյլէ չէյլէրէ ագլըմըզ էրմէզ ,»
տէյէճէք գատընլար տախի փէք չօգ սըր ։ Գատըն-
լըզ կինանլըղա միւնաֆի տէյիլ տիր . գատըն գա-
տըն օլմադըկ կինանի օլմագտան գուրթուլամազ . վէ
ալէյ խուսուս պունտան էվվէլ պահսը կէչտիյի
իւզրէ , գատընըն զէքհավէթի ֆըթրիյէսի , էրքէ-
չինքի գատար մէթին օլմասա պիլէ , տահա փար-
լագ վէ տահա սէրի իւլ կինթիգալ սըր ։ Նէվի պէ-
չէրին նըսաֆը տէմէք օլան գատընլարըն պու զէ-
քհավէթի ֆըթրիյէսինի նի՞չիւն պահթալ պրագըպ,
պունտան իսթիֆատէ էթմէմէլի ։ Խուսուսա քի
գատընլարըն հէր չէյի էօյրէնմէյէ օլան մէրագլարը
փէք զիյատէ օլուպ , մէսէլա , պիր էրքէք քէնա-
սինէ թէալլուգ էտէն իչլէրի պիլէ փէք սէ սօյուպ
անլամադա եօրուլմասըղը հալատ , պիր գատըն գօմ-
չուսընըն վէ հահթա քէնտիսիյլէ . միւնասէպէթի օլ-

մայան խալզըն տախի ահվալընը էօյրէնմէք իչիւն հէր ֆէտաքեարլըզը էտէր ։ Գատընալարըն պայզըճա յազըրտըլարը , սէօհպէթլէրի , միւքեալէմէլէրի միւ- ճէրրէտ էօմէքինին պէրիքինին ահվալընը թահգիգ վէ թէճէսսիւս վէ մուհաքէմէյէ տախր տիր ։ Պու զէ- վալըլարը պէօյլէ էհէմմիյէթսիզ ահվալըն թահգի- գիյլէ մանասըզ չէյլէրլէ օղրաշտըրմագտան իսկ , քէնտիլէրինէ պիրազ իլմ կէօսթէրիպ տէ օ թէճէս- սիւսլէրինի մալիւմաթը ֆէնննիյէ վէ թարիխիյէյէ չէվիրմէք տահա էյի տէյիլ մի տիր ։

Ինսան սըֆաթիյլէ վէ նէվի պէչէրին էն զէքի վէ էն միւթահտ պիր սընըֆը օլմազ իմթիսարըյլէ գատընալարըն իլմէ օլան իհթիյաճլարընտան պայզա ախլէ թէչքիլի իչինտէ նիհայա ախտ օլան վազիֆէ- լէրինի հիւան ի իֆա էտէպիլմէլէրի իչիւն տախի զըղլարըն ալի տէրէճէտէ թալիմ ու թէրպիյէ օլուն- մալարը մուգթազի տիր ։ Գըղլարըն թալիմ ու թէր- պիյէսինէ կէմիրիլէն էն պէօյիւք իմթիյազ պէլքի պու խուսուստա տըր ։ Տէյօրլար քի , «Սախր հէր նէ չէյ իչիւն մուգթազի օլուր իսկ օլսուն , պիր զէվճէ օլաճազ զըղա թալիմ ու թէրպիյէնին իգթիզասը հազ տըր ։» Ամմա պիր զըղ պիր էրկ միւճէրրէտ խըսմէթճիլիք վէ կա ատի կարտըմճըլըգ էմմէկի մագսէտիյլէ տախի վէրիլսէ , պու խուսուսա օլ զը- ղըն ճահիլ գալմասընը իճապ էմմէզ ։ Հաՙնկի է- ֆէնտի թէճրիպէսիզ վէ ճահիլ պիր խըսմէթճիյի ու- զուն միւտաէթ քէնտի խըսմէթճիտէ ալը գօմագ

խթէր ։ Հաֆնկի խախտուն պէռլէմէնին թալիմախղ-
լիք վէ ճէհալէթինէ թէհամմիւլ էսէպլիր ։ քի զէվ-
ճէ օլմագըզդան իւմ ու թէրպիյէնին պիր զըզա լիւ-
զումը եօգ տըր տէնիլսին ։ Ամէնդա զէվճէյլիք պէռլէ-
մէլիքտէն տա՞ն պիր հալ մը տըր ։ Զէվճին էֆլաթտան
կիմի ֆէյին օլմասը՝ զէվճէնին քէմալիյէթի իչին
քեաֆի՞ մի տիր ։ Պիր զըզ միւնասիպ եարտըմճը ,
միւնասիպ անա , միւնասիպ զէվճէ վէ զէվճինին
միւնասիպ էչ ու ապրանը օլապիլմէք իչին , զիյա-
տէ տէյիլ իսէ , ադալլի միւսաւի տէրէճէտէ թա-
լիմ ու թէրպիյէ օլունմալը ։ Իքթիսադ ը ֆէյզ ու
քէմալաթ էյլէմէյի տիր ։ Դաաընըն զիքր էմտիյա-
միզ ֆաւրդը իսրամէլէրինին վէ սաիր հալ ու քէյ-
ֆիյէթլէրինին արիզ ու ամիգ նազար ը իքթիսադա-
լըը իսէք , թալիմ ու թէրպիյէնին նէ ազիմ է-
հէմմիյէթի օլտըգընը կէօրիւրիւզ ։ Մէսէլա , էվվէ-
լա պիր զըզըն պիր անա օլաճաղընը նազար ը իքթի-
սադա ալադագ մէսէլէյէ անա վէ էվվլաա ալագա վէ
միւնասէպէթի նօգթա ի նազարընաան պագալըմ ։
Անադար էվվլտալարը իչին թաամ փէյիրիւզէր , էլ-
պիսէլէրինին սիքիլ քիրլի չամաչըրլարընը նըգդալար-
անլէրի էմզիրիլ պէօյիւսիւրլէր ։ Էկէրչի պիր վալի-
սէ պունլարը էսէր իսէ սէ , հադիգի պիր վալիսէ
պունլարտան չօգ զիյատէնին էսէր ։ Հադիգի պիր
վալիսէ հադիգի պիր մաւալիմ տիր ։ Պիր աիլէ անա
պագա իլէ թէչէգքիւլ էսէր իսէ սէ , չօճուգլարըն
թալիմ ու թէրպիյէի միւնհասըրէն վալիսէյէ ախ

տիր , տէր իսէք , Եանըլմըշ օյմայըզ գանն էտէրիմ ։ Էվվաա Թէրպիյէսինտէ պապա պաճագ քիմսէնին տա- խի տախլը օյմալը իսէ ան , սիզզաուրէ պու իչ էքսէ- րիյա անա իւզէրինտէ գալըյօր ։ Պապանըն մէչղուլի- յէթի չօգճա խարիճտէ օլարաղընտան , չօճուգլար պիւ- Թիւն կիւն վալիտէյէրինին իտարէ վէ Թէրպիյէսի ալ- Թընտա տըրըլար ։ Պու սէպէպտէն պիր գատընըն վէ- զաիֆինին էն մուգատտէսի չօճուգլարընը Թէրպիյէ էճմէսի տիր ։ Չօճուգլարընըն ֆիքրինի Թալիմ , Թէչքիլ վէ Թէնվիր էտէճէք , անլէրէ լյնսանիյէթ վէ հիքմէթին սաատ , ամմա գավի էսասլարընը էօյ- րէտէճէք իլք խօճա քէնտիսի օլաճագ տըր ։ Պու խըամէթին գրյմէթ վէ էհէմմիյէթինի , ճէլալ վէ ա- լալարընը պէյան էճմէք իւզրէ պաղը գաթլար վա- լիտէյէ «Իլահէ» Թէամիյէ էյլէմիչլէր տիր , զիրա ին- սան պիր չօճուգա էյի պիր չէլ ու սու րէթ վէր- մէք իչին պուսուլմի ի խալիգիյէ կիպի իլահի պիր գուվվէճէ մուհթաճ տըր ։ Պու աերէճէ մուհիմմ իչ պաչընա կէչէճէք օլան գըղլար Թալիմ ու Թէրպիյէ- տէն նէ աէյիւ մանրում գալընըլար ։

Էլհէվմ հէր քէսին չօճուգը Թալիմ ու Թէրպիյէ էճմէյէ միւսթահսա տիր աէյիւ զանն օլունան վազի- լար արմըգ կէչմիչ տիր ։ Պաղչէ ի սիւսանանլարը- մըզ պիւէ գայէթ տիգգամլէ հազըրլանմըշ մուսլի- մէլէրէ միւհթաճ տըր , զիրա պիզիմ անլէյտէն Թա- լէպ էճտիյմիզ կալընըզ աէյա վէրմէք օլմայըզ , անճագ ախագ ու էվսաֆ Թէչքիլ էճմէք իտիյ-

նի ֆէհմ ու իտրաք էթմէյէ պաչլամըշըզ տըր ։ Մա-
տամ Քէթի Ուկկին , չօճուզլարըն ախլազընը թէտ-
գիգ ու միւթալաա էթմէյէ նէնի պաչլամըշ օլտըղը
պիր զէմանատէ , միւմախլէյհայա «Պաղչէ ի սիւլեանա
մուալլիմէ օլմագ իչիւն լազըմ կէլէն էն մուհիմմ
խասսիյէթլէր հաննկիլէրի տիր տէյիւ ոօրու լոուգաա
«Ս. Սէսիլեանըն ֆէհնի մուսիգիատքի մէհարէթի ,
Րաֆայէլին րէսսամըղը , Սոլոմոնաւն հիքմէթի Մով-
սէսին հիլմ ու թէվազու ը , Յոբուն սապրը ,» տէյիւ
ճէվապ վէրմիշ , վէ ախիրէն նէչըր օլուննըշ օլան պիր
էսէրինատ չէօյլէ իտարէ ի լիսան էյլէմիշ տիր ։
«Չօճուզլար արասընտա կէչիրտիյիմ օն իքի սէնէ
զարֆընտա քէսպ էյլէմիշ օլտըղըմ թէճրիպէմ , պէ-
նիմ իչտու էֆքահարըմը տալա թէպտիլ էթմէմիշ օ-
լուպ , զիքր էթտիյիմ խասսիյէթլէր ֆիհրիսթինէ
Ֆրանգլինին իհթիյաթընը , էսիրընըն գուվվէ ի
մուճիտանէսինի վէ գաիմ Աչըզ Ղարիպէրին հազըր
ճէվապ օլմագ խուսուսընտաքի իսթիտատլարընը ի-
լավէ էթմէք իսթէրիմ ։ Էկէր չօճուզլարըն անճագ
կիւնտէ պիր գաչ սաաթ թալիմ ու թէրպիյէի վա-
զիֆէսինի տէրիւհատ էտէն պիր գատըն իչիւն պու կի-
պի խասսիյէթլէր զարուրի իսէ , նա չօճուզը քէնտի
հայաթը , մուհապպէթի վէ հէր կիւն կէօսթէրտիյի
միսալը իլէ պէօլէյէն վալիտէյնին հաիզէ օլմասը լազըմ
կէլէն սըֆէթ ու խասսիյէթլէր նէ օլմագ կէրէք տիր ։
Էվվէթ , վարսըն պիրի «Գըզլար հէքիմ մի օլաճագ-
լար քի իլմ ի թէչրիհ օդուչօրլար» տէսին ։ Լաքին

նէֆսինի վէ էվլատլարընը պու իլմին սաոէ գաիսէ վէ էսասլարընա կէօրէ կէօզէտիլ գայըրմաղը , վէ չօճուգլարընը , քիւչիւքլիւքլէրինտէն սաղլամ վէ տինճ պիր վիճուա վէ պիւնիւեէյէ մալիք գըլմաղը պիլմէյէն պիր գաոըն « անա » նամը մուգաոաոէսի իլէ նաա էտիլմէյէ լայըգ տէյիլ տիր : Վարսըն պիր ատէմ «Իլմի հիսապըն նէ՞ լիւզումը վար , գըղըմ թիւճճա՞ր մը օլաճագ ,» տէսին : Ֆագաթ սաոէ հիսապ գալաիսինի էրքէնտէն մինի մինի մասուա լարընըն զինինէ նէրլէչսիրմէք հիւնէրինի պիլմէյէն պիր գաոըն նահագդ եէրէ « անա » թէտիյէ օլուճուր :

Պիր գաոըն էվվէլա թէրպիյէ էտէպիլմէք իչին պիր չօգ չէլլերի պիլմէյէ միհթաճ ոլը : Զօճուգ լապըրտը սէօյլէմէյէ պաչլը պաչլամազ , հէր կէօրտիւիւ չէյլին նէ օլաըղընը ասրմաղա պաչլը . օ քիչիւճէք գինինյլէ հէր չէյլին քիւնհ ու հապիւգաթընը էօյրէնմէք իսթէր . այըն , կիւնէչլին , հաղլմաըրն , հէր չէյլին նէ վէ նասըլ օլաըղընը ասրար : Պու սիւալլերի թապիսթըյլէ տաիմա հանըճտա պուլունան վալիտէսինէ իրտա էտէր : Վալիտէսի գիլիպ տօղրուալընը սէօյլէրսէ , օ չօճուգ օ հաչատն հէր չէյլին հագիգաթընը էօյրէնմէյէ ալըշըր : Զինճի աչըլըր : Հէր էօյրէնտիյի չէյլին իլէրիսինի տէ էօյրէնմէյէ չալըշըր : Նիհայէթ մէքթէպէ կիրտիյի վագթ պիր խայը մալիւմաթը օլմաղլէ պէրապէր , մալիւմաթընը իլէրիլէմմէյէ , հանի թահսիլ ի իլմ

ու մէարիֆէ հէվէս ու արզուսը օլուր ։ Շուրասը իսպահի օլունմուշ պիր չէյ տիր քի , տիւնեայա կէլ-միշ օլան իւլէմա վէ հիւքէմա վէ սահիր մէշահիրին էն պէօյիւքլէրի՝ վալիտէլէրի ալիմէ պուլունմըշ օ-լանլար տըր ։ Գանի նամ Ալման ֆէյլէսօֆըն վա-լիտէսի հագգընտա րիվայէթ օլունուր քի , օղլու տահա քիւչիւք պիր չօճուգ իքէն նազիք էլլէրին-տէն թուրթուպ կէզտիրիր , վէ նօլ քէնարընտա բահի կէլտիքլէրի չիչէքլէրին իսիմլէրինի անա էօյ-րէտէրէք անըն տէյուննինտէ թահպահի վէ հիւսն իւ-չիւն պիր արզու վէ հէվէս ույանտըրըր իտի ։ Ֆէյ-լէսօֆ ը միւշարիլէյհ տէյօր քի , «Ֆէլսէֆէ վէ հէ-յէթտէ իւք ալտըղըմ վէ էն էվվէլ զիհնիմի պու ֆէննիլէրէ չէվիրէն տէրս , չօճուգլուղումտա վալի-տէմտէն իչիթտիիմ մուխթահար պիր մալիւմատ տըր ։» Միւճ. Ամէրիկա մէշահիր ի սիյասիյունընտան Ճօն Գուինսի Ատէմս պիր տէֆա վալիտէսինին նու-ֆուզ ու թէսիրի հագգընտա չէօյլէ տէմիշ տիր ։ «Էֆքիար ը մինինէթտարանէ վէ հիսսիյատ ը չիւքր-կիւզարանէմտէն նաչի չուրասընըր այըգտան այըդա իհթիրաֆա մէճպուրըմ քի , կէչմիշ զէմանտա հէր նէ օլմուշ իսէմ , հալ ը հազրրտա հէր նէ իսէմ , միւս-թագպէլտէ Ալլահըն ինայէթի իլէ հէր նէ օլաճագ իսէմ , հէփիսինտէն ատլայը վալիտէմին իսթար ու նասիհաթլարընտա վէ հիւան ի իպրէհիմէրինէ մինինէթ-տար ըմ ։» Սահիր պիր չօդ մէշհուր զաթլար տահի քէնտի վալիտէլէրի հագգընտա պու կիպի չէհա-

տէթլէյտէ պուլունմըշլար տըր ։ Պէօյիւք վէ էյի ա-
տէմլէրին ախլագ ու էվսաֆլարընտան տօլայը վա-
լիտէլէրինէ մինտէթտար պուլունմալարը խուսուսը
օլ գատար ուշմուշի վէ միւսէլլէմ պիր հագիգաթ
տըր քի , մէչհուր պիր Ինկիլիզ միւէլլիֆ «Թապիա-
թըն իսթէտիի չէյլէրի գալպիմիզին իւզէրինէ թահ-
րիր ու հէքք էթմէք իչիւն գուլլանտըղը գալէմ
գատըն տըր ,» տէյիւ պուլուրմըշ տըր ։

Պիր գատըն ազ չօգ իլմ պիլմէզսէ , չօճուգլա-
րընը սիհադգըն թէրպիյէ էտէմէզ . չօճուգլարընըն
իլմէ բաղլէթլէրի օլմազ ։ Պիր չօճուգ թա մէմլէտէն
քէսիլտիյի վագթտան վալիտէյնինէ էլինտէ քիթապ
վէ զագէթա կէօրսէ , քէնտիսի տախի քիթապա ,
իլմէ , օգուշաղա հէվէս էտէր ։ Հէլէ վալիտէտէն
ալընան աէրսին փէք չօգ ֆախտէսի վէ պէրէքէթի
կէօրիւլիւր ։ Պու վէճհէյլ էրքէյին էօյրէնտիյի էք-
սէրիյա քէնտիսինտէ գալըպ քէնտիսի իլէ պէրապեր
մահվ օլտըղը հալտէ , գատընըն էօյրէնտիյի չէյ էվ-
լատընա միրաս գալըր . վալիտէնինէ իլմի մութալագա
էվլատընա գալըր վէ օտա փէք չօգ թէզայիւտ վէ
թէվէսսիւ էթմէք իւզրէ գալըր ։ Սէյիմ պապալա-
րըն ճանիլ էվլատը փէք չօգ կէօրիւլմիւշ վէ կէօ-
րիլմէքտէ տիր ։ Լաքին ալիմէ գատընըն ճանիլ էվ-
լատը կէօրիւլմիւշ չէյ տէյիլ տիր ։ Գատընալարըն իլ-
մի էվլատընա սիրայէթ էտէր . պինաէն ալէյհ գա-
տընալար թէրպիյէ օլունմազլէ իսթիգպալ իչիւն պիւ-
թիւն նէվի պէչէր թէրպիյէ էտիլմիշ օլուր ։ Սէյիմէ

պիր գատըն օգուլայրագ հէր վազիֆէսինի պի հագ-
գըն իֆա էտէր , էվինի տահա էյի վէ տահա ու-
ճուզ իտարէ էտէր , կէրէք քէնտինէ կէրէք էվլա-
տընա կիւնաէն կիւնէ տէյիչէն մօտայա թաթպի-
գէն կիւզէլ էսվապ վէ չամաչըը պիչիպ տիքմէյէ
մուգթէտիր օլուր : Սլիմէ պիր գատըն չօճուղընը
պիրագ քէյֆսիզ կէօրտիւլիւ վագթ նասրլ պագա-
ճաղընը վէ նէ մուամէլէ էտէճէյինի պիլիր վէ քէյֆ-
սիզլիյի զիյատէ կէօրիւնճէ թապիպ ճէլպինին լիւ-
ղումընը անլար . մէզիյէթ ի լինանիյէյի թէնզիլ է-
տէն պաթըլ ֆիքր ու իթթիգատլատան արի տիր ,
Գուրչուն տէօքէն պիր գարը ճէլպ էթմէք , վէ նա
չօճուղը խասթա խասթա գալտըրըպ էօթէյէ պէրի-
յէ կէօթիւրմէքլէ խասթալըղընըն արթմասընա վէ
պէլքի ճէյէրփարէսինին թէյէֆինէ սէպէպ օլ-
մազ ։

Միլլէթիմիզաէ աիլէլէրին ահվալը հաղըրէսինի
պու հալլէր իլէ մուգայէսէ էթսէք , անը նէ՛ գատար
աճընաճագ պիր հալտէ պուլուրըզ ։ Էքսէր աիլէ-
լէրտէ աիլէ թէրպիյէսինին ճիսմի չէօյլէ տուրսուն
իսմի տէ պուլունմայըպ , չօճուգլարընը նիչէ էհէմմ
սիւալ վէ ճէվապլարը , անլէրի թէնվիր վէ թալիմ
իչին էն միհնաթիպ ֆուրսաթ սայըլաճագ կէրտէ ,
չօգ տէֆա վալիտէյէրին թազիր վէ թէհնիտիյէ տուս-
տուրըլըրլար ։ Զօգ վալիտէյէր՝ տիւզ օգուտմաղը պիլէ
պիլմէզ իքէն , պու մագուլէյէտէն էվլատլարընա
թալիմ ու թէրպիյէնին էհէմմիյէթ վէ գըյմէթինի

թէֆհիմէ անլէրի թահսիլ ի իլմէ թէչվիգ էտէպի-
լէճէքլէրի նա՞սըլ մէմուլ օլունապիլիր ։

Գըզլարըն ալա սուրէթէտ թալիմ ու թէրպիյէ օլունմալարընը իճապ էթտիրէն տիկէր պիր խուսուս տախի զէվճ իլէ զէվճէ արաբընտա ճարի օլան ալագա վէ միհնասէպէթէն նէչէթ էտէր ։ Զէվճէնին պէլլի մագսատլարընաէն պիրի ղվճընդէ սէվէլմէ+ տիր. իզտիվաճ միհնասէպաթը իչինտէն զէվճէնին քէնտի զէվճի թարաֆընտան սէվիլմէք խուսուսընտաքի արզու վէ իհթիյաճընը գալտըրտըղըն հալտէ , ահլէ քէնիմէհինտէքի ահէնք վէ թահթլըղըն արթըգ պիր մանասը գալմազ ։ Գօճա պիհթատի տէրուհնէ վազ օլունմըշ օլան , հանի ֆըրթէթէն մալիք պուլունտուղը օլ հիսսիյաթը իւլվիյէ ի մուհատպէթի իգնա էթմէք իսթէր ։ Իչթէ զէվճէ օլ սէվտիքճէ արթան մուհատպէթի խաղինէսինի հէր կիւն տահա զիյատէ տօլտուրան ֆահի տիր ։ Զէվճ զէվճէտչէ քէնտիսինին պուս արզուսընը տուլյուրան խասսա-
յէթլէր արար . իսթէր քի զէվճէսինտէ օլ խասսա-
յէթլէր պէհէմճէհալ պուլունսըն ։ Պիզատէ էրքէքլէ-
րին էքսէրիյա ագչամ նէմէյինի հէր նէմէդ ֆհնէրի ալըդ գօմշու գօմշու կէդմէյէրի վէ նա պրատթ-
խանէյէրէ . կազինօլարա . մանալէ գահվէյէրինէ տօլմալարը միճէրրէտա գատընլարլէ գօնուչմագտան պիր լէզզէթ ալամամալարընտան նէչէթ էտէյօր քի պու տա գատընլարըն ճէհնալէթի սէմէրէլէրինտէն տիր ։ Իսմի նիչէ գատընլարըն «Գօճամ պէնի նի՞-

չիւն սէվմէյօր» եօլլու չէքվալարը , «Նի՞չիւն քէնտիմի գօճահա սէվտիրէմէյօրսուն» միւթալաասը նա թէպէտիւլ էթսէ , տահա տօղրու , տահա միւնասիպ օլուր ։ Զէվճին մուհապպէթինի ճէլպ էտէն պէյլի սրճէթ վէ խաասխէթլէրտէն պիրի հիւան տիր։ Զէվճ իսթէր քի զէվճէսի ճէմիլէ օլսուն . իսթէր քի կիւզէլլիքտէն մահրուզ օլան սէյլ ու արզուսը իզնա օլունսուն ։ Թապիի կիւզէլլիք վար , սընաի կիւզէլլիք վար ։ Սընաի կիւզէլլիք նիչէ տէֆաթապիխինէ ֆաիգ օլուր իսէ տէ , հէր հալտէ թապիի կիւզել գիյասէ սէվիլիր ։ Պիր գըզը ճէմիլէ էտէն եալընըզ չէհրէսինին վարլազըզը , էնտամընըն թէնասիպ վէ կիւզէլիյի սէյիլ տիր ։ Փէք չօգ թապիի կիւզէլլեր վար տըր քի իչպու Բապպանի մէվլիպէլէրէ մալիք օլմալարընա բազմէն , ալէմ ինանմըտէ մէնֆուր տըրլար ։ Թալիմ ու թէրպիյէնին , մէտենիյէթ վէ իֆֆէթ ու իմէթին պիր գըզըն սաչ վէ կէօզլէրինտէ , պազըչընտա , տուտագլարընտա , թէքքէլիմ վէ թէպէսսիմինտէ , էնտամ վէ էվլադընտա , թէվեինաթ վէ թէփրէնիչինտէ հուսուլէ կէթիրտիյի լէթաֆէթ վէ հէլավէթ տիր քի հագիգի պիր կիւզել զուհուրա կէթիրիրլէր ։ Իչթէ պու հիւան տիր քի պագի գալըր , պու հիւան տիր քի գօճա մուհապպէթինի հէր չէյտէն զիյասէթ իգնա էտէր ։ Թապիի հիւան զահլ օլուր . զէման գըզըլ հանագալարը սօլտուրուպ ՝ իլլէթ հիւանիւ մանվ ու իղալէ էտէպիլիր իսէ տէ , թալիմ ու թէրպիյէ սայէսինտէ

թանախլ օլուհան հիւան ասլա մանվ ու զախլ օլմազ։ Լաքին գօճա մուհասպէթինի ճէլպ էտէպիլմէք իչին պուհտան զիյատէ պիր չէյ լազըմ սըր։ Գօճա մուհասպէթի սալթ հիւան իլէ տօլմազ վէ տօյմազ։ Պուհտան տանա ասլա պիր կիւզէլլիք վարսըր քի հագիգի մուհասպէթին մէհապա ը սահիհ տիր։ Աբիկհանըն ճէմալը տէյիլ իտիքի Դաւիթ մէլիյի իհթիդամ ալմագտան մէն էթտի։ Եսթեր մէլիքէնին ճէմալընտան իսէ քէմալը վէ աճախլ թէտպիրի իտի քի տէհլիլլի պիր ֆէրմանը միւժաէ վէ պէշարէթէ թէպիլ էյլէտի։ Իտի գօճա մուհասպէթինի ճէլպ էթմէք իչին պիր զէվճէյէ մուգթազի օլան էն եասի խուսուս՝ Աբիկհանըն մէհալէթի վէ Եսթեր մէլիքէնին թէտպիրի տիր։ Պիր զէվճէ հէզաֆէթ վէ զէրաֆէթիյէ սէբէպտան էնտիշ պիր մէլէյէ միւշապիհ օլմալը։ Թէմիզլիք վէ հնթիզամփէրվէրլիյի իլէ խանէնինի պիր արալան եաթազը էտէրէք, անլաչըլմազ պիր թարզտա զէվճէնին այագլարընը օրայա ատէթա սինի իլէ կիպի ճէլպ էթմէլի։ Գօճանըն ախզ ու իթա մէյտանընտա ալմըշ խիյի պէրէլէրին իլթիյամիէզիր օլմասընա մէտար օլաճագ լաթիֆ վէ ճալիպ պիր թապիաթա մալիք օլմալը։ Աճախլ պիր թէսլիմիյէթ վէ վէճհ ի միւշարէքէթ կէօսթէրտիք քէտէր վէ էնտիշէսի սահաբլարընտա անըն ճանընը հէնա էտէպիլմէլի։ Խըշմ ու զազապընը, հիտտէթ ու չիտտէթինի թէսքին էտէճէք տէրհճէտէ սապուր վէ մուգթէտիր

օլմալը։ Վէլ հասըլ օլ գաւառ մէհասիլի ախալտ վէ հիւանի թապխախ իպրահիմ էլէմտէի քի գօճաօղլնըն գալաինին աէրինէլէրինաէն սիհրի պիր գուվվէթ իլէ «Սէվգիւլիւմ» լուղէթինի պիլա իխթիյար չէքիպ չըգարապիլսին։ Իչմէ պու հիքմէթ հիքմէթլէրին ալաօը օլուպ թալիմ ու թէրպիյէնին պիր գըզա պախչ էաէճէյի էն իւաթիւն ֆաազիլէթ տիր։ Հիչ պիր մէքթէպ եախօտ գօլէճ գըզլարա պէօյլէ պիր իլմ թալիմ էթմէզ իսէ աէ, անճաղ թալիմ ու թէրպիյէ սայէսինտէ անլէր պու չէյլէրի անլամազա մուգթէտիր օլուրլար։ Թալիմ ու թէրպիյէ պիր գըզըն ագլ ու ախլագընը թէնզիպ ու թէրպիյէ էտէրէք, անա սաիրլէրին կէօրէմէիյի չէյլէրի կէօսթէրիր։ Մէքթէպ էօմրիւ վէ ալագասը սաիր հէր կէօնէ ալագա վէ միւնասէպէթաէն ֆարգը տըր։ Պիր մէքթէպ աատէմա պիր ախունեա աէմէք տիր։ Պիր գըզ սալի պիր մէքթէպաէ իլմին օլ խօշ տաիրէլէրինին պինուտուտա մէնզարէլէրինի աէյր ու թէմաշա էթաիքաէն պաշգա, մուալլիմ, չակիրտ վէ րէֆիգ միւնասէպաթընըն հիւանի իպրէթ վէ թէսիրաթը հասէնէսի ալթընտա ինսանիյէթին էն նազիք վէ էն էնէմմ էասս ու ուսուլլարընը էօյրէնիր։ Պիր գըզըն պիր գաչ սէնէ պիր գօլէճին նիզամ ու ինթիզամը ալթընտա պէօյիւմէսի՝ անը միւսթագպէլտէ պիր էվ իտարէսինէ զիյասէսիյլէ միւսթահսիլ գըզլար, զիրա պիր մէքթէպ նիզամ ու ինթիզամը՝ պիր էվ նիզամ ու ինթիզամընսան տահա իւսթիւն

վէ սըզը օլսըզը ճիւէմլէ, մէքթէպ նիզամ ու ու-
սուլլարընը իճրա էթմէյի էօյլէնէն պիր գըզ՝ էվ
նիզամ ու ուսուլլարընը սոնա սուհուլէթլէ իճրա
էտէպիլիր։

Իչլէ պու սէպէպլէրէ մէպնի «Գաոընլարըն
իլմ էօյրէնմէլէրինին նէ՞ լիւզումը վար տըր», տէյէնլէրէ ճէվապէն «Գաոընլարըն էրքէքլէրաէն չօգ զիյատէ իլմէ իհթիյաճլարը վար տըր» տէյէպիլիրիզ։ Իլմ էրքէքլէր իչիւն լազըմ իսէ, գաոընլար իչիւն վաճիպ վէ լապիւտա տիր։ Էլ հասըլ գաոընլարըն իլմ էօյրէնմէսինէ մանի օլաճագ պիր սէպէպ պուլունմազ չէօյլէ սուրսըն, նիսա Խաիֆէսի իչիւն թահսիլ ի իլմ կէրէք տիյանէթ վէ կէրէք մէտէնիյէթ նօգթա ի նազարընտան էլզէմ վէ լապիւտա տիր։

ԳԼՈՒԽ Ե

ԷՏԷՊ ՎԷ ՄԱՐԻՖԷԹ

Գաղընքը ճէ կիսպի սէմավի պիր մախլուգ օլապիլէճէյինի պիզի կէօսթէր։

ՈՒԱՐՏՈՒՐԲԹՀ

Մէլէֆեաթ ը ապիյէ վէ քէմալաթ ը էտէպիյէ ալաաըննա մէվճուտ օլան ֆէրզի լայըգըյլէ վէ միւքէմմէլէն անլայըպ թագսիր էթմէքլիք՝ սիզճէ զայէթլէ հաիզ ի էհէմմիյէթ տիր։ Պիր գըզ խայլըճա մալիւմաթ ը ֆէննիյէյէ մալիքէ պուլունմասը իլէ պէրապեր քէմալաթ ը էտէպիյէտէն մահրում օլապիլտիյի կիպի, անըն հագգընտա պուննուն աքսի տաիխի սաՀի օլապիլիր։ Մէլէքաթ ը ապիյէնին գըզլարճա էն պէօյիւք ֆահիշէսի՝ անլէրին ֆիքրինի թէրպիյէ վէ թէհզիպ էթմէսի տիր։ Նիյէ գըզլար ալճէպրայը միւքէմմէլէն էօյրէնէրէք անտէն

մատտի սուբէմատէ հիչ իսթիֆատէ էթմէմիչ օլ-
տրզլարը հալատէ , մանէնն զայէթլէ միւսթէֆիտ օլ-
մուչլար տըր ։ Պիր զըզըն մէքթէպտէ իքմալ ը թահ-
սիլինատէն պէչ սէնէ սոնրա քէնտինին սոն իմթիհա-
նը զէմանընտա մալիւմաթ վէ մէհարէթի ճիհէթիյլէ
գազանմըչ օլտըղը չերէֆ ու իմիպարը հէնիտէն
քէսպ էտէպիլմէք իչիւն եէնէ մէչգ ու միւթալաա-
յա մէճպուր օլմայաճաղը փէք ազ տէյս քիթապ-
լարը վար տըր ։ Պիր զըզ իւլուա ու ֆիւնուն
չիւպէյէրինատէն պիրինի թէհզիպ ու իքմալ էտէր ի-
սէ , անտէ մէլէքէ վէ րիւսուխ փէյտա էտէ պիլիր ։
Մէսէլա , պիր գատըն նախօա զըզ մէքթէպտէ էօյ-
րէնմիչ օլտըղը իւրմի նէպաթաթը պու վէճհիլ քէն-
տի պաչընա թէհզիպ ու իքմալ էտէրէք անտէ մէ-
լէքէ վէ րիւսուխ փէյտա էտէպիլիր ։ Քէնտիյէրին
մէլէքանաթ ը ագլիյէ վէ քէմալաթ ը էտէպիյէէրինի
պու վէճհիլ քէմալէ իսալ էթմիչ զըզլար վէ գա-
տընլար հագիգաթէն չայան ը իմթիւամ տըրլար ։

Մէլէքէ նախօա մարիֆէթին՝ մէքթէպտէ թահ-
սիլ օլունմըչ օլան պիր իւրմ նախօա ֆէնտինէն ֆէր-
գի՝ պիր ֆէրտէ նախօա ճէմիյէթէ ֆահէտէ տօ-
գունապիլմէսի իչիւն , էսասի , տաիմի վէ միւմքին
մէրթէպէ միւքէմմէլ օլմասը իպթիդա էթմէսինատէ
տիր ։ Ֆէնն ի մուսիգի , բէտա , մուհավէրէ վէ միւ-
առէպէթ , թէլիֆ ու թառնիֆ , էպհաթ ու էչար ին-
չատը ։ Ֆրանսըզճա վէ բագա — պուռնլարըն հէփիսի
տախի մէլէքէ , հիւնէր վէ մարիֆէթ առտ ու իմիւ-

պար օլուն ուրլար խէ տէ , պուն լարտան պիրինի եահօտ հէփսինի էօյրէնէն էլլի գըզտան դաչը էօյրէնտիքլէրինի խաթըրլարընտա սագլայըպ տա անլէրի իքմալէ սայ ու զայրէթ էտէրլէր ։

Ֆիքրիմի իզահ իչիւն սիզէ թուհաֆ պիր վա- գըա հիքեայէ էտէյիմ ։ Մատմուազէլ Ճօրճինա Օ- րէլեա էդքինա կրին սըղըր վէ գօյուն էթի սաթ- մաղլէ իլթիղալ էտէն ղէնկին պիր տիւքքեանճինըն գըզը օլուպ , անասը քէնտիսինին միւքէմմէլ թա- լիմ ու թէրպիյէ կէօրմիւշ պիր գըզ օլմասընը թաս- միմ էյլէմիշ իտի ։ Միւտտէթի ի թահսիլիյէսինին սօն գըսմընտա գըզ՝ սայքի պիւսպիւթիւն մէքթէպտէ գալարագ վագթ կէչիրմիշ իտի ։ Իշպու թահսիլ միւտտէթի զէնկինլէր սընըճընա մախսուս վէ լէյլի օլան պիր իւնաս մէքթէպինտէ իւշ սէնէ սիւրտիւ։ Գըզ օն պէչ եաշընտան օն սէքիզ եաշընա վարընա- ճայա գատար մէզքիւր մէքթէպտէ գալտը վէ է- պէվէյնի անըն թալիմ ու թէրպիյէսի իչիւն հիչ պիր մասրաֆտան գաչընմատըլար ։ Իքմալը թահսիլ էթ- մէսի իւզէրինէ գըզլարընը քէմալը իֆթիխարլէ էվէ կէթիրտիլէր , վէ կէօնակէօֆ վէսիլէ վէ ֆուրսաթ- լար իլէ պիր չօգ տօսթլարընա արզ ու թագտիմ էյլէսիլէր ։ Պիր ագշամ պէն տախի անը կէօրմէյէ կիթտիմ ։ Հագիգաթ , զայէթ կիւզել վէ տիլպէր պիր գըզ օլուպ՝ քէնտի հիսսէսինէ իտապէթ էտէն վազիֆէյի քէմալը չէվգ ու չէթարէթլէ իճրա էտի- յօր իտի ։ Փիյանօնտան իւզէրինտէ պիր մէճմուա

կէօրտիւմ վէ անըն օրայա , էլիմէ ալըպ տա պագա-
յըմ տէյիւ գօնուլմըշ իսկինի պիլտիյիմտէն , Մատ-
մուազէլ Կրինին մունթազըր պուլունտուղում փրօ-
թէսթօլարընա բաղմէն անը էլիմէ ալտըմ : Անընի-
չինտէ միւթէատուիա րէսմէլէր — մասուամ Սամուէ-
լին գուրչուն գալէմլէ թէրսիմ էտիլմիշ պիր պաչը-
նը , վէ գազազէտէ պիր սէֆինէնէն հինտ միւրէք-
քէպիյլէ մուսավվեր միւտհիշ պիր րէսմինի վէ սահ-
րէյի — կէօրտիւմ : Իչպու րէսմլէր՝ մէզկիյէթ ի հիւ-
նէր վէ մարիֆէթտէն պիւսպիւթիւն պի պէհրէ տէ-
յիլ իտիլէր : Հէփիմիզ տախի անլէրի նազար ը թէ-
մաչատան կէչիրիպ չիւպհէ կօզ քի մէտհ ու սէհնա
տախի էյլէտիք : Սըրա փիյանօ չալմաղա կէլտի :
Պու վազըա իւզէրինտէն պիր գալ աչնէ կէչմիշ իսկ
տէ , խաթըրմա կէլիյօր քի մէզպուրէ Odolce Con-
cento յը չալտը : Գըզճըղազ պու փարչալարը չալ-
տըղը էհնատէ , վալիտէսի անլէրի պահնա իզահ
էթմէքտէ իտի : Մէզքիւր փարչալար մէհարէթլէ
չալընտըգտան սօնրա , գըզ իլէ միւսահապէթէ պաչ-
լատմ : Մէզպուրէտէն քէնտիսինին թալիմ ու թէր-
պիյէ էտիլմիշ օլտըղը մէքթէպտէն միւտիրէսի Մատ-
մուազէլ Մարթինէթին փէք նիւմայիշփէրվէր պիր
գատըն իտիյինի , Նիւ Եօրգը Մատմուազէլ Քէթըլ-
թընըն մէքթէպտէ հէր քէսին հիւն ի թէվէճճիւհ
վէ րիայէթինի ճէլպ էթմիշ օլտըղընը , քէնտիսի
Քէթըլթընըն զայէթ սըգը տօսթու օլտըղընտան ա-
նըն իլէ այնի րէնք ու գումաշտան ֆիսթան կիյ-

տիքլէրինի , վէ Մատմուազէլ Քէթըլթընըն պիրա-
րատէրի ծրէտին տախի ղայէթ ագիլ , տիրայէթլի
պիր կէնճ օլտըղընը անլատըմ : Դըղճըղազ չու սօն
սէօղիւ սէօյլէտիյի ղէման հիճապընատան գըզարտը
խսէ տէ , քէնտինին պիր լահզէ սէ·բրէն իչպու մահ-
ճուպիյէթ վէ չալգընըլըղընը Քէթըլթընըն տէտէ-
սինին ղայէթ զէնկին պիր պանքեր օլուպ ագճէ ի-
չինտէ հուվարլանմագտա իսիյի վէ էմսալի սէօզ-
լէր իլավէսիյլէ փէք զարիճանէ սուբէթտէ կէչիշ-
տիրտի :

Ասի աչիքեար իտի քի , պու սէվիմլի գըզըն
վալիտէյնի քէնտի գըղլարընա ֆէվգէլատէ պիր նա-
զար ը թէհայհիւբլէ պագմագտա վէ անըն իւզէրինէ
տիթրէմէքտէ իտիլէր : Գըզա վէ վալիտէյնինէ ա-
ճընտըմ . պունունլէ պէրաբէր պու սէվիմլի գըզըն
մէքթէպտէ էօյրէնմիչ օլտըղը չէյլէրին նէ գատար
տէյէր ու գըյմէթլէրի պուլունտըղընը կապզնտան
թէֆթիչ էտիպ անլամայը քէնտիմէ վազիֆէ ի ղիմ-
մէթ սայտըղմտան , պիր սըրասընը տիւչիւրէրէք
գըզը վէ վալիտէյնինի պիր ագչամ պիր չայ զիյա-
ֆէթինէ տավէթ էթտիմ : Զայ իչիլտիքտէն սօնրա ,
արաբըլտա ճէմիյէթիմիզին րէվնագ վէ չալտասընը
արթըրապիլէճէք պիր սէվիմլի գըզըն պուլունմա-
սընատան տօլայը իզհար ը ասար ը մէսէրլէթ էյլէտիմ :
Սօնրա վազիֆէսիզ պիր թարզտա ճէպհանէն պիր
էրմէնի տօսթունատան ալմըշ օլտըղըմ պիր մէք-
թուպը չըգարարագ Մատմուազէլ Ճօրճինայա վէր-

տիմ վէ անա «Բէճա էտէրիմ քի լութֆէն պու մէքթուպը օղուլարադ մէֆհումընը պանա պիլտիրէսինիզ,» տէտիմ։ Մէքթուպը էլինէ ալըպ իլք սաթըրընը խաթասըզճա օղուտու. պատէհու սատէ պիր քէլիմէ էօնիւնատէ մաղլուպ օլարադ օղուլամատըղընը իթիրաֆա մէճպուր օլտու։ Պու սէրս պիրազ զալիմանէ իտիյսատէ, Նիյէթիմ քէնտիսինէ էյիլիք էթմէք օլտըղընատան, պաչլամըշ օլտըղըմ իմթիհանընը իճրասընա տէվամ էյլէտիմ։ Էլիմէ պիր մուսիգի մէճմուասը ալարադ սէվիմլի գըզա խիթապէն, «Պու մէճմուայը հիչ կէօրմիւչմիսինիզ» տէյիւ սօրտում։ «Կէօրմէտիմ», տէտի։ «Էկէր վազթըյլէ իմադամընը իչիթմիչ օլտըղըմ չու փարչայը չալարսանըզ, պէնտէնիզի զայէթ միննէթսար էտէրսինիզ — Պէն թէրճէնիւմ էթտիյիմ սըրատա սիզ տէ փիյանօ իլէ պանա իւֆագամ էտէրսէնիզ, իքիսիզ իչիւն տահի փէք խոշ վէ էյլէնճէլի պիր չէյ օլուր», տէտիմ։ Իլք եվվէլ թէճրիպէ վէ միւմարէսէ էթմէքսիզին հիչ պիր փարչա չալամայաճաղընը մագամը իթիրազատա պէյան էյլէտի իսէտէ, «Մահճուպիյէթինիզտէն, նէզաքէթինիզտէն նահի պէօյլէ սէօյլէյօրսընըզ», տէյէրէք իթիրազաթընա րաղմէն քէնտիսինի փիյանօնըն պաչընա կէօթիւրտիւմ։ Մէզպուրէ չալամայաճաղընը պիւյօր իտի. պէն տէ՝ պիւյօրիտիմ քի չալամայաճագ վէ չալամատա տա։ Էէրնէ հալ իսէ, անը փիյանօնըն էօնիւնատէն պազմազա պրագմատըմ։ Մր. վէ Մատամ Կրինին

էսքի ուսուլատ թէրէննիւմ օլունան նաղմաթ ը րուհանիյէտէն խօշլանաճաղլարընը պիլսիյիմաէն էսքի պիր իլահի սէչէրէք փիյանօնըն իւզէրինէ գօսըմ վէ գըզլարընըն չալաճաղը մէզքիւր իլահիյի թէրէննիւմ էթմէք իւզրէ, անլէրի փիյանօնըն էմրաֆրնա տաւէթ էյլէսին։ Սէվիմլի գըզ րէհպէրլիք էթսի վէ հէփիմիզ պիրլիքտէ կիւզէլճէ թէրէննիւմ էթմէյէ պաչլատըգ։ Լաքին տօղրուսը, թէրէննիւմէ տէյիլ, անճագ պիզտէն հանկի պիրիմիզ սիկէրիմիզտէն տահա էվվէլ պիթիրիրիզ տէյիւ հէքսիկէրիմիզլէ միւտաւաթայա պաչլատըգ։ Մաամուազէլ ճէօրճինա նօթալարըն իւզէրինտէն աթլայարագ հէփիմիզի կէչմէք չէրէֆինէ նահլ օլտու։ Հիճապըն տան գըփգըրմըզը քէսիլմիչ օլաըզը հալտէ, փիյանօնուն էօնիւնտէն գալգտը։

«Մաամուազէլ, պանա էօյլէ կէլիյօր ք՛ի, սիզին րէամ խօճանըզ փէք մահիրէ պիր մուալլիմէ օլմալը տըր։» Միւմաիլէյհանըն ասար ը սէնաթ ու մէհարէթինի քէնտինին (Մաամուազէլ ճօրճինանըն) րէամ մէճմուասընտա կէօրտիւմ տէմէտիմ իսէ տէ, իտապէթ օլարագ պու սէօզիւ թամամ թէլիննէ վուրմուշ իտիմ. պիրտա գըզճըզազ մուալլիմէսի հագգընտա սէօյլէտիյիմ մէտհիյէյի իչտինճէ, քէնտիսի տաճի միւթաօր իւզրէ անը մէտհ ու սէնա էթմէյէ պաչլատը, վէ ֆիլհան վէ ֆիլհանճա մէչհուր զաթլարընը՝ միւմաիլէյհա հագգընտա նէ կիւլի միւտահտա էֆքեար ու միւթալաաթտա պուլունմըչ խիքէրիւ-

նի պէր թաֆսիլ նադլ ու նիքնայէ էյլէսի ։ Պէն սախի ճէվապէն , «Փէք ալա սէվինիրիմ քի , պուրատա ֆէնին ի րէսմէ թէմամէն վէ էսասէն աչինա օլան պիր մահիր գըզ պուլունույօր ։ Սիզճէ պու գառար հախզ ի գըյմէթ ու էհէմմիյէթ օլան իչպու սէնաթ ը նէֆիսէյի տահա զիյատէ թէհղիպ ու իքմալ էթմէյէ , վէ անտէն տօսթլարընըզա սախի պիր հիսսէ ի թէմէթթիւ վէ ֆախտէ չըգարմազա հիմմէթ էտէրսինիզ , պէնի սիզէ զայէթլէ մինննէթտար էտէրսինիզ ։ Պուրատան էփէյի ուզագ պիր մահալէ սաքին օլան պիր տօսթումա խանէմին րէսմինի կէօնտէրմէյէ սէօզ վէրմիշ օլսըղըմտան , խասսէթէն րէճա էտէրիմ քի , պէնտէխանէյի թէչրիֆէ , ֆագիրխանէմին րէսմինի չէքմէյէ հիմմէթ էտէսինիզ ։ Րէսմ մէճմուանըզտա կէօրմիւշ օլսըղըմ օլ կիւզէլ սայֆիյէ րէսմի խաթրըմա կէլիյօր . պէնիմ խանէմին րէսմինի տսխի չէքէր խէնիզ , օլ պատար կիւզէլ օլմասա պիլէ , նինէ ատ զայէթլէ մինննէթտարընըզ օլուրսմ , » ատիմ ։

Պիչարէ պըզճըղազ նինէ պըզարսը . վէ վալիտէյնինին միւզթարիպ սիմա ու իմալարընտան , անլէրին քէնտիլէրին իւզէրինէ օլ գառար պէհալեյա մալ օլմուշ օլան օլ թէտէրրիւսաթ վէ քէմալաթ ը իլմիյէնին պիւսպիւթիւն էսասըզ օլուպ հիչ պիր պըյմէթ ու էհէմմիյէթ ի հախզ օլմատըգլարընը աղ չօգ անլատազա պաչլամըշ իտիքլէրինին ֆէյգինէ վարտը մ ։ Ճէօրճինա թապիի պիր մէնզարէ րէսմինի ասլա չէք-

մէմիչ օլտըղը կիպի , բէտմ մուալլիմէվինին տախի քէնտիսինէ ասլա օ կիպի պիր բէտմ չէքտիրմէմիչ օլտըղընը իմիրաճա մէճպուր օլտու ։ Մր. վէ Մատամ կրին քէնտի դըզլարընը ալարագ էրքէն քէնտի խանէլէրինէ ավետի էմտիլէր ։ վէ էսէճ էտէրիմ քի պէնատէն սօղուգ պիր թարզտա այրըլտըլար ։ Անլէրին ճանը սրգըլմըշ օլտուղու կիպի գըզըն տախի իսթարաթըմատան իսթիֆատէ էտէճէք գատար ազը հօգ իտի ։

Կրին ալէսի տախմա կէչիպ տէօնմէքտէ օլտըղըմ պիր սօղագտա սաքին օղույար իտի ։ Զօգ տէֆա ազչամլարը անլէրին միւսաֆիրխանէլէրինին ըչըգլարլա միւնէվվէր օլտըղընը վէ պիր չօգ միւսաֆիրլէրին չէվգու չէմարէթլէրիյլէ տօլմըշ իսիյինի կէօրիւր իտիմ ։ Հիչ չիւպհէմ հօգ քի պէնալը չէրչիվէլլեր իչինէ աըընմամըշ օլան րէտմլէր ալինէ էնզար ը թէմաչայա գօնմագտա իտիլէր ։ Տօսթլար անլէրին իւզէրինէ պագմագտան սօյմազլար վէ տէֆթէյէ իզնար ը հայրէթ էտէրլէր իտի ։ Մէզքիւր րէտմլէր պու վէճհլէ էլտէն էլէ կէզէրէք քիրլէնիպ ֆէրսուաէլէչտիլէր վէ էվրագ ը փէրիչան հալինէ կիրտիլէր ։ Նիհայէթ Մատմուազէլ Ճօրճինա մուսիգի վէ րէտմ ֆէնլէրինէ զայէթ մէրագը պիր կէնճ նիչանլանըպ անընէ էվլէնտի ։ կէնճ , զէվճէսինի փէրէսթիչ էտէրճէսինէ սէվմէքտէ իտի ։ Իլտիվաճլարը իւզէրինատէն իքի ագնէ կէչմիքտէն սօնրա անլէրին նասըլ կէչինտիքլէրինի , նէ սուրէթլէ իմմիդաճ էթ-

տիքէէրինի անկամագ իւզրէ զիյարէթէ գարար վէր-
տիմ ։ Ինանէկէրինէ կիթտիյիմտէ պէնի մուհաթապէթկէ
գապուլ էթտիկէր ։ Կէնճ Մատամ կիւզել պիր էրքէք
էվկատ սահիպի օլմուշ օլարագ պէնիմ անը կէօր-
մէքկիյիմտէն փէք մահզուզ օլտու ։ Մահուտա բէտմ-
կէր ատֆթէրինի եինէ օլ էրքի փիյանօնըն իւզէ-
րինտէ կէօրտիւմ ։ Մատամըն պիր փարչա մուսի-
գիյի փիյանօ իւզէրինտէ չալմասընը լէճա էյլէտիմ
իսէտէ , զէվճի պիր ան ը սէրա չէքէրէք , « Ճօրճինա
փիյանօ չալմագտան պիւսպիւթիւն ֆէրաղէթ կել-
միշ տիր , » տէյիւ ճէվապ վէրտի ։ Տիվարլարընն իւ-
զերինէ պիր կէօզ կէզարտիյիմտէ , եինէ Սամուէ-
լին պայընըն գուրչուն գալէմկէ չէքիլմիշ րէահինի ,
վէ գազազէտէ օլմուշ ատֆինէնին հինա միւրէքքէ-
պիյէ չըզըլմըշ թատվիրինի կէօրտիւմ ։ Հէյհա՛թ ,
Մատմուազէլ Ճօրճինա կրինին մէքթէպտէ օլ փար-
լագ վէ փէք պէհալըյա մալ օլմուշ միւքթէսէպաթ
վէ թահսիլաթ ը իլմիյէհինատէն հալա գուվվէ ի հաֆը-
զէսի մէյտանընտա աքս էտէն ևանգոլարընտան վէ
էթրաֆընտա պուլունուպ տա ֆէյսուտէկէմէքտէ
օլան պու հատիկաարլարտան պայգա պիր էսէր
գալմամըշ իտի ։

Իչպու պէնտի օգուսյան դըզլար՝ պու հիքայէ-
նին , պու գըսսէնին՝ թէմամէն տահին վէ միւքէմմէլ
պիր թատվիր օլտըզընտա էմին վէ միւթմէտին օլապի-
լիրլէր ։ Անլէր՝ պիւկիճլիք թատլայըպ տա գաֆա-
լարընտա իքի փարալըգ մալիւմաթլարը պուլունը-

մայան գըզլարըն նիւմունէլէրինի ալէտ տէվամ քէնտի էթրաֆլարընատա կէօրէպլիւրլէր։ Աճէպա պու կիպլիլէրին հիւնէր վէ մէհարէթլէրի՝ նէ՞ մէզիյէթ վէ գըյմէթի հաիզ տիրլէր։ Սիզ անլէրէ նէ՞ նազարլէ պագարընըզ։ Անլէր նէ՞ չէյէ կարար վէ գա՞չ փարա էտէրլէր։ Պէնճէ պու կիպլի էսասըզ միւքէմմէլաթը իլմիյէ պիր գատընըն հայաթընա ալագատար օլան էն էսէֆէնկիզ, էն չիւրիւք չէյ տիր։ Պալատէքի հիքմայէյի սիզէ նազլ էթմէքտէն մագսէտիմ, էօյրէնտիյինիզ չէյլէրատ մէլէքէ վէ րիւսուխա փէյատա վէ անլէրի սիզէ մալ էթմէքլիյինիզ նէ գատար էհէմմ վէ էլզէմ օլաթղընը կէօսթէրմէքտէն իպարէթ տիր։ Իման վէ թաւհիտ իլէ պիր գաչ մուսիգի հավա վէ փէրատէլէրինի փիյանօ իլգէրինատ չալմայը էօյրէնմէք, մուալլիմին եարատըմը իլէ պիր գաչ իլեմ չըգմագ՝ եախօա անլէրին սուրէթինի չէքմէք, վէ ֆրանսըզճատա պիր գաչ թէմրինի վէ թաւհիտլէր եազմագ, պաղը տէրճէ գօլայ պիր իշ տիր։ Լաքին ֆէնին ի մուսիգիյի էսասէն էօյրէնէրէք անը հէր հալ ու քէարատէ թաւհիպիգ ու իճրա մէվգրինէ գօյա պիլմէք իչիւն իման վէ միւմարիսէք իլէ անատէ մէլէքէ վէ րիւսուխա փէյատա էտէպիլմէք գօլայ պիր իշ տէյիլ տիր։ Էչհանըն վէ թապիի մէնզարէլէրին թըպգը թըպգըսընա իլեմ ու սուրէթլէրինի չէքմէք գօլայ չէյ տէյիլ տիր։ Ֆրանսըզճանըն մէզայասընա վարմագ, անը գայէթ սուհուլէթլէ օգուրլը հազա պիլմէք իչիւն, անըն

հէփ էլֆաշ ու թապիրաթընա այնիա պուլունմագ գօլայ տէյիլ տիր ։ Հագիզի հիւնէր վէ մարիֆէթ անճագ ալէտաէվամ սայ ու զայրէթլէ իսթիհսալ օլունուր իսէ տէ , պիր տէֆա տա իսթիհսալ օլունտո՞ւ մը , արթըգ վիւճուտընըզըն պիր գըսմը մագաբընա կէչէր ։ Փէք լաէպալի մէչրէպ օլմալըսընըզ քի , օլ գառուր էմէք վէ զահմէթլէ էսասի սուրէթտէ էլէ կէչիրմիչ օլտըզընըզ օլ զիյզյմէթ խաղինէյի էլտէն չըգարասընըզ ։

Պունտան էվվէլքի պապաէ պիլ միւնասէպէթ զիքր օլունտըզը իւզրէ , պիր չօգ քիմսէլէր էվվէլտիքտէն պիր գաչ սէնէ սօնրա սաիր գատընլարլէ կէօրիւչիւպ գօնուչմադա , իւլֆէթ ու իւնսիյէթ փէյտա էթմէյէ չալըշըրլար , հաթօա քէնտի րէֆիգ վէ էնիալէրի իլէ վագթ կէչիրիրլէր , վէ էքսէրիյա սու ի առաթ ու ախլագա միւպթէլա օլուրլար ։ Սէպէպ , — զիրա անլէր զէվճէլէրինին քէնտիլէրէ վէրէպիլէճէքլերի հէր կէօնէ զէվզ ու լէզզէթ ի հայաթտան պզգըպ օսանմըչլար սըր ։ Անլէր զէվճէլէրինին անճագ թալիմ վէ միւմարէսէ իլէ չալմադա ալըշմրշ օլարգլարը հալա վէ մագամլարըն հէփիսինի իչթմիչլէր , տէֆաթլէ տինլէմիչլէր տիր . սէնայի ի նէֆիսէտէքի հիւնէր վէ մարիֆէթլէրինին հէփ մահսուլընը կէօրմիչլէր , գաչ փարալըգ ազ ու իսթիտաալարը օլտըզընը , վէ նէ գառար մէհասին վէ ֆէզաիլէ , նէ աէրէճէ հիւան ու զէրաֆէթէ մալիքէ պուլունուրզլարընտան էյիճէ անլամըչ օլտըգլարընտան ,

զէվճէլէրինին բէֆափաթ վէ սէօհպէթլէրինաէն ար-
թըգ պիր թաթ , պիր լէզզէթ ալմամալա պայլամըշ-
լար սըր : Անլէր էաէպ վէ քէմալաթ սահիպէսի ,
հանի օգուսմուշ վէ թէրպիյէլի գըզլար իլէ էվլէն-
միշլէր իսի . զէվճէլէրի էվլէնսիքսաէն սօնրա մա-
լիսմաթ ը միւքթէսէպլէրինի թէվսի ու իքմալ էթ-
մէք չէօյլէ աուրսաուն , պիլսիքլէրինի պիլէ ու-
նութմուշլար սըր : Արթըգ գօճալարընը ճէլպ է-
սէճէք պիր չէյլէրի գալմամըշ . եուսմուրթա-
նըն գապուզը գըրըլըպ իչի չըգարըլմըշ , հէնիլ-
միշ սիր :

Գըզլար իչին զարուրի սաաս օլուննապիլէն հիւ-
նէր վէ մարիֆէթլէրաէն պիրի , վէ պէլքի պիրինճիսի քէնտի անա լիսանլարընը քէմալ ը սըհհէթ ,
զէրսֆէթ , լէթաֆէթ վէ սուհուլէթլէ գուլլանապիլէճէք սուբէթաէ էօյրէնմէք սիր : Քէնտի անա
լիսանլարընը սէհվսիզ , խաթասըզ սուբէթաէ կապապիլէն փէք ազ գաարընլար գըզլար վար սըր : Քէլամ վէ ճիւմլէլէրին տուրսաւ հէրլէրինէ միհնասիպ
նօզթա վէ իչարէթլէր պօյսապիլէն վէ իմլաճա խաթասըզ կաղը կաազապիլէն սայքի պիր գաարնա պիլէ խէսաաիֆ էթմէմիչիմ սիր : Մէսէլա , խաասէթէն րէճա էաէրիմ քի , միւէսսիր հէրինէ միւթէէսսիր , հախօա միւէսիֆ հէրինէ միւթէէսսիֆ
եազմայասընըզ , զիրա օ զէման լուզէթլէրի թահրիֆ վէ թէպտիլ էթմէյիսինիզ չէօյլէ աուրսաուն , օլ
լուզէթլէր իլէ պէյան էթմէք իսթէսիյինիզ էֆքեար

ու հիսիյաթընըզա տաիր հէր քէսէ կանլըն պիր ֆիքր տախի վէրմիշ օլուբսունըզ ։

Էօյլէ գըզլար վէ գատընլար տախի վար ըզը քի , էֆէյիճէ հազապլիլըլէր խսէ տէ , միհնասիպ սուբէթ-տէ գօնուշմազլար։ Միւսահապէթ պէնճէ էն պէօյիւք հիւնէր , էն պէօյիւք մարիֆէթ տիր ։ Խաթիտատ ը թապիինին պունտա փէք չօդ տախը վար իսէ տէ , խապինէ ի հաֆըզէսինտէ միգտար ը քիֆայէտէ ճէվահիր ի մալիւմաթ ճէմ էթմէմիշ օլան հիչ պիր գատըն լայըգը վէճհլէ միւսահապէթ էտէմէզ ։ Թէհլիպ ու թէրպիյէ օլունմըշ ագլ ու խաթիտատը սայէսինտէ կիւզել վէ խաթըրնիւվազ միւսահապէթ գուտրէթինէ մալիքէ օլըզը հալտէ , տախիլ պուլունտուզը ճէմիյէթին չէվգ ու նէշաթընը , բէնզագ ու չայատսընը արթըրան պիր գըզ եահսօտ գատընն՝ էօյլէ կիւզել պիր խաթիտատ վէ իդթիտարը հաիզ տիր քի , պու գապլըյէթ սահր խաթիտատ վէ գապլըյէթլէրին հէվեսինէ ֆահիգ օլմատա պիլէ , անլէր գատար էհէմմ վէ էլզէմ տիր ։ Կէրչի լիսան «զապթ օլունմազ» պիր ալէթ տիր , տէհլիլմիշ խսէ տէ , թէրպիյէ վէ թէհզիպ իլէ զայէթ րիգգաթ վէ նէզաքէթ , հալավէթ վէ լէթաֆէթ քէսպ էտէպիլիր ։ Պիր գըզ եահսօտ գատընըն քէնտինին հէլավէթլի սէսի իլէ հէմահէնկ օլան թաթլը պիր տիլէ , ճազիպէլի , տիլնիւվազ միւսահապէթլէ , լինաննը ալալանտըրաճագ սուբէթաե իլգիէթ ու իւնսիյէթ գուտրէթինէ մալիքէ պուլունմասը զայէթլէ էհէմմ ու էլզէմ տիր ։

փուռնար՝ սուլյուռնատն , աղաճ՝ մէյվէսինտէն թանըլ-
տըղը կիպի , պիր գաուրնըն նէ կիպի ալալագ ու էվ-
սաֆ սահիպէսի օլտըղընը տախի չօգ տէֆա անըն
միւսահապէթինտէն անլարըզ ։ Իլավէթէն չուրաստը
տախի պէյան էսիլմէլի տիր քի , միւճէյրէտ միւսա-
հապէթ էտէպիլմէք մէրամ ու մագսատիյլէ պիր չէյ
օգուլյան պիր գաուրն հախատ գըզ՝ պիր քիմսէ իլէ
մուճիպ ի մէհինունիյէթ սուրէթտէ կէօրիւչիւպ գօնու-
չամազ ։ Անճագ ինսանլարտա ալագատար օլան ճէմի ի
ուսմուր ու մէսաիլէ մէրագ էտէն զըզլարըն վէ գա-
տընլարըն գօնուչըղը , միւսահապէթ վէ իւլֆէթէյ-
րի թաթլը վէ ճալիպ ի տիգգաթ օլապիլիր ։ Զէմա-
նընըն էտէպիյաթ վէ քիթապէթինէ , ուսմուսա ահտ
մէսէլէլէրէ , սէնայի ի նէֆիսէյէ մախսուս վէ միւ-
թէալլըգ օլան էսէրլէրէ , պուլունտուղը եէրին հա-
իզ ի էհէմմիյէթ իւլէրինէ տախի պաղը տէրէճէ մա-
լիւմաթ քէսպ էտպիլիրլէր վէ էթմէլի տիրլէր , վէ
պունլար իլէ պէրապէր գօնուչմազա , միւսահապէ-
թէ տախի ալըշա պիլիրլէր , պիրա էհալինին նա-
զար ը տիգգաթընը ճէլպ էտէն վէ սէրմայէ ի պահա
ու մէգալ օլան հէր մատտէ՝ միւսահապէթէ չա-
յան տըր ։

Սաբլ մուհիմմ մէսէլէ չուտ տըր քի , պիր գըզ
հէր նէ էօյրէնմէք արզուս վէ հէվէսինտէ իսէ , անը
միւքէմմէլ վէ էսասի սուրէթտէ էօյրէնէրէք քէն-
տի պաշընա տախի միւթալաա վէ թէհզիպ էթմէյէ
չալըչմալը տըր ։ Շակիրտ մէքթէպտէ էօյրէնմիշ օլ-

տըղը իւղում ու ֆիւնուհնը՝ խարիճտէ գուլլանըպ տա պիր չէյէ եարատամազ իսէ , էօյլէնտիյի չէյլէրին քէնտիսինճէ պիր մանա վէ էհէմմիյէթի եօղ տէմէք տիր ։ Պիր գատընըն իւղում ու քէմալաթը՝ ֆէզահլ վէ մէհասին ի ախլագընըն իւսս լագամլարը մէսապէսին տէ օլմալը տըրլար ։ Պու սայէտէ պիր գըզ քէնտինին էֆքեար վէ միւթալաաալարընը քէմալ ը լէթաֆէթ վէ ղէրաֆէթլէ պէյան ու իզահա մուգթէտիր օլմալը տըր ։ քէնտինին թէֆէքքիւրաթ , թէսաւվուրաթ վէ թէխայեիւլաթը՝ ֆէզահլ ու քէմալաթընտա զահիր օլմալը , վէ քէնտինին թէհզիպ ու թէրպիյէ օլունմուշ ազլ ու ախլագընը էտէպ վէ քէմալաթըլէ ալէմէ կէօսթէրմէլի տիր ։ Հիւնէր վէ մարիֆէթլէր՝ պիր գըզ եախօտ գատընըն քէնտի քէնտիսի հագգընտաքի էֆքեարընը եիւքսէլտիպ քէնտիսինին վէ սահրլէրին նազարընտա հահզ օլտըղը գըյմէթ վէ էհէմմիյէթինի արթըրըր ։ Պէօյլէ իլմ ու մարիֆէթլէր իլէ միւթէհալի օլան պիր գըզ՝ կէրէք քէնտի հիւնէր վէ ժարիֆէթլէրինտէն տօղրուտան տօղրուա յա խաթիֆատէ էթմէսի , կէրէքսէ տօլայըտան տախլ պուլունտուղը պիր ճէմիյէթէ պու սայէտէ էնվա ը զէվգ ու լէզզէթլէր պախշ էթմէսիյլէ կէօնէ կէօ՛ զէվգ ու էյլէնճէլէրէ նահլ օլուր ։ Հէր կէօնէ ֆէզահլ ու քէմալաթ իլէ թէզկինի զաթ ու սըֆէթ էթմիշ օլան — էֆքեար ու միւլահաղաթընը քէմալ ը զէրաֆէթ վէ ֆէսահաթլէ իզահ ու պէյան էտէպիլէն — պիր գըզ եախօտ գատըն՝ քէնտի լիսանը,

եախօտ գալէմի, ֆուրչասը եախօտ փիյանօսը սա-
յէսինտէ կէրէք քէնափի վէ կէրէք տափըլ պու-
լունտուղը ճէմիյէթ նազարընտա տաէթա պիր խա-
զինէ մէսապէսինտէ սիր։ Իշպու պէնտի օզուլան
գատըն վէ գըզլարըն իչթէ պու կիպի հիւնէր վէ
մարիֆէթլէր իլէ թէզեին ի զաթ ու սըֆէթ էթմիչ
գատընըլար օլմալարընը արզու էտէրիմ։ Պէլքի զիքր
էթմիյիմ հիւնէր վէ մարիֆէթլէրին հէվեսինի քէսպ
էտէպիլմէք իչիւն կիւճլիքլէրէ թէսաատւֆ էտէ-
սինիզ։ Լաքին սիզ քէնտի սայ ու զայրէթինիզէ
պիր չօգ չէյլէր էօյրէնէպիլիր սինիզ, ալէլխուսուս
թաալէն միւսթախան օլսըղընըզ իլմ ու մարիֆէթլէրի
գօլայճա քէսպ էտէպիլիր սինիզ։ Լաքին հէր չէյտէն
ազաճըգ պիր չէյ պիլմէքտէն, վէ հէփ էօյրէնտիյինիզ
իլմ ու մարիֆէթլէրի եարը պուչուգ պրագմագտան, վէ
պու վէճհէլ վագթընըզը պօչ հէրէ կէչիրմէքտէն սա-
գընընըզ։ Պիր Ինկիլիզ զարպը մէսէլի ֆէհվասընճա,
«Իճրասը լազըմ օլան պիր չէյ՝ էյի սուրէթտէ իճրա
օլունմագ կէրէք սիր։» Հիչ պիր չէյի էյի քէօթիւ
նասըլսա եափտըմ, տէյէճէք սուրէթտէ եափմայընըզ։
Էյրէթի օլարագ օն թաչ գօմագտան իսէ, միւհէքքէմ-
ճէ պիր թաչ գօմագ տահա էյի սիր։ Պազէն ֆի-
լանճա պիր գըզըն աէօրթ լիսանտա ճահիլ օլսըղը,
եանի գուսուրլու օլարագ աէօրթ լիսան պիլտիյի
իչիտիլիր։ Գուսուրլու օլարագ աէօրթ լիսան պիլ-
մէքտէն իսէ, պիր թէք լիսանը լայզը վէճհ իւզ-
րէ պիլմէք տահա էյի սիր։ Գուսուրլու օլարագ

հէմ իլմի հիսապ, հէմ ալճէպրա, հէմ իլմի հէնտէսէ հէմ տէ իլմի միւսէլլէսաթ պիլմէքտէն իսէ, եալընըզ իլմի հիսապ վէ ալճէպրայը պիլմէք տահա էյի տիր։ Տէրս վազթընտա, տէրս պիթինճէյէ գատար խօճալարընըզըն սէօյլէրինի ատէթա պիր տուտու գուչու կիպի թէքրարլայարագ պիր չէյ էօյրէնտինիզ զանընըյլէ, քէնտի քէնտինիզի ալտաթմագ նէյէ՞ եարար։ Հէր նէ իլմ ու հիւնէր թահսիլինէ պաչլարսանըզ, անը միւքէմմէլ սուրէթտէ էօյրէնմէյէ չալըշընըզ։ Մատմուազէլ ճօրճինա կրին կիպի իլմ ու մարիֆէթտէ գուսուրլը գալմազլէ իքթիճա էթմէյինիզ։ Նէ՛ մուճլու օլ գըզա քի, էօյրէնմիչ օլտըղը չէյի էյի պիլիր։

ՊԱՊ 5

ՆԱՄԱԳՈՒԼ ՎԷ ՄՈՒՋԻՐՐ ԹԱՋԵԻԳԱՔ

Ռիյասըզ գալպլէհն պիռլէօմէ-
սիմէ մացի օլմամալըզզ։

ՇԷՅԽՍՓԻՐ

Զանն ըմձա չօգ քիմսէլէր՝ պիր հիսսէ չըզարմազ իչիւն վասըթա իթթիխազ էթմէք մէրա-մընտա օլտըղըմ չու աթիտէքի խուսուսալարըն ֆար-գընա վարմըշ օլմալը տըրլար ։ — Էվվէլա էվլէնմիչ գասընըլար պէքեար կէնճլէրին նազարընտա խու-սուսի պիր հիւան ու ճազիպէյի հաիզէ տիրլէր . սա-նիյէն պիր կէնճ իլք էօնճէ սայքի տաիմա սինճէ քէնտիսինտէն պէօյիւք պիր գըզը սէվմէք , անընլէ աչգ ու ալագա պաղլամազ իսթէր ։

Պու հալլէրին սըրր ու սէպէպի նէ՞ տիր ։ կէ-լինլիք , եէթիշմիչ պիր գըզ՝ միւչքիլ պիր հալ ու վազիյէթտէ պուլունմազա մէճպուր տըր ։ Հէյէթի

իճիմախյէ ուսուլ ու ատաթը իգիիզասընճա՝ պիր գըզ՝ քէնտինին սէվտիյի ատէմէ ասլա իզտիվաճ թէքլիֆինտէ պուլունամազ, հախօտ պուլունմամա-լը տըր։ Էօյլէ պիր թէքլիֆտէ պուլունմագ պիր գըզըն ըրզ ու նամուսընա, իֆֆէթ ու իամէթինէ մուղայիր ատտ օլունուր։ Ինչպու ատէթէ գարչը սէօյլէմէյէճէք իսէմ տէ, պու հալին նէթիճէսի չու օլույօր քի պու ուսուլ ու ատէթինն սէվգիյէ հէս-սաս գըզլար ըհյաքեար օլույօրլար։ Էհի ի ըրզ վէ ազ չօգ ֆիրասէթլի վէ ազը պաչընտա օլան հէր գըզ՝ կէնճէր իլէ պիրլիքտէ պուլունտըղը զէմանե-լէրտէ խուսուսի պիր իչ կէօրիւր։ Պիր գըզըն ասլ գօրգտըղը, չէքինիյի պիր նօգթա վար իսէ, օտա չու տըր քի քէնտինին տիգգաթսըզ պիր սէօզիւ, պիր պագըչը, պիր ամել ու հարէքէթիյլէ պիր կէնճէ հատտէն աչըրը նիւվազիչ ու իլթիֆաթ կէօս-թէրէրէք անը քէնտիսիյլէ էվլէնմէյէ արզուքէչ իսիյի զանընընա զահիպ էթմէք տիր։ Պու սէպէպտէն գըզլար քէնտի սէօզլէրինէ, թամըր ու հարէքէթ-լէրինէ զայէթլէ տիգգաթ էտէրլէր. չօգ ուէֆա աստապ իգիիզասընճա պէչն էննաս ճարի օլան արզը խուլուս վէ խըաէմաթը ճիւզիյէ իֆֆասընտան պիլէ իհթիրազ էտէրլէր. չըզ պէյինին պիրի գալգար տա հանլըչ պիր մանա վէրիր, հախօտ քէնտիսինէ խօչ կէօրիւնմէյէ չալըշտըգլարը էֆէնտինին պիրի՝ քէնտիլէրինի հատտէն աչըրը աչըգ, ճիւրաթլը պուլուր տա սօնրա քէնտիլէրտէն իւրքէր, թէվահհուչ էտէր

տէյիւ հէր հալ ու հարաքէթլէրինէ սընաի վէ զօ-
րաքի պիր չէքլ ու սուրէթ վէրիլլէր , խոսուսի
պիր թավր ու վազիյէթաէ կէօրիւնմէյէ չալըշըլար։
Իչմէ պու հալին նէթիճէսի օլարագ պիր ատէմ
էվլէնմէզտէն էվվել քէնաի զէվճէսինին ախլագ ու
թապիաթընըն էյի եախօա ֆէնա ճինէթլէրինի ան-
լայամայօր ։ Իզտիվաճտան էվվել , ինսանլար արա-
սընաագի միւնասէպէթ՝ պիր նէվ մանի թահրընաա
վուգու պուլսուղընտան , հէլէ պիր զըղ կէնճլէրին
էօնիւնտէ պիւսպիւթին ֆէնա վէ չարիրգ պիր հալ
ու վազիյէթաէ պուլունուչօր ։ Պիր չօգ զըզլար՝
քէնաի քէնտիլէրինի թամամ հալ ը սայիլէրինտէ վէ
տահրէ ի էտէպ ու էրքեան տախիլինտէ կէօսթէր-
մէյէ պիր կէօնէ վէսիլէ վէ ֆուրսաթտա նահի օլմա-
մըշ իտիքլերի սէպէպտէն իւա ախըր իւ հայաթ
քէօչէնիչին վէ մէյուս ու մէֆթուր պիր հալտէ էօմր
կէչիրմէյէ մէճպուր օլմուչլար սըր ։

Պինահէն ալէյհ էվլի պիր կէնճ գադընըն պէ-
քտար պիր կէնճէ կիւզել վէ ճազիպէլի կէօրիւնմէ-
սինին վէ կէնճլէրին եաչը զըզլարա թէսչիւգ էթ-
մէլէրինին սըրր ու սէպէպինի անլամագ փէք գոյայ
սըր ։ Միւթէէհհիլէ պիր գադընըն կիւզել վէ ճա-
զիպէլի կէօրիւնմէյինին սէպէպի քամիլէն թա-
պիի վէ սէրպէսթ սուրէթտէ թավր ու հարաքէթտէ
պուլունմասը սըր , վիրա հախլէ օլարագ մէվգըի՝
տահրէ ի էտէպ տախիլինտէ քէնաի միւսաֆիրլէրինէ
րէհմ ի խօշամէտիյի իֆա էթմէյինէ , իքրամ ու

լլթիֆաթլարտա պուլունմասընա մանի տէյիլ, մէտար տըր։ Քէնտինին թավր ու հարէքէթլէրինէ, սէօզ վէ սէօհպէթլէրինէ համլըչ պիր մանա վէրիլէր տէյիւ պիր կէօնէ գօրպուսը եօգ տըր։ Եաչլը գըզլար տախի միւսահիպլէրինի չօճուգ եէրինէ գօտուգլարընտան քէնտի քէնտիլէրինի պիր կէօնէ մանի ալթընտա հիսս էթմէզլէր։ Ֆիլանճա գատըն, եախօտ ֆիլանճա եաչլը պիր գըզ՝ քէմալ ը թէճաճիւպլէ կէօրիւր քի ֆիլանճա չօճուղըն — կէնճին այգընը, մուհապպէթինի քէնտիսինէ ճէլպ էյլէմիչ սիր. լաքին պուննտա թէճաճիւպ օլունաճագ պիր չէյ եօգ տըր։ Օլ կէնճ հագիգի պիր գատընըն ախլագ ու թապիաթընա ասլա վագըֆ օլմամըչ իտի։ Կէօրիւչիւպ գօնուչտուղը գըզլար քէնտինին հուզուրընտա եիւզլէրինէ տահմա պիր մասխարա (մասքէ) թագմըչլար իտի. օլ մասքէնին արգասընտա մուխթէֆիլ օլան գալպ՝ քէնտիսի իչինն տահմա պիր սըրր գալմըչ իտի։ Հէնուզ պիր գըզ եախօտ գատընա յապթը գալպ էմմէմիչ օլան կէնճլէրինն էքսէրիսինին էֆքեարընճա տիւնեատա էն էյի գատընլար միւթէէհհիլէ օլանլար օլուպ պաքիրէ գըզլար էհէմմիյէթտէն արի սիրլէր։ Անլէր մասքէսիզ պիր սիմա ալթընտա րիյասըզ պիր գալպկ թէսաւիւֆ էթտիքլէրի հալտէ, գըզլար հագգընտաքի իչպու զանն ու զէհապլարընը թէպտիլ էտէճէքլէրինէ հիչ չիւպհէմ եօգ տըր։

Իմտի էֆքեարըմճա մասքէ թագընմագ խուս

սուսընտա ճալի օլան իչպու ատէթ ի ուհումիչ գալգմալը սըր ։ Պու ուսուլ ու ատէթին հիւքմ սիւրմէսինէ միւ սաատէ էթմէք՝ հէր իչի իմտիհա հազըրլըգ էթմէք տէմէք սիր ։ Էկէր ճէմիչէթ ի պէչէրիչ իչինաէ քէնտիսինէ սասը ր նէզաքէթ վէ րիայէթ կէօսթէրէն սիր գըզ հազըրնաա քէնտիսի իլէ էվլէնմէք իսթէտիչի ճիհէթլէ քէնտի մուհաֆըզէթ ի գալպիչէսինի ճէլպ էթմէչէ չալըշըյօր ատիւ տիւչիւնէճէք զատար պուտալա պիր կէնճ վար իսէ, վարսըն էօյլէ տիւչիւնսիւն, վէ վարսըն գըզլար՝ հաւպիգամըն զահիրէ իսրաճ օլունմասը իչինի վազիֆ ու հալէ իհալէ էչլէսինլէր ։ Էօյլէսի քիմսէլէրին տիւնհատա էհէմմիչէթլէրի օ զատար ալ սըր քի, անլէրին եանլըչ զանն ու վէհապլէրինէ րիայէթէն րիայաքարլըգ էաէրէք կէնճլէր իլէ կէնճ գըզլարը նէքտիչլերլերի իլէ կէօրիւչիւպ գօնուչմագ, միւսաահապէթ վէ մուաչէրէթ զէվգ ու չէրեֆինաէն մահրում պուրագմագ՝ ասզուսը բէվա տէչիլ սիր ։ Էկէր պու՝ պէչալերի օգուչան գըզլար կէնճլէր իլէ կէօրիւչիւպ գօնուչմագաան մահզուզ վէ միւթէզէվիզ օլուչօրլարսա, քէնտիլէրին իչպու մէչլ ու արզուլարընը կիզլէմէչիւ տաիրէ ի նամուս վէ թէրպիչէ տահիլինաէ, անլէրլէ սէրպէսթճէ միւլագաթ վէ մուաչէրէթ էչլէսինլէր ։ Կէրչէքտէն նամուսաքար վէ էչ ի ըրզ օլան հիչ պիր կէնճ՝ սիզին պու կիպի թաւլը ու հարաքէթլէրինիզէ հանլըչ մանալար վէրմէչէ չըդըչմայաճագ սըր ։ Անլէրէ սիզին պէքլար

գալմալա գարար վէրմիչ օլտուղընդը պէյանա պիր լիւզում հօգ սըր. անլէր սիզին օ կիսի պիր ֆիքր ու նիյէթինիզ օլմասընդը փէք ալա պիլիրլէր։ Ագիլ վէ տիրայէթլի պիր քիմսէյէ, նամուս ու հայա սիյէթ սահիպի կէնճլէրին բէֆագաթ վէ սէօհպէթ լէրինաէն, նիւ վազիչ ու իլթիֆաթլարընտան խօչ լանմասընդընդը անլաթմանընդըն հիչ պիր ֆայտէսի հօգ սըր. ղիրա օլ քիմսէ սիզին օ խուսուսատաքի թէմայիւլթընդա սիզտէն տանա էյի վազգի սըր։ Պիլիր քի սիզին պու խուսուսալարտան մանզուզ օլմանընդ թաապի վէ վահիպ տիր. վէ էկէր մանզուզ օլմայօր իսէնիզ, հէր հալաէ պիր գուսուրընդը օլմալը սըր։ Իման պիր կէօնէ քիզա ու բիյայը իւթիքապ էմմէնիզէ պիր լիւզում հօգ սըր։ Սիզինէ սէրպէսթանէ վէ մուխալէսէթքարանէ մուամէլէ էաէն պիր սաէմ իլէ յայդ սըր քի սիզ սէ սէրպէսթանէ վէ մուխալէսէթքարանէ սավլանսընդը։ Էկէր նապէճա չէքք ու չիպսէլերի պէր թաքի էաէրէք սաէմլէր իլէ քէմալը էմինիյէթ իլէ մուամէլէ էաէր իսէնիզ, անլէր սէ սիզէ բիյայէթ վէ ալիճէնապլըգ էսէրլէրի կէօսթէրիրլէր։ Էկէր պիր քիմսէ էմինիյէթինիզի սուճ ի իսթիմալ էաէրսէ, չարէսի սիզին էլինիզաէ սիր։ Անընլէ հէր կէօնէ միւնասէպաթ ը ատսթանէնիզի քէսինիզ, հաիսա ուէթանարագ իսլահը նէֆս էմարին ակյիւ անլէն նապէճա մէսլէք ու մուամէլէսինի քէնարընէն նիւզիւնէ վուրունըզ։

Իշպու նազիք մէսէլէյէ տաիր օլան էֆքեար ու միլլաղաաթըմը, պիր կէօնէ գուլօա ը իմթիրազիյէտէ պուլունմայարագ սէրպէսթանէ պէյան էյլէտիմ խէ տէ, իւմիտ էտէրիմ քի ֆիքրիմի եանլըշ անլամաղընըզ։ Պէն ազ ը սէլիմ վէ րէյ ի միլլաթագիմ էսհապընսան սընըզ, վէ ֆիքրիմի եանլըշ անլամազընըզ, ֆարզ ու կըյասըյլէ պու վէճնէ իտարէ ի գալէմ էյլէտիմ։ Պէլքի պազը քիմսէլէր՝ կէնճլէրէ կէօսթէրէճէյինիզ մուամէլաթա, վէ սիզին իլէ անլէր արասընտա ճէրէյան էտէճէք ֆարզ ու ուսուլլարա տաիր պիր թազըմ գանուն վէ գաիտելէր վազ էտէրլէր։ Պիլիրիմ քի պիր չօզ փէտէր վէ վալիտէյէր «Պէօյլէսի նազիք պիր մէսէլէյէ աաիր տահա միլհէրիզանէ պիր լիսան գուլլանմալը վէ տահա էֆրաֆլը իխթար ու նասիհաթլարա տա պուլունմալը իւճն» տէյէրէք իհիրազ էտէճէքլէր պիր։ Լաֆին էկէր պէնիմ պէյան էֆտիյիմ էֆքեար վէ միլլաթաաթ ը ումումիյէյի թէմամէն անլայաճագ վէ անլէրի պիլճիհիլ մէվզը ի թաթպիգ ու իճրայա գօյաճագ գատար ազ ը սէլիմէ վէ իհթիյաթա մալիքէ տէյիլ իսէնիզ, հէր կէօնճ գայա ը իհթիրազ, հէր նէվ նէոայիհ ու իխթայաթ սիզճէ պօշ վէ ֆայիտէսիզ տէյիլ մի միրլէր։

Սաբլ հագիգաթ չու տըր քի պէն պու պէնտալէրի սիզճն էտէպ ու թէրպիյէնիզէ, ֆարզ ու քէմալընըզա իհթինաաէն նաղրյօրըմ։ Իւմիտվարըմ քի սիզ հագիգի հիւան ու ճէմալ վէ ֆարզ ու քէմալ

ահիպէսի օլան գըզլար սընըզ ։ Իչպու միւպարէք վէ մէսուա հալտէ պուլունսուղընըզ միւտաէթճէ սիզին իչիւն հիչ սիր մուխթարա եօք սըր ։ Սիզտէ պիր սէվգ ի թապիի — տէրունիհիզտէ Քէլամ Ուլլահ , վիճտան վար սըր , քի պիր քիմսէ սիզէ պիրինճի տէֆա օլարագ նա լայըգ վէ նապէճա պիր թէքլիֆաէ , պիր մուամէլէսէ պուլունտըղընտա մուամէլէ ի մէզքիւրէնին թէքէրրիւրինէ մէյտան վէրմէյճէք սուրէթաէ , անը քիւլլիյէն իէտա էթմէզ իսէնիզ , պէնիմ եախօտ սաիր պիր զաթըն իխթիար ու նասիհաթլարընընզըն աճէպա սիզէ պիր ֆաիտէսի ատգունաճաղընը իւմիտ էտէրմիսինիզ ։ Պէնիմ տէսիյիմ անճագ չոս սըր քի ՝էր նամուսը վէ ինֆէթլի զըզ՝ կէնճլէր իլէ քէմալը մուխայէսէթ վէ սէրպէսթի իլէ կէօրիւնիւպ գօնուչմագլէ պէրաբպէր քէնտինին ըրզ ու նամուսընը մուխիլ օլան նապէճա իւլֆէթ ու իւնսիյէթլէրտէն մահրում գալա պիլիր ։ Փէսէրինիզ սիզին հագընընզտա օլ գատար էմնիյէթսիզ մի սիր քի սիզ քէնտիլէրին կէօզլէրինտէն ու զաղանընընճա գօրպահունալար ։ Պէն օ գատար էմնիյէթսիզ տէյիլիմ ։ Գըզըմ հագգընտա օլ տէրէճէ էմնիյէթսիզ պուլունմայը քէնտիմէ ար ու հագարէթ սայարըմ ։ Էրքէքլէր սիզին թապիի տիւշմէնլէրինիզ օլտուղլարը , վէ սիզին ետա անլէրէ ղալէպէ էթմէնիզ , ետա տա անլէրի ալտանմանընզ լազըմ իտիյի ֆիքրի նէ գատար ալչագճա վէ վահի պիր ֆիքր տիր ։ Էկէր պու ետանլըչ ֆիքր օրթատան

գալգսա տա , սիգին իլէ անլէր արասընտա սէր-
պէսթանէ վէ հէր կէօնէ մէվանի վէ գուչուտը իհ-
թիրազիյէտէն ազատէ պիր իւլգէթ ու մուաչէրէթ
վէյտա օլսա, ճէմիյէթի պէչէրիյէնին հալի խայըճա
իսլահաթա նահիլ օլմուչ օլսուր , վէ ալէիհուտուս
սիզ տահա զիյատէ էմնիյէթ ու իթմինատա մալիք
օլուրսընուզ ։

Իչպու մէսէլէյէ ալագատար օլան սիկէր պիր
խուտուսա տախի նազար ը տիգգաթընըզը ճէլգ ու
տավէթ էթմէք իսթէրիմ . պիր թագըմ թէճրիպէ-
սիզ գըզլար վար տըր քի անճագ խօչլանուտուղլարը —
պէչէնմիչ օլտուգլարը կէնճէրի նիկահը իլթիֆաթա
ալըրլար , անլէրէ ասար ը րիայէթ վէ թէվէճճիւհ
կէօսթէրիրլէր ։ Քէնահլէրին պէչէնմիչ օլտուգլարը
կէնճին իլթիֆաթ վէ թէվէճճիւհինէ նահի օլտըգ-
տան սօնրա , արթըկ սահիրլէր՝ քէնահլէրի հագգընա-
տա նէ տիւչիւնիւրլէր , նէ տէրլէր իսէ տէսինլէր ,
« հիչ գայա ու վազիֆէ էահինէզլէր ։ » Գըզլար
կէօրիւչիւսկ գօնուչտըգլարը կէնճլէր հագգընտա
պէչանաթ ը թէվէճճիւհքահանէտ , նահօտ մուա-
խէզաթ ը չէտիտէ պուլունուրլար ։ Պիրի հագգըն-
տա « պիւսպիւթիւն մէնգուր » , պիր սիկէրի հագ-
գընտա իսէ « զայէթ էյի վէ կիւզէլ պիր չօճուգ
տըր » տէրլէր , վէ կէրէք պիրինին կէրէք սիկէ-
րինին նազար ը իթիպարընտան տիւչէրլէր ։ Պիր կէնճ
սահիր հիչ պիր չէյտէն , պիլմիյի թանըտըղը պիր խա-
նըմ գըզտան , կէօրտիւյի մուամէլէ ի նազիքանէ-

տէն օլորվը գատար միւթէսսիր օլմազ։ Վար էօյլէ կէնճլէր քի գատընլար վէ գըզլար անլէր իւզէրինէ նազար ը նէֆրէթ վէ հագարէթլէ պագմըշ օլորգ-լարը սէպէպտէն հադիգաթէն մէնճուր օլմուշլար տըր։ Էօյլէ կէնճլէր տախի վար տըր քի քէնտիլէ-րին մուհիպպլէրի թարաֆընտան նախլ օլորգլարը րիայէթ քեարտնէ վէ թէվէճճիհ-փէրվէրտնէ թավր ու մուամէլէլէր սէպէպիյէ իղղէթ ի նէֆս վէ հըրս ը չան տուշդուլարը հարաքէթէ կէլիպ թէհդիպ ու թէրպիյէ օլունուրլար, վէ գալպլէրի ալի պիր մու-հասպէթ, չէֆգաթ վէ րիայէթ աթէչի իլէ ըսընըր։ Անլէր մուհիպպլէրինին իշպու մուամէլէ ի նազի-քհանէլէրինտէն՝ քէնտի էօմրլէրինին սաատէթ պազ-չէսինին կիւլիւ, պիւլպիւլիւ վէ էն թաթլը էօմիւր վէ խայալարընըն նիւմունէ ի միճէսսէմինին նա-զարընատա զաթէն փէք ալի պիր մէվզը իհրազ իլլէ-միշ իսիքլէրինի անլարլար։

Իմամ, այրը սէչի էթմէյէրէք կէնճլէրին հէ-փիսի իլէ քէմալ ը նէզաքէթ վէ րիայէթլէ մուամէլէ էթմէյի քէնտինիզէ ֆէրիզէ ի վիմմէթ սայընըզ։ Թէրպիյէ վէ նէզաքէթի քէնտինիզէ ահսանուր ը ա-մէլ մապատընատա իթթիհազ էտինիզ։ Մէսէլա, էկէր պիր հօլ իլէ պիր կէնճ իլէ պիլիչ Թանըչ օլմուշ իսէնիզ, բասթ կէլտիյինիզտէ անա թէվազու իլէ սէլամ վէրմէյի ինմալ էյլէմէյինիզ։ Իպթիտա օ սի-զէ սէլամ վէրմէյէ ճէսարէթ էտէմէյէճէք տիր, զիրա քէնտիսի սիզին նազարընըզտա տէրէճէ ի քի-

ֆայէտէ հաիլ ի բազպէթ ու իթիպար օլուզ օլմա-
տըղընը կապինէն պիլէմէզ ։ Էկէր սիզ անը թանը-
մազսան պիլմէզսէն կէլիր իսէնիզ , անա պիր լի-
սան ը չիտաէթ պէյան իլէ քէնտիսինին սիպին նա-
զարը իլթիֆաթընըզա լայըգ պիր սաէմ օլմատըղընը
անլաթմըշ օլուրսընըզ ։ Իշտու մուամէլէնիզ իլէ
տէր հալ անըն գալպինաէ սիզէ գարշը պիր սու ի
զանն վէ սաավէթ թօխտումը էքմիշ օլուրսընըզ ։
Զօգ ատֆա անը պիլա գաստ միւզթարիպ վէ մէճ-
բուհ էտէրսինիզ ։ Սիզ զայէթլէ հէսսաս օլտըղընըզ-
տան ուշուսուրլըը վէ նազար ը իթիպարա ալընմազ-
սընըզ տէյիւ գօրգարսընըզ ։ Պէլքի օ սիզինլէ իւլ-
ֆէթ ու իւնսիյէթտէն խօշլանմազ տէյիւ սիւչիւ-
նիւրսինիզ ։ Պէօյլէ վահի զանն ու զըյասլար թա-
բաֆէյնին ֆիքրինաէ տահի հասըլ օլապիլիր վէ
նէքսիյէրինէ կիւճէնէպիլիրլէր իսէտ , պու վէճհլէ
սիւչիւնիւպ խաչընմազա հիչ պիր մահալ հօգ
սըր ։ Սիզին սէլամընըզա մուգապէլէ էթմէյէճէք
վէ թէպէսսիւմինիզսէն մէմնուն գալմայաճագ պիր
կէնճ պիւէ պուլուշմազ սանըրըմ ։ Էկէր քէնտինինէ
մուամէլէ ինազիքանէ վէ սասար ը իւսէյէթ քէարանէ
կէօսթէրսինիզ կէնճ քիմսէ՝ ֆագիր օլուպ տա ,
հէնուզ սիւնեաաա քէնտինինէ մահասուա պիր մէվ-
զը իւրազ էթմէմիշ իսէ , վէ սաիրլէրի գաստար
մասսահ վէ մանէվի սիւսաաատէ վէ ճազիպէլէրէ
մազիք օլմասընընը հիաա էսիյօր իսէ , սիզին նի-
կեահ ը իլթիֆաթընըզ վէ նազիքանէ մուամէլէնիզ

անդն գալպինի չատ ու խէնատան վէ տէրունինատէ սիզէ գարչը չօգ ատֆա մինունէթատարլըգ ատրէճէսինէ վարան պիր հիսսիյաթ ը խայրխահանէ հասըլ էտէճէք սիր ։

Ջէնատինին մէնտուպ օլարդը ճէմաաթ , նախօտ ալէ տաիրէնինատէ մարուֆ պուլունան պիր թաղըմ քիմսէլէրատէն պաշգա պիր քիմսէ իլէ , չէրէֆ ու իթիպարընա խալէլ կէլիր գօրդուսըլլէ նազիքեանէ իւլֆէթ ու մուաչէրէթատէն իհթիրազ էտէն պիր գըզ՝ քէնտիսինին իշտու մուամէլէսի իլէ նամուսքեարլըդընըն փէք վահի պիր չէյ օլարդընը իսպաթ էթմիչ օլուր ։ Պանա ինանընդըզ քի էն ալի մահֆէլ վէ ճէմիյէթլէրատէ ֆէվզ էլտաէ ասար ը հիւրմէթ վէ րիայէթէ նամիլ օլարգտան պաշգա պիր մէվդը ի միւմթազը ատախ հաիզէ պուլունան գըզլար վէ գատընլար՝ էն միւթէպէէր վէ մէչհուր գատընլար իլէ նէ գատար նազիքեանէ վէ րիայէթքեարանէ մուամէլէտէ պուլունուրլար իսկ , իփէք գուման ատմատն ալարգլարր գատընլար իլէ տախի հէման այնի տէրէճէ հիւրմէթ վէ րիայէթլէ մուամէլէ էտէրլէր։ Անլէր պիր կէճնէ միւնասէպաթ ը չտախսիյէտ պուլունմուշ օլարդլարր հէր քէսի՝ միւթէպէտախմանէ պիր թէվազու իլէ սէլամլարլար , վէ մանգա քէնտիլէրին նազիքեանէ թամր ու մուամէլէյէրի իլէ պիլէ ճէմիյէթ ի պէչէրիյէնին խաթունզար նամըզլէ եատ էթախի էտէպլի թէրպիյէլի գատընլար իտատընա տախիլ օլուրլար ։ Հէր կէնճ նիատ թահիճէ-

սինին պու միսիլլիս թէրպիյէլի ազատընը մէտո ու սէնա էտէր, վէ հիչ պիր կէնճ, էկէր մէճնուն սէյիլ իսէ, քէնաիսինէ կէօռթէրիլէն օ կիպի նազիք պիր մուամէլէտէն նաչի, պիր զրզ իլէ նամէչրու պիր միւնասէպէթտէ պուլունմազա ճէսարէթսիզ օլամազ։ Գրզլար, գատընլար կէնճ քիմսէլէրին նազարընտա խուսուսի պիր մուգաատէսիյէթի հաիզ օլտըգլարընտան կէնճլէր գատընլարը վէ գրզլարը կիւճէնտիրմէքտէն զայէթլէ իհթիրազ էտէրլէր։

Սիզէ պու մատտէլէրէ տաիր էթտիյիմ իսթար ու նասիհաթլէր գըսմէն սիզին, գըսմէն տէ էրքէքլէրին մէնաֆիի իչիւն տիր։ Իհթիգատըմճա կէնճլէր իլէ կէնճ գրզլար արաընտա ճարի օլան իւլֆէթ ու իւնսիյէթլէր ազա չիմտիքինտէն տահա մուվաֆրզ թարզտա վուգու պուլմալը տըր։ Սիզին ըէֆագաթ վէ սէօսիէթլէրինիզին կէնճլէրին նազարընտա հաիզ օլտըգը հէփ մէհասին ու մէզայա, հէփ հիւքմ ու նիւֆուզ՝ հէր կէօռէ թէքլիֆ ու թէքէլլիւֆտէն, հէր նէվ թէչվիգաթ վէ մէվանիտէն վարէսթէ օլմալը տըր։ Պէնճէ էվլի կէնճ գատընլարըն կէնճլէրէ խանըմ գրզլատան տահա կիւզել վէ ճազիպէլի կէօրիւնմէլէրինէ մէյտանտա հիչ պիր սէպէպ եօգ տըր։ Էյի պիլինիզ քի էվլի գատընլար նէ նիսպէթտէ սիզտէն տահա կիւզել վէ ճազիպէլի կէօրիւնիւրլէյսէ, քէնտի նէֆսինիզէ վէ սիզի թանըյան կէնճլէրէ օ նիսպէթտէ զատր ու նահագզըզ էթմիչ օլուրսընըզ։ Կէնճլէրի սըգըլմազտան մասուն վէ

վարէսթէ գըլաճագ նէզաքէթ վէ զէրաֆէթ ի էտա-
նըզ իլէ , վէ անլէր իւզէրինատ թէսիրաթ ը տասա-
նէյլի մուճիպ օլան ամվար ը մուհալէսէթփէրվէ-
րանէնիզէ անլէրին իլմիմի գալպինի զապթ ու թէս-
խիր էթմէքլիյինիզ հէմ կէնճլէր իչիւն , հէմ ատ պիզ-
զաթ քէնտիլէրինիզ իչիւն խայըրլը տըր ։

Շիմտիքի կէնճլէր վէ խանըմ գըզլար պիր գաչ
ոէնէ սօնրա միլլէթին , ճէմաաթըն փէսէր վէ վա-
լիտէյնի մագամընա կէչէճէքլէրինատէն չիմտիտէն
պիրի պիրլէրինի թանըմալարը , նէքտիչէրլէրինին
ախլագ ու թապիաթընա վագըֆ պուլունմալարը
զարուրի տիր ։ Իթիգաատմա պու մագսէտին հու-
սուլի իչիւն անլէր արասընատա մէվճուտ օլան իւլֆէթ ,
իւնսիյէթ վէ միւնասէպաթ չիմտիքի ատաթ ու
ատապ ը միլլիյէնին իճապ էթտիրէչինատէն տանա
ֆարգը պիր էսաս իւզէրինատ ճէրէյան էյլէմէլի ,
հանի տանա սատէ , տանա թապիի , տանա զիյատէ
էմնիյէթպախչ , տանա րհայէթքեարանէ օլմալը
տըր ։ Թարիխի նէվի պէնի պէչէրատ ֆաղրլէթին ,
իֆֆէթ ու իսմէթին՝ ուսուլը քեազիպէ իլէ , վէ
թազէիգաթ վէ զօր իւզէրինէ միւէսսէս քէյֆի
պիր մէսլէքլէ իպգա վէ մուհաֆազա օլունմըշ ի-
տիյինի հախօտ թէրագգը էմմիչ խայինի իպգաթ
ու իրաէ էտէր հիչ պիր չէյ կօգ տըր ։ Նէ՛ գատար
գըզլար՝ էլհէվմ իչպու հագիգաթը հիսս էթմէքտէ
օլտըգլարը կիպի պէլքի էօմրլէրինին սօնունա գա-
տար տա հիսս էտէճէքլէր տիր։ Պիր գըզը ատէթտէն

նէչէթ էաէն գուլյուտը իհթիրազիյէ վէ իթիգատաթը պաթըլէ իլէ գայտ ու պէնտ էթմէք, անը իլք աէֆտա քէնափսինէ թէսաոիւֆ էտիպ տէ էմնիյէթինի գազանապիլէճէք հիլէպազ պիր չափգընըն փէննչէսինէ գօլայ պիր ավ սիւչիւրմէք տէյմէք տիր։ Էլևէվմ պէքրի, գուժարպազ, չափգըն, թէննպէլ վէ ահմագ զէվճէլերին պօյունտուրուզը ալթընտա էզիլիպ ինլէյէն, ահ ու էնինլէր էաէն նէ՞ գաոտար գաոընլար վար տըր քի գըզըլգլարը զէմանընտա ինսանլարը կէօրմէք, թանըրմազ, սէչմէք իչիւն էտէպ տափրէսի տախիլինտաէ ճէսարէթէ մալիք օլմուշ օլաալար իտի, հիչ չիւպհէ եօզ քի քէնափլերի իչիւն տահա ալա պիր զէվճ պուլապիլիրլեր իտի։

Էօյլէ իսէ էյ գըզլար, պու հալինիզի իսլահա չալըշընըզ. պունըն չարէսի սայքի պիւսապիւթիւն սիզին էլինիզաէ տիր։ Սիզէ հէր չէյի էնի գունի աէօյլէմէյէ հաճէթ վա՞ր մը։ Էկէր սու ի ախլազ պէլիյէսինէ միւպթէլա տէյիլ իսէնիզ, ֆիքրինիզտէ, գալպինիզտէ սափրլէրտէն կիպլէյէճէք հիչ պիր չէյինիզ եօզ տէմէք տիր։ Իմտի րիյազեափլըզ էթմէյինիզ։ Քէօթիւ գալպ վէ սու ի նիյաթ էսհապընտան օլտըգլարընա, իֆֆէթ ու իամէթինիզէ վէ հիւսն ի ատապ ը ուժմամիյէյէ տիւչմէն իտի քլէրինի պէհազգըն զանն ու կիւման էթտիյինիզ ախլազտըզ կէնճլէր իլէ սուրէթլի տօսթանէ վէ նազիքանէտէ մուաամէլէ էթմէյի էօյրէնինիզ։ Հէր կէնճէ, կէրէք քէնափինիզին կէրէք կէնճլէրին խաթրը, մէնֆաաթը

իչիւն հիւանի մուաւմէլէ կէօսթէրինիզ։ Պու վէճիլէ պիր չօգ քիմսէլէրին նուրը տիտէլերի օլաճագընըզ վէ սիզին միւչֆիգ գալպինիզ, րիայէթքեարանէ վէ նազիքեանէ թաւր ու հարաքէթինիզ, խալխս, րիյասըզ վէ ճէսուր մէչրէպ ու թապիաթընըզ սայէսինտէ, գատընլարըն ֆէզալ ու քէմալաթընտան էն զիյատէ միւթէէսսիր օլան էրքէքլէրին մուհապպէթ ի գալպիյէլերինի սիզէ ճէլպ էտէպիլէճէյինիզ չիւպհէտէն միւսթաղնի տիր։ Էկէր օ զէմանա գատար տիւնեանըն ուսուլ ու ատէթլերինտէ վէ ինսանլարըն ախլագ ու թապիաթլարընտա էսասի պիր թէպէտտիւլ վուգու պուլմազ իսէ, հիչ չիւպհէմ եօգ քի անլէրտէն պիրի սիզին պիր կիւն ըէֆիգ ի հայաթընըզ, զէվճինիզ օլաճագ տըր։

ԳԼՈՒԽ 6

ՄՈՒՀԱՊՊԷԹ ՎԷ ՍԷՐՎԷԹ

Գրգլար փէրվանէէր մխիլիւ
փարլագլըղա ճէկպ օլուճուրլար, վէ
Սէրաճիմճ մէյուս օլըղը իճէէ
Մամռճա (մալիւահը) մուվաճճա-
գիյէք պուլուր։ ՊԱՅՐՔՆ

Զանն էսիյօր սընըզ քի էվլէնսիյինիզտէ միւճէրրէտ սէվսիյինիզ քիմսէ իլէ ադամը իզտիվաճ էտէճէքսինիզ, լաքին չու պիր հագիգաթ ը միւսէլլէմէ սիր քի պիր քիմսէ իլէ էվլէնմէյէ գաթիյէն գարար վէրէճէյինիզ սըրատա իշին իչինէ սաիր էֆքեար ու միւթալաաթ գարըշըր վէ փէք իհթիմալ սըր քի սիզ օյ էսպապ ու միւթալաաթըն իճապաթընա կէօրէ հարէքէթ էտէր սինիզ։ Լաքին չուրասընը էյիճէ խաթրընըզտա թուտունըզ քի էկէր էվլէնիր իսէնիզ, մահզա աչգ ու ալագատան նաչի պիր քիմսէ իլէ էվլէնմէյէ չըգըչմամալը սընըզ։

Էվվէթ, պէլքի օ հալտէ սիզի պէտպախթ էտէ-
ճէք ախլագ ու էվսաֆ սահիպի պիր քիմսէ իլէ
էվլէնիրսինիզ։ Պէլքի էօյլէ թէնպէլ, գայտըզ վէ
պուտալա պիր քիմսէյի սէվէրսինիզ քի անըն իլէ
ագտը իզտիվաճ էթտիյինիզտէ չար նաչար պիւ-
թիւն էօմրիւնիւզտէ ֆագր ու զարուրէթ իլէ օղ-
րաչմաղա մէճպուր օլուրսընըզ։ Պէլքի օ կիպի
աչգ ու սէվտա հալինտէ էօյլէ պիր քիմսէյի սէ-
վէրսինիզ քի ախլագ ու էվսաֆճա սիզէ հիչ պիր
միւնասէպէթ վէ ուլղուննըզը օլմատըգտան պաչ-
գա, սօղուգ, պուտալա վէ գապա թապիաթը օ-
լուր. մուհապպէթինիզէ մուճիպ ի մէճիւնիյէթ
թուրէթտէ մուգապէլէ էթմէյէրէք քէնտիսինէ
կէօնթէրտիյինիզ հէր կէօնչ հիւմմէթ ու րիայէթ,
թէվէճճիւհ ու իլթիֆաթ էսէրլէրինի պարիտա-
նէ սուրէթտէ գապուլ, եախօտ պիւսպիւթիւն
իչտտա էտէր։ Պէլքի տէ պիւս պիւթիւն նէֆս-
փէրէսթ վէ մուանինտ օլան պիր քիմսէյի սէվէր-
սինիզ։ Պիր քիմսէ իլէ գայտը հայաթ չարթը իլէ
պաղլանտըղընըզ թագտիրտէ, օլ քիմսէ սիզի միւ-
ճէրրէտ հալտէ գալտըղընըզտա պուլունապիլէճէ-
յինիզտէն տահա մէսուտ պիր հալտէ պուլընտըրմա-
ղա գատըր օլմալը տըր։ Շիւպհէսիզ, էօյլէ գըզլար
վար տըր քի սէվտիքլէրի քիմսէյլէրի օլ տէրէճէ
ալի, օլ գատար ճիտտի վէ ճանֆիէտտաքեարանէ
պիր մուհապպէթլէ սէվէրլէր քի հէր կէօնչ րէֆա-
հիյէթ վէ սէրվէթ իչինտէ էօմր կէչիրմէքտէն իսէ,

անլէրին խաթրը իչուն հէր նէվ ֆագր ու զարու-
րէթի, հէր նէվ սէֆալէթ վէ փերիչանիլէթի չէք-
մէյէ բազի օղուրլար։ Պունա քի՞մ նէ տէյէ պիլիր։
Վէ լաքին ճէմիյէթ ի պէչէրիյէնին ուսուլ վէ սու-
վերի թէչէքքիւլիւ օ գատար թէֆէրրիւաթը տըր
քի հէր աիլէ քէֆաֆ ը նէֆս էտէճէք պիր էքմէք-
լէ իքթիֆա էտէմէզ, վէ հէր էրքէք օ էքմէյի տէ
իսթիհսալ էթմէյէ մուգթէտիր օլամազ։ Անասընա-
տան պասլասընատան էվվէլճէ կէօրմիւշ վէ էօյլէճէ
հաշամազա ալըշմըշ օլան աատիմ օնընլէ պահթի-
յար օլապիլիր իսէ տէ, տահա պայգա տիւրլիւ
հաշամազա ալըշմըշ օլանլար էօյլէ հայայամազլար,
էօյլէ հաշամազ ուսուլընը պիլէմէզլէր, վէ ճէպր ի
նէֆս էտէրէք իքի կիշի հաշայապիլսէլեր պիլէ,
իչիճնճիւ կիշիճիւ օսանըրլար, նէս ու ֆիւթուրա
տիւչար օղուրլար. վիւճուտլէրի մէշգաթա ա-
լըշմամըշ օլտըղընատան խասթա տիւչէրլէր, իւզէր-
լէրինէ միսքինլիք չէօքէր։ Պինաէն ալէյհ ինսանճա
սէօյլէյէրէք, ինսանլարըն ահվալ ու թէճարիպլինէ
խսթինատէն տէրիմքի, այգ ու մուհապպէթին էն
քամըլը զէվգ ու լէզզէթլէրինատէն, էն մէպզուլ նի-
մէթ վէ աթրֆէթլէրինատէն մահրում գալմամանըզա
մէտար օլաճագ տէրէճէտ րէֆահիյէթ թէմինի իչիճն
էվլէնէճէյինիզ քիմսէնին պիլէ խատրէ էտէճէք հալ
ու իգթիսադատա (սէրվէթտէ տէմէյօրըմ) պուլունա-
մասը զարուրի տիր։ Վագտա էվլէնմէք իլգ նա-
զարտա այգ ու մուհապպէթլէ սէվճէք պիր արզա-

տաչ էտինմէք տէմէք իսէ տէ, Յունան կիւվէրճին կիպի թարլայտա վէ Խայմանլայտա պուլապիլէճէյի պիր իքի տանէ իլէ վէ օթ փարչալարընտան եափապիլէճէյի պիր նուվաստա հաչայտայըպ պիր չօգ չէյլերէ միւհթաճ տըր։ Ինսան հավրուլարը, կիւվէրճին հավրուլարը կիպի, հալընըզ պիր գաչ կիւն էպէվէյլերինէ միւհթաճ օլուպ տա սոնրա աէրոպլոթ ուչարագ քէնտի թէյարէյչիլէրինի քէնտիլէր թէսին էտէմէզլէր, պիր չօգ վագըթ էպէվէյլէրինէ միւհթաճ տրրլար։ Պունըն Խչիւն պիր տաչմի աէվմէնիզ անընլէ էվլէնմէնիզին էսպապ ը մուճիպէնինտէն անճագ պիրի տիր։ Լաքին մէյտանտա սաիր պիր չօգ սէպէպլէր տէ պուլունապիլիր քի անլէրէ պինաէն օլ ատէմ իլէ էվլէնմէմէնիզ իդթիզա էտէր։

Գոտըն գալպի ալէ ուժուտ փէք ածիպ, փէք աէօնէք սիր։ Հիքմէթի հիչ անլայընմազ պիր սուրէթտէ վէ էն ույղունսըզ քիմսէլէրի սէվէր։ Պիր զըզըն գալպինին էսարընտա վագըֆ օլմազ, անը անլատագ փէք կիւճ իսէ տէ, պիր զըզըն գալպինտէն պահա էյմէք, անըն հագկընտա պիր ֆիքր ու միխթալատտա պուլունմազ էն կիւճ չէյ տիր։ Վէ լաքին գուվվէթ ի մռհաքիմէլէրի ագլ ու իզանլարընը սիւքիւթէ մէճպուր էտէն հէվաճիս ի նէֆտանիյէ իլէ քէօրլէնմէմիչ օլան զըզլարա պուրտաճըգտա սէօյլէնէճէք պիր գաչ սըրալը սէօյլէր վար տըր։ Սիզ, էյ զըզլար, էօյլէ պիր քիմսէ իլէ էվլէնմէ.լի-

սինիզ քի անա իմաամի էթմէյէ յուղի օլասընդզ, նախօսա անը, ես քէնտինին հիչ խասյէրի օլմայասյաղ, նա աա քէնտինին հիւանի ի րիզա վէ մուվաֆագամը իլէ, հիւքմ ու նուֆուզընդզ այթրնասա պուլունսուրըզ զաղմի ու իտարէ էտէպիլէնինիզ, ըէյինիվի նիւրիւէնինիզ։ Իքի գուվվէթլի իրաաէթ սահիպի քիմէնին ևէքսիյէրի իլէ էվլէնիպ տէ իմթիազաճ էթմէյէրի, նօչ կէչինմէյէրի նասիրամանա սըր։ Պէօյլէ գուվվէթլի իրաաէթ էսհաալընասա օլան զարը զօճաալար մուայիէն ուսուլ ու ատաիմա կէօրէ հայէքէթ էահիպ ևէքսիյէրինին վէզիֆիֆինէ միւասաիէյէ, հուգուզընը թէճավուզ էթմէյէյլի, վէ ևէքսիյէրի իլէ միւասաիէհա իլէ մուամէյէտէ պուլունմալը սըրըար։ Պէօյլէ մուայիէն ուսուլ վէ մէպաէյէրէ կէօրէ հարաքէթ էտէն զէվճէյնին կիւզէյ միսալլէրինի կէօրմիւշ իսէմ տէ, չօգ տէֆա կէօրմէմիշիմ։ Թապիաթընն անքանմը իգհիզասընճա զարը՝ զօճասընսա միւթի օլմալը սըր — ագալլի իրաաէթի զօճասընընքինին մասասընսա պուլունմալը սըր։ Պու ճիւմլէ իլէ պէրաապէր ինսանլարընն թապիաթլարը մուհթէլիֆ օլսըզընսան պիր ալիէնին պաչըճա էրքանը օլան զէվճէչտէն պազէն զէվճէ՝ զօճասընսան սահա ճէրպէզէլի, սահա պէճէրիքլի, գուվվէ ի մուհաքիմէ վէ իրաաիյէսի զօճասընընքինէ սահա ֆաիգ օլմազլէ զէվճէին քէնտի զէվճէսինէ իմաամը, գասընընն հիւքմ ու նուֆուզը քէնտի էլինէ ալմասը ատէթա պիր

գահաէ ի քիւլլիյէ հիւ քմիւնէ կիրէր ։ Պու միսիլլիւ հալլէրաէ դաարնըն ֆիքրի իսվլաաը միւզէքքէրէյի հաիզ սիր տէնիլիր . պաչգա սըրալարտա զէվձին հիւքմ ու նուֆուզունըն զալիպ օլմասը այնի տէրէճէաէ ճահիզ վէ միւնասիպ սիր ։ Լաքին գարընըն ֆիքր ու իրատէյինին պու վէճհէ գօճասընընքինէ ֆահիզ օլմասը զայր ի թապիի հախօա տահա տօղրուսը զայր ի միւթաատ պիր չէյ տիր ։ Էկէր պիր զրզ , էրքէյին էմր ու իրատէսինէ մուհթաջրր վէ միւնդաատ օլմագ քէնահինէ կիւճ կէլէճէյինի զանն էտիյօր իսէ , վարսըն քէնահինին իրատէյինէ միւթի վէ միւնդաատ օլաճագ պիր գօճա արաասըն ։ Մէչհուր իանէնտէ պիր զրզ իչթէ պու վէճհէ հարաքէթ էյլէսի վէ պէօյլէ էթմեյինէ չօգ տա էյի էթտի . զէվճի քէնահինին իտթրը իչինն տալիք օլարզը մէզհէպի պիւէ թէպաիլ էյլէտի , կէրչի պէօյլէ էթմէսիյլէ իհթիտալ քի փէք պէօյուք պիր ֆէտտահլարըզտա պուլունմըչ օլմասը ։ Պու միսիլլիւ հալլէրաէ գարը սըր քի քէնտի գօճասընը զատթ ու իտտարէ էտէր , քէնտի հիւքմ ու նուֆուզը այթընտա պուլունտուրըր . պէօյլէլէրինին իպահվտճարը քէնահիլէրին պէտտահթըզլարընը մուճիպ օլարզընը հիչ իչթմէմիչիմ ։ Պէնճէ ֆիրտաէթիւլի պիր գաալըն , քէնահինինքինէ ֆահիզ տգլ ու զէքիտ նահիպի պիր զէվճէ միւթի վէ միւնդաատ օլուր իսէ , իհթիտալ քի պուտտալա պիր զէվճ իւզէրինէ հիւքմ ու նուֆուզ իչէթմիյի զէմանտա

օլտըղընտան զիյատէ մէսուտ վէ պախթիյար օլուր։

Է՛յ դըզլար, սիզին էօնիւնիւզտէ խուսուսի պիր իղվա, պիր մուխաթարա վար ըր։ Սիզին հիւան ու ճէմալ վէ ֆազլ ու քէմալ սահիպէսի օլմագտան զիյատէ պիր չէյէ հըրս ու հէվէսինիզ վար տըր։ Պիր մէյտանա — պիր ճէվէլանկեահը հայթա մալիք օլմագ իսթէրսինիզ։ Կէօրիւրսինիզ քի եալընըզ ադտ ը բապըթա ի իղտիվաճ էթմէք սայէսինտէ միւհթէրէմ պիր մէվզը էլէ կէչիրէ պիլիրսինիզ. պէօյիւք պիր չէյ, պէօյիւք պիր էվ խանըմը օլապիլիրսինիզ։ Կէօրիւրսինիզ քի իչպու արզուընըզա անճագ նամ ու իթիպար սահիպի օլան վէ ինսանլար արասընտա պիր մէվզի ի միւհթէրէմ վէ միւմթազ իհրազ էթմիշ պուլունան պիր քիմսէյէ բապրթա ի իղտիվաճէ պազղանմազլէ նա՛իլ օլապիլիրսինիզ։ Իչթէ պու վէճհէ սէրվէթ վէ նամ ու չէօհրէթ սիզի իղվա էտէրլէր։ Տէսթ ի իղտիվաճընըզը թալէպ էտէն սէրվէթ վէ նուֆուզ սահիպի պիր քիմսէ՝ պիւսպիթիւն մուճիպ ի նէֆրէթի օլաճագ տէրէճէտէ ախլադըզ վէ սիմաճա չիրքին տէյիլ իսէ, քէմալ ը էնիչէթլէ անա թէսլիմ օլուրսընըզ։ Անը սէվմէյէ չալըշըրսընըզ, եախօտ սէվէպիլէճէէյինիզի զանն էաէրսինիզ, եախօտ սէվմէյէ ալըշապիլէճէէյինիզի ֆարզ էաէրսինիզ, եախօտ իղտիվաճա մանզա մատահ վէ տինէվի պիր նօգթա ի նազարտան պագարըղընըզտան անըն սէրվէթ ու սամանընտան, նամ ու չէօհրէթինտէն

ճէլպ օլուննարագ անընկէ էվլէնիրսինիզ ։ Վէ լաքին
սէրվէթէ , նամ ու չէօնրէթէ , հախօտ մէնիէտ ու
մէմուրիյէթէ , հախօտ սաիր հէր հանկի պիր միւ-
թալաայա մէպնի ագտ ը լատպըթա ի իզտիվաճ՝ մէյ-
տանտա — արատա — հագիզի այգ ու ժուհապ-
պէթտէն էսէր հօգ իսէ , մանզա ֆահիչէյիք տիր ,
զինա արր ։ Ֆէնտի քէնտիսինի գայա ը հայաթ
չարթը իլէ պաչգա պիր սաէմէ սաթան պիր գը-
զընն՝ պէնճէ մերքէզի հէր իէզալէթ վէ ատէթա
ճէհէննեմ հուվասընա տէօնտիւչ օլան պիր խանէտէ
քէնտինին ճիամ ու ճանընը մէզատա չըզարան ֆա-
հիչէ գարըտան հիչ ֆարգը հօգ տըր ։ Էկէր անընկ
սիզէ վէրէճէյի օլ միւքէլլէֆ խանէյէ , սիզէ կիյ-
տիրէճէյի օլ ճաֆճաֆլը իփէք էլպիսէյէ , սամսար
քիւրքլէրէ , սիզէ իտիսալ էսէճէյի օլ իւլֆէթ ու
իհնսիյէթ ճէմիյէթլերինէ , սիզի մազհար էսէճէյի
օլ հիւրմէթ ու րիայէթլէրէ , նամ ու չէօնրէթլերէ
պէտել քէնտի նէֆսինիզի օլ ատէմէ թէսլիմ էտէր-
սէնիզ , օ զէման պիլէրէք պիլմէյէրէք զարիպ պիր
թէնապուզը ալվարտա պուլունմըշ վէ քէնտիսին-
տէն նիւզ չէվիրմէքտէ իսիյինիզ օլ խաթաքեար
գատընըն պըզ գարընտաչը , մէսլէքտաչը օլմուշ օ-
լուրսընըզ ։ Օլ պէտապսիթ գատընըն մէզքիւր
էսէֆէնկիզ հալէ տիւչմէք իչինն իհթիմալէն
էօյլէ էսապաչը մուճիպէսի վար իտի քի պէլ-
քի օ կիպի պիր իզտիվաճ ագտը իչինն սիզինն
կէօսթէրէպիլէճէյինիզ էսապաչը մուճիպէ գատար

չայանը թագպիհ տէյիլ տիրլէր ։ Պիր քիմսէ իլէ մահզա աչգ ու մուհապպէթտէն նայի էվլէնմէք՝ տիւնեափէրէսի պիր գատընա փէք սէֆիհանէ պիր մուամլէ կիպի կէօրիւնէպիլիր իսէ տէ ։ աչգ ու մուհապպէթտէն պիպէրէ վէ մահզա խուսուսի էսպապ ու միւթալաաթա մէպնի օլան իզահվաճ տաքի հիչ չիւպհէ կօգ քի ֆէնա պիր չէյ տիր ։ Գարը գօճա արասընտա մուհապպէթ վէ վէֆագ պուլունմագ՝ էվվէլ պէ էվվէլ լազըմ կէլէճէք պիր չէյ տիր ։ Զէվճէյն պէյնինտէքի բապըթա՝ անճագ մուհապպէթտէն իպարէթ օլմալը տըր։ Պէյնէրինտէ մուհապպէթ օլմայան զէվճէյն արասընտա հիչ պիր բապըթա վէ միւնասէպէթ կօգ տէմէք տիր ։ Պիր աիլէ թէչքիլ վէ էֆրատը պիրի պիրինէ բապթ էտէն չէյ անճագ օ աիլէնին րիւքնէրի օլան զէվճէյնին մուհապպէթի տիր։ «Գուլիպէտ աչգ ու մուհապպէթին» հիւքմ սիւրմէսի ֆիքրի՝ զայէթ «թէտպիրլի» քիմսէյէրէ իմթիհզասիզ պիր չէյ կիպի կէօրիւնիւր իսէ տէ, պէօյլէ հազիրլանէլէրտէ հիւքմ սիւրէն աչգ ու մուհապպէթ՝ ասայիչ ու հուզուր՝ միւքէլլէֆ խանէ վէ գօնագլարտա հիւքմ սիւրէն աիլէճէ գայատըլըգ վէ պիւրուտէթէ ։ վէ էքսէրիյա պունլարտան իլէրի կէլէն ֆէսատը ա տտաք ու ախլագա վէ սուի ահվալա գարթ միւրէճճահ վէ անլէրէ նիսպէթլէ կէրչէքտէն գայէթ թամըլը, զայէթ ճազիպէլի պիր չէյ տիր ։ Պէնճէ տիւնեատա էն նէֆիսլէթէնկիզ ։ էն զիյատէ

չայանը էսէֆ պիր հալ վար իսէ, օտա պիր գա-
տընըն՝ իզտիվաճ նամր մուգատտէսի ալթընտա
քէնտիսինի փարա իլէ սահուն այմըշ օլան պիր
ատէմէ իյա ախըր իւլ էօմր իւճրէթլի պիր գատընը
մագամընտա խատիմ վէ մէրպութ պուլունմասը տըր։

Տիւնեանընն պու խուսուսատա նէ ատիյինի
պիլիրիմ, ամմա անըն իտահասընը քիւլլիյէն րէտտ
էտէրիմ։ «Պէտթրիս քէնտիսինէ միւնասիպ պիր
գոճայա վարմը մը» տէյիս սօրուպ տա, «Սէնէտէ
չու գատար պին լիրա իրատը օլան պիր գոճայա
վարմագլէ փէք կիւզել հարէքէթ էթտի» տէյիս ճէ-
վապ ալընճա հիտատէթ ու չիտատէթիի զապթ էտէ-
մէզ պիր հալէ կէլիրիմ։ «Զապէլ նամընլ օլտու»
տէյիս վագը օլան սիւալիմէ «Պահթրնտան զէնկին
պիր տատէմէ սիւչտիս» տէյիս ճէվապ ալընճա,
անըն հիւզիւնէ թիւքիւրճճէյիմ կէլիր։ Իզտիվաճ ը
մէտուտտանէ վէ պահթիյատանէ խուսուսընտա ալէ-
ումուսմ ճաբի օլան իչպու նանըլըչ ֆիքր օ գատար
ալչագ, հագգ ու ինտաֆտա օ գատար մուղայիր տիր
քի տատէտիլ կըղլարընն քէնտի նէֆսէլէրինի պու
վէճհիլ պիլէ պիլէ ֆէտտա էթմէյէրինէ տօղրուսը,
հիչ թէտաճճիւպ օլունմամազ։ Պէօյլէրինն հալլէրինէ
զայէթլէ աճրնըրըմ։ Էյի պիր իզտիվաճ ադտ էթ-
միչ պուլունմագ նամր ու չէօհրէթինէ նահլիյէթ
իչինն պիլէ քէնտիլէրինն աէֆթէրլէրինէ ալչագճա
էսպապ ու միւթալաատ իտհալընտա մէճպուր օլուր-
լար։ Թա քիւչիւք եաչլարընտան անլէրին ալլա-

րընը , ֆիքրլէրինի զայէթ արզուլանաճագ չէյլէր մագամընտա սէրվէթ ու սաման , մէհնէտ ու մէմուրիյէթ իչզալ էտիյօր : Տիւնեա փէրէսթ քիմսէլէրին էֆքեարընճա «փարլագ պիր իզտիվաճ» ախլագսըզլըը , պիւլուտէթ վէ զաաֆ ը գալպիյէյի վէ հիսսիյաթճա գայտսըզլըզ վէ վազիֆէսիզլիյի սէթթ էտէր :

Էկէր էվլէնմէք իչիւն հէր հալտէ հիսապ , քիթապ էթմէք արզուընտա իսէնիզ , պէյքի սիզէ պազը տէրէճէ եարտըմ էտէպիլիրիմ : — Հէր չէյտէն էվվէլ պագընըզ քի իչին իչինտէ խալխ մուհապէթ օլսուն : Իզտիվաճատա աչգ ու մուհապէթ ի հագիգիյէ վաճիպ վէ լազիւտտ օլուպ հէր կէճինէ էսլապ ու միւթալաաթըն հիսապ. քիթապլարընն ֆէվգինտէ օլմայը տըր : Սաիր հիչ պիր սէպէպ վէ միւթալաայը պուընա ֆաիգ այմաղա մուխթալ տէյիլ սինիզ : Աչգ ու մուհապէթտէն պաչգա հէր հանկի պիր սէպէպ վէ միւթալաայա մէպնի օլան իզտիվաճ , պալատէ պիքր էտիլտիյի իւզրէ , զինտանան պայգա պիր չէյ տէյիլ աիր : Պու խէ անքանամ ը թապիիյէյէ վէ ճէհնաթը Հագգընն թէտաարիր ի հաքիմանէ վէ խայրխահանէսինէ թապան թապանա զրատ տըր : Աչգ ու մուհապէթտէն մահրում օլան իզտիվաճ իլէ հիչ պիր վէճհլէ մէսուտ վէ պախիյար օլամազսընըզ : Միւթազպէլ զէվճէրինինիլ հագգընտա եալընըզ հիսսիյաթ ը ինթիզամքանէ վէ տօսթանէսինիզին պուլունմասը քեաֆի

տէյիլ սիր ։ Իլա ախըր իւլ էօմր պիր քիմսէյէ պաղլանմադ իւզրէ ադտ ը բաղրթա ի մուհադպէթ էթմէկնիզ՝ թարիխ ի հայաթլընըզըն էն պէօյիւք վաղբասը տըր , վէ էկէր իշպու բաղրթա ի մուգաատէսէ իլէ պաղլանմադա , ճէհնաթը Հադգն էրքէքլէրին սիզին տէրճունինիզտէ ուչանտըրմասընը միւրատ պույուրմըշ օլտըղը օլ մէյիւյաթ ը թաւսիյէտէն , օլ հիսսիյաթը իչթիրաքճուչանէ վէ թէվէճճիւհքեարանէսէն , օլ իհթիսասաթը բուհանիյէսէն սէվգ օլուճմայօր իսէնիզ, սիզին իզտիվաճ ատիյինիզ չէ՝ մահզա աւէթէ պաղըր վէ սընա ի պիր իթթիհատ տըր ։ Իմսի աչգ ու մուհադպէթ՝ էմր ի իզտիվաճտա չարթը մութլագ տըր , ֆագաթ զիքր օլունտըղը իւզրէ , աչգ ու մուհադպէթինէ չէրայիթ ի իզտիվաճիյէտէն անճագ պիրինի օլտըղը տաճի քիւչէ ի խաթըրտան չըգարըլմամալը տըր ։ Սիզին էն մուգատտէս, էն գուվվէթլի տուշմընըզը, ևանի աչգ ու մուհադպէթէ մախսուս հիսսինիզի ուչանտըրան ատէմին ախլագ ու էվսաֆընտա էօյլէ չէյլէր պուլունապիլիր քի կէրէք հուզուր ու բահաթընըզըն մուհաֆազասը, կէրէքսէ հիսսիյաթ ը ալիյէ վէ նազիֆէնիզին իխլալտան մասունիյէթի իչինն օ կիպի աչգ ու սէվտալէրտէն վազ կէչմէնիզ իճապ էտէր . թաքի գալպէրինիզ հուզն ու քէտէր իլէ փիւրհոն օլսա պիլէ, սընդարընըզտա նուր ը իլահի փարլասըն ։ Պիր ատէճա ատէմին գալպինի իզտիվաճ հըրս ու հէվէսի զապթ ու իսթիխա էթտի մի , ար-

Թրգ օլ քիմսէնին կէօղիւնէ պիր չէյ կէօրիւնմէզ, անըն քէնտի գարշըսընաաքինին ախլագ ու էվսաֆընը թէֆխիչ ու միւթալաա իլէ մէզքիւր թէֆպիգ ու միւթալաասընտան միւսթէֆիտ օլմասը պիրազ միւշքիլճէ տիր։ Լաքին էյի պիր իզտիվաճա արզուքէչ պուլունան պիր խանըմ գըզընը՝ միւաթապէլտէ քէնտինին զէվճի օլաճագ զաթընն նէ կիպի ախլագ ու էվսաֆ սահիպի իտիյինի արայըպ թարամասը, էյիճէ անլամասը վիճուպ թանրընտա տըր։ Պիր գըզ՝ զէվճի օլաճագ քիմսէնին սիմա ու իմա վէ թէնտաիւպի էնտամճա կէօսթէրիչ վէ կիւզէլիյինտէն զիյատէ անըն ախլագ ու էվսաֆընա պագսա, պէնճէ տանա ապիլանէ հարաքէթտէ պուլունմըչ օլուր, զիրա մէսուտ պիր իզտիվաճ իչինն կէօզէտիլէճէք իքինճի չարթ՝ ախլագ ու էվսաֆ ը հասանէ տիր։ Էյի պիր զէվճէ օլմագ իչինն հէր կէօճ ֆաղիլէթ վէ մէզիյէթի հաիզ պուլունան պիր գըզ՝ ախլագսըզ պիր ատէմ իլէ եաշամագտան մէսուտ վէ պախթիյար օլմազ։ Պէլքի պու ատէմ չէն ու չաթընը պիր թատիաթա մալիք վէ սերվէթ ու իթիպար սահիպի տիր. ֆագաթ էկէր անըն ախլագը պօզուպ իսէ, գարըսը անա էմնիյէթ ու իթիմասը էտէմէզ, վէ կիւնիւն պիրինտէ անա հիւրիյէթ ու րիայէթտէն քիւլիյէն ֆարիղ կէլիր։ Անա հիւրմէթ ու րիայէթտէն տուր օլտըգտան սօնրա, գապիլքի եինէ անա ուճընըր, անը սէվէր վէ անընլէ միւսամէհաքեատանէ մուամէլէտէ պուլունապիլիր

իսէտէ, էօյլէսի պիր ղէվճ իլէ արթըգ մէսուա վէ պախթիյար օլմազ։ Մէսուանէ վէ պախթիյարանէ պիր իզտիվաճ ապաը իչիւն իւչիւնճիւ չարթ՝ թա-
րաֆէյնին սինինճէ վէ թէմայիւլաթ ու էֆքեարճա խմթիզաճ վէ մուվաֆագաթլարը օլուպ պէվճիյէթէ
հինթիխապ օլունաճագ քիմսէնին աէրվէթէ վէ գուա-
րէթէ ի մալիյէսի աէօրտիւնճիւ վէ հարթա տանա
էտնա պիր մէվգը թուէթմալը տըր։ Մէսուտիյէթ ի
իզտիվաճ նօգթա ի նազարընտան զայէթլէ հաիզ ի
էհէմմիյէթ օլան տիկէր պիր չարթը տախի պուրա-
տա զիքր էթմէլի իտիյաէմ ատ, չիմտի սըրասը
տէյիլ տիր։

Զէվճէլիյէ հինթիխապ էտէճէյինիզ զաթըն ահ-
վալ ը տիւնեէվիյէսի, եանի հալը վագթը օլուպ
օլմամասը խուսուսընը նազար ը իթթիպարէ ալմագ
պապընտա տահի փէք իհթիյաթլը տավրանընըզ։
Ատթրընըզտա թուէթընըզ քի սէվտիյինիզ քիմսէնին
չիմտի զէնկին պիր քիմսէ օլուպ տա թէմէլլի պիր
իչի վէ պէլլի պիր հէտէֆ ի մագսուտը օլմատըդը
զէմանտա իլէրիտէ զէնկին վէ հալը վագթը պիր
ատէմ օլմասընա նէ գատար իթթիմալ վար իսէ,
ագիլ, սիրայէթլի, իչկիւզար, սըհհէթ ու աֆիյէթի
եէրինտէ վէ իչ կիւճ եախօտ սէնաթ ու մէալէք
տահիպի օլտըդը թագտիրտէ տախի իլէրիտէ սեր-
վէթի ու մամուրիյէթէ նահիլ օլարագ իլա ախըր իւլ
էօմր օ հալտէ գալմասընա անտէն գաթ պէ պաթ
զիյատէ վար տըր։ Պիր չօգ իզտիվաճլարըն ագըպէթ

վէ նէթիճէլէրինի նազարը լիթիպարա ալարագ օնա գատար կէնճ սայմըշըմ քի անլէր էվլէնաիքլէրի զէման զէնկին տէյլիսիյէլէր տէ, իչ կիւճ սահիպի, չալըշգան վէ ագը սէլիմէ մալիք օլմալարը սայէսինտէ սօնրատան ազար ազար զէնկինլէնաիլէր վէ քէնաի աիլէլէրիյլէ քէմալը իչֆան վէ սատատէթլէ եաշատըլար. հալպու քի իչպու օն իզահիվաճա գարշը եալընըզ պիր իզտիվաճը մէսուտանէ կէօրմիւչիւմ քի զէվճ իզտիվաճը զէմանընատա զաթէն զէնկին իսի։ Էկէր պիր կէնճ էչ ի ըրզ. նամուսքեար, ագիլ, չալըշգան վէ հէր խուսուսատա մէրտ իսէ, վէ էկէր մուհապպէթ ի գալպիյէնիզի ճէլպ էտէպիլիյօր իսէ, սահա զիյատէսինի արամայըպ պիր ան էվվէլ անընլէ էվլէնինիզ։ Սէմա ալթընատա հիչ պիր գուվվէթ եօգ տըր քի պու չարթար ալթընատա մէսուտիյէթինիզ մանի օլմագ իչիւն պիր կէօնէ հիւքմ ու նուֆուզա, պիր նէվ հուգուգ ու իմթիյազա մալիք օլսուն։ Մալ վէ սերվէթէ թամաէն էվլէնմիչ նէ՞ գատար չօգ զըզլար վար տըր քի էլեէվմ պէտապահթ օլուպ սէֆալէթ վէ մէզէլէթ չամուրը իչինտէ նուվարլանըյօրլար, վէ տահա հագիր քիմսէլէր իլէ էվլէնմիչ օլմալարընատան տօփլայը իւզերլերինէ կիւլիւպ զեվզէնաիքլէրի օլ րեֆիգէլէրինին հալլերինէ նազար ը զըպթէ իլէ պագըօրլար։

Պու վէճնէլէ իտարէ ի քէլամ էտիչիմ իքի սէպէպէ մէպնի տիր։ Էվվէլ էմրտէ սէվտիյինիզ քիմ-

աէ իլէ իզտիվաճ իչիւն վազիանէ վէ ֆագիրանէ պիր էօմր կէչիրմէնիզ աէյճր մի , տէյիւ սիւալ էթ-մէյէ հէմ հագգընըզ վար տըր , հէմ տէ վազիֆէ ի միւքէլլէֆէնիզ իգթիզասընտան տըր ։ Անըն աչգ ու մուհապպէթի՝ չէքէճէյինիզ միհնէթ ու մէչագգաթ-լարա քեաֆի վէ վաֆի պիր պէտէլ օլուպ օլա-մայաճաղընը , թահթ ը գարարա ալմագ հիւքմ ու իրատէնիզէ մուհավվէլ պիր մէսէլէ տիր ։ Իչպու նազիք վէ հալը միւչքիլ մէսէլէյի արիզ ու ամիգ թէֆհիւ էթտիքտէն սօնրա հիւքմ ու գարարընըզը սաղլամ պիր էսաս իւզէրինէ պինա էտէրէք վէր-մէնիզ վիւճուպ թահթընտա ատր ։ Էկէր ինսան քէն-տի իչինտէ կիւճիւնտէ ժալիւմաթ վէ միւմարէսէ , մէլէքէ վէ րիւսուխ քէսպ էթմէմիչ օլուպ ս ա իչէ իչինն պիր կէօնէ մէչլու արզուսը , եախօտ գապի-լիյէթ ու իսթիտատը եօգ իսէ , վէ եախօտ տահա տօղրուսը , քէնտի իչինին էհլ ու էրպապը տէյիլ իսէ , նագտ ու սէրվէթ տիւնեատա էն կիւվէնիլմէզ , էն թէմէլսիզ պիր չէյ տիր ։ Պու կիպի մալ վէ սէրվէթ ճիտտի վէ հագիգի աչըգգն պիլէ ախլագ ու տատապընը պօզար վէ անը հայլազ , գայտսըզ , պէքրի վէ հէր կէօնէ զէվգ ու սէֆահէթէ միւպթէլա զըլսափիիր։ Պիլաքս , իչ կիւճ , թիճարէթճէ կիւզէլ ուսուլ վէ տատէթլէր , հիւսնի ախլագ , սայ ու զայրէթ , չէվգ ու չէթտարէթ , թէ-մայիւլաթ ը թէլտագգը փէրվէրտանէ վէ մէչրու հըրսը չան վէ ըրզ ու նամուս՝ ինսանըն բահաթ վէ մուս-վաֆֆագիյէթէ , վէ հաթթա բէֆահ ը հալ վէ սաա-

տէթի պալա մազհարիյէթինէ պիրէր չարթը մութ-
լագ տըրըլար։ Էկէր պիր չէյէ կիւվէնմէք, էնինյէթ ու
իթիմատ էթմէք իսթէյօր իսէնիզ, իչթէ սիզէ կիւ-
վէնիլէճէք չարթլար. զիրա չայան ը իթիմատ օլան
եէկեանէ չէյլէր իչթէ պունլար տըր։ Վագաա ինսանըն
իւզէրինէ պէլա վէ մուսիպէթլէր կէլմէյի զէման
օ միսլիւ կիւզել գապլիյէթ վէ իսթիատալարա
պագմազ, ամմա օ տա Ալլահըն պիլէճէյի չէյ տիր։

Իչպու հաքիմանէ իսթիար ու նասիհաթլարա
նէ ճէվապ վէրիլէճէյինի քէչի ու թախմին էտէպի-
լիրիմ։ Պիլիրիմ քի գըզլարըն պիր զէվճ ինթիհա-
պը իչինտէ փէք ճիւզի մէտսէկլէրի վար տըր։ Թա
չօճուգլըգլարընտան իթիպարէն էվլէնմէյէրէք «էվ-
տէ գալմագ» ղայէթլէ միւտհիշ պիր հալ տըր զանն
ու իթիգատըյլէ պէօյիւրլեր։ Գըզլարըն գըսմը ա-
զամընըն իթիգատընճա տիւնեաատա էրկէն գալմագ-
տան տահա պէօյիւք պիր պէլա օլամազ։ Էրկէն գալ-
մագտան պաշգա հէր չէյէ րագի վէ միւթէհամիլ
օլուրլար։ Իչթէ պու վէճճիլէ իլք ֆուրսաթ սօն
ֆուրսաթ օլուր գօրգուսըյլէ քէնտիլէրէ վուգու-
պուլան հէր իգտիվաճ թէքլիֆինէ քէմալը միւսա-
բաաթլէ րագի օլմազա քէնտի քէնտիլէրինի պիր
նէվ մէճպուրիյէթ ալթընտա կէօրիւրլեր։ Լաքին
պու միսլիւ գըզլար չուրասընա էյիճէ գանի վէ
միւթէէմմին օլսունլար քի էրկէնլիք ֆէնա իգտի-
վաճտան պին գաթ էվլա տըր։ Իթիգատըմճա իգ-
տիվաճ ինսանըն ասըլ հագիգի վէ թապիի հալի օ-

լուպ կերէք երքէք կերէք գարը օլսուն , հիչ պիր քիմսէ երկէն գալարագ լայըգը վէճնէ հայաթըն չէզդէթինի ալամազ , զէվգինի չըգարամազ ։ Լաքին չու խուսուսատա տախի եագըն հասըլ էթմիչիմ տիր քի եէքտիյէրլէրինէ լայըգըլըէ էչ վէ արգասաչ օլմայան զէվճէյն՝ երկէն գալմըչ կէնճլեր իլէ գըզլարատան պին գաթ զիյատէ պէտպախթ տըրլար ։ Շու տա սահին տիր քի գըզլարըն քէնտի զէվճէլէրինի ինթիխապա ալէլ ումում զանն օլունտըղընտան զիյատէ հագգ ու սէլահիյէթլերի վար տըր , վէ էկեր անղերին կէնճլեր իլէ օլան ալագա վէ միւնասէպէթլերի , իւլֆէթ ու իւնսիյէթլերի պունտան եվվէլքի պապլարտան պիրինտէ զիքր օլունան էսաս իւզերինէ միւէսսէս օլսա իտի , հիչ չիւպհէ եօգ քի տահա զիյատէ հագգ ու սէլահիյէթէ մալիք օլուրլար իտի ։

Փէք չօգ ֆուրսաթ վէ վէսիլէլերի օլմատըղը ճիհէթլէ էքսէլ գըզլար՝ կէնճլերին ախլագ ու ահվալընը էյիճէ թէտգիգ ու միւթալաա էտէմէզլեր ։ Անղեր փէք ազ քիմսէլեր իլէ կէօրիւչիւպ գօնուշապիլիրլեր վէ կէօրիւչտիւքլերի քիմսելեր իլէ էօյլէ պիր թարզտա իւլֆէթ ու իւնսիյէթտէ պունչունուրլար քի անղերին ախլագ ու էվսաֆլարընա , մէսլէք ու միչվարլարընա փէք ազ վագըֆ օլապիլիրլեր ։ Գըզլարըն պու վէճնէ կէնճլերին ախլագ ու էվսաֆընը անլայըպ էյիճէ վէգն , մունաքէմէ վէ մուգայէսէ էթմէք ֆուրսաթընտան մահրում գալմալարը տօղրուսը աճընտաճագ վէ չայան ը թահիպ

ան վալտէն տիր։ Գըզլարըն գայտը հայաթ չարթը իլէ ադտը բապըթա ի իզտիվաճ էթմէզտէն ։ վվէլ տահա ալա պիր ինթիխապտա պուլունապիլմէք իչիւն չիմտիքինտէն տահա չօգ ֆուրսաթլարա նահիլ օլմաժալարը՝ տողրուսը չայան ը էսէֆ պիր հալ տըր ։ Է՛յ գըզլար , պիլմիշ օլուն ըզ քի տէսթի իզտիվաճը-նըզը թալէպ էտէն քիմսէյնին նասըլ պիր ատէմ օլտըղընը էյիճէ անլայապիլմէնիզ , անըն ախլագ ու ահվալընա էյիճէ վազըֆ օլապիլմէնիզ իչիւն անր ազալլի պիր գաչ սէնէ թէֆթիչ ու թէտգիգ էթ-մէքլիյինիզ լազըմ տըր ։ Եա պիր գաչ հաֆթա ի-չինտէ սէօզ վէրիպ իչի պիթիրէն գըզլարա նէ՞ տէ-նիլմէլի ։ Պիր չօգ րէֆիգէլէրինիզ իչպու իզտիվաճ իչինտէ օլ գատար չօգ ալտանմըշլար տըր քի ճահիլ վէ միւնասիպ տիր քի սիզ անլէրին իչպու հալլէրին-տէն միւթէնէպպիհ օլարագ իպրէթ ալասընըզ , վէ քէօր քէօրընա ինթիխապլարտա պուլունմագտան սագընաճընըզ ։ Էմր ի իզտիվաճ թարիգ ի հայաթտա գաթի պիր ատըմ տիմտագ տէմէք օլտըղընատան , պէնիմ էն պէօյիւք թէմէննի վէ արզուս չու տըր քի օլ գաթի ատըմը տիմտագտան էվվէլ պիր չօգ ատէմլէր թանրյասընըզ , վէ մուհապպէթի գալպիյէ-նիպի ճէլպ էտէպիլէն էհլիյէթլի վէ ըրզ ու նամուս սահիպի պիր կէնճի ինթիխապ էտէճինիզ , վէ իչ-պու ազիլանէ ինթիխապընըզ սայէսինտէ պիւթիւն միւսլիմլէթի էօմրիւնիւզիւ րէֆահ ը հալ վէ սահա-տէթ ի պալ իլէ կէչիրէ պիլէճինիզ ։

ՊՍՊ Գ

ԻՀՔԻՅԱՔԼԸ ՎԷ ՄԻՒՆԱՍԻՊ ԼԻՍԱՆ ԻՍՔԻՄՍԼԸ

Իճսաճըճ սէլամէքի միսաճրնը
իրճզ էքմէսիճէ միւբէվազգրճ տըւ։
. . .

Սէճքի վէ տէրսիլէրիճ գալպլէ-
րիճի էճ զիյատէ միւգքարիպ վէ
տիլմուճ էյէճ ըէյ՝ թահգիրամիզ լի-
սան տըւ։ ՍԱՄՈՒԷԼ ՃՕՆՍՐՆ

Հէր պօյսան վէ հէր սօյսան պիր չօք գատրնլարա վէ գրղլարա բասթ կէլմիչ իմ քի, անլէր զայէթ քէսքին վէ փարլագ ագ ու զէքեայա մալիքէ իսիքլէրինտէն, տօզունագը վէ պազէն սէ զայէթ ալըր։ սէօզլէր սէօյլէմէքտաէն մահզուզ օլուրլար։ Իպթիտա անլէր պու կիպի սէօզլէրի զէվզ ու էյլէնճէ մագամընտա սէօյլէրլէր խսէ տէ, զա-րիֆանէ լաթիֆէլէրի հէր քէստէ քէնարլէրին խօ-չընա կիտէն պիր կիւլիւշ, պիր թէպէսիւմ հու-

աուլէ կէթիրտիյինի կէօրէրէք , չօղա վարմազտան միւճէրրէտ քէնտի զէվզ ու էյլէնճէլէրի իչիւն լա-թիֆէ կիւլզէլարտա վէ իսթիհզալարտա պուլունմազա պաչլարլար։ Քէնտիլէրին իսթիհզաքարտանէ սէօզլէրի իչիւն մէտհ ու սէնա իչիմտէյէ տէրտունլէրինաէ չէտիտ պիր աչգ ու հէվէս ուչանըր , վէ աղար աղար սա-զա սօլա պազմայարագ իչուս մէյլ ու արզուլարընը իգնա էթմէյէ ալըչըրլար ։ Երքէքլէրին զէրաֆէթի ալէլ ումում ճան էֆզա տըր ։ Դաարնլարըն չագա վէ զարիֆանէ սէօզլէրի վէ լաթիֆէլէրի իսէ իսթի-տա նէ գատար մատուժանէ օղուր իսէ օլտուն , սայքի սիլահխուրէ տահիմա չահսիյաթա թէհավվիւլ էտէր , վէ զայէթ մուհաֆաթարալը վէ մէնֆուր օ-ղլար ։ Էրքէքլէր , քէնտիլէրին մէղլիյաթլարը հէր նէ աէ ՝օլտա , էրքէք պիր ինսան սըֆէթիյլէ քէն-տի սէօզլէրինտէն տօղայը մէտուլ թուրթուլաճագ-լարը միհթալտասըյլէ քէնտի լիսանլարընա պիր հուտուտա թահլին էթմէնին լիզումընը հիսս էտէր-լէր ։ յաքին գատրնլար , քէնտի նիհայիյէթլէրինէ իսթինատէն , քէնտիլէրին պիլիգ թանըտըգլարը գատընլար , ալէլ իտուտա էրքէքլէր հագգընտա ա-զըզլարընա կէլէն հէր սէօզիւ սէօզլէմէքտէն չէքին-մէզլէր ։

Իչուս իսթիհզաքտարի միւլահէզէ վէ չագա-լարտա սու ի նիյէթ օլմատա պիլէ , նիհէ տէ ինսա-նը ինճիտիրլէր , վէ ինֆիալ ու իղպիրարլարտա սէ-պէպ օղուրլար ։ Մէղքիւր չագա վէ լաթիֆէլէր

պէօճէքլէրին իյնելերի միսիլլիւ միհնիք սուրէթ-
տէ զէհիրլի տիրլեր։ Օ կիպի իսթիհզաքեարի սէօզ-
լէր՝ հէմ սէօյլէյէն, հէմ տէ տիւչար ը իսթիհզա
օլան քիմսէյի զէհիրլէրլեր։ Միւսթէհզի գըզ՝ քէնտի
րէֆիգելերինին այըպ վէ գուսուրլարընը իլան ու
իչաէ էթմէյի քէնտինէ հէտէֆ ի մագսէտ իսթի-
խազ էթտիյինտէն, ազըպէթ անլերին տօսթլըղընը
զահիպ էտէր, նազարլարընտան տիւչէր, վէ ինտա-
լէրինտէ մէնֆուր օլուր։ Էքսէրիյա պիղէ գարչը
պիր հազդըզլըդ վէ կա պիր իհանէթ էտինլերի
աֆվ վէ պազէն անլերլէ օլան տօսթլըղըմըզը իպգա
էտէրիզ։ լաքին պիզի իսթիհզա էտինլերի ասլա
աֆվ էտմէյիզ, զիրա իսթիհզա ալէնի պիր էսէր ի
իհանէթ տիր։ Պիր չօգ զըղլար թանըրըմ քի, ան-
լերին իսթիհզաքնարանէ սէօղլերինտէն էմնիաֆիա-
րընտա պուլունան կէվլէզէ քիմսէյէր միէք հազդ է-
տէրլեր իսէ տէ, պու կէվլէզ քիմսէյէր քէնտիլէրին
գահգահալարը իլէ միւտահանէ էթմէքտէ օլտըգլարը
իչպու զըղլարտան պիրիսլէ եվլէնմէյի հիչ խսամր ու
խայալլարընտան պիլէ կէչիրմէղլեր։

Պու սէպէպտէն պիր զըղըն միւսթէհֆէ վէ
իսթիհզալարտա պուլունմտաընտան զայէթ պէօյիւք
վէ մուխտասարալը նէմնիճէլեր հասրլ օլա պիլիր։
Պէօյլեսի պիր զըղ պիր չօգ իլվա վէ թէճրիպելերէ
տիւչար օլուր, զիրա չախսէյէթ միւսաֆէֆինին իւս
իւլ էասը օլտըղընը զանընըմճա էքսէր գատընլար
պա թէճրիպէ պիլիրլեր։ Զօգ էլքէքլեր զէրտֆէթ

ահիպէսի իսթիհղաքեար դրզլարտան զօրգարլար ։ Պու կիպի քիմսէլէր փէք հագգը օլարագ տէրլէր քի , « Էկէր միւսթէհղի պիր գըզ , պիր տօսթ ու հագգընտա պէյանաթ ը իսթիհղաքեարանէտէ պուլունարագ , միւսթէմիուընըն մէտհ ու սէնալարընա նայլ օլապիլիր իսէ , այնի չէյի սաիր տօսթլարը հագգընտա տախի րէվա կէօրէպիլիր , վէ հիչ քիմսէ անըն սէրմայէ ի պահս ու մէգալը օլմագտան էմին գալամազ ։ » Պէննճէ պիր գարընըն եախօտ գըզըն էն պէօյիւք ֆազիլէլի չու տըր քի , քէնտի հուզուրընտա հիչ պիր քիմսէնին զէմմ օլունմասընը իսթէմէզ , վէ սաիրլէրինն իսթիրընա կէճիլիւնէ օ գատար րիայէթ էտէր քի , անլէրին գուսուրլարը իւզէրինէ նազար ը միւսաամէհա իլէ պագար , վէ հէփ զաաֆ վէ այըպլարընա կէօզ գափար ։ Ազը սէլիմ էսհապր ինտինտէ տիւնեատա էն կիւզել մէնզարէլէրտէն պիրի՝ օլ գըզ տըր քի , պաչգալար հագգընտա ֆէննա պիր սէօզ սէօյլէմէք եախօտ սէօյլէնտիյինի իչիմէք իսթէմէտիքտէն պաչգա , ուսմուսըն նազար ը իսթիպարա ալմատըղը րէֆիգէլէրինին ֆէզաիլինի թագտիր էտիպ , անլէրի հէր քէսէ կէօսթէրմէյէ տախի չալըշըր ։ Օ կիպի պիր գըզ՝ հայրէթ ու իսթիհսանլարընըն ճէլպ ու թէմինի հաիզ ի էհէմմիյէթ օլան հէփ ատէմլէրին հայրէթ ու իսթիհսանընըը ճէլպ էտէր ։ Իմտի , էյ կէնճ գըզլար , սաիրլէրի իսթիհզա վէ թարիզ էթմէյէք իսթիտաա վէ գապիլիյէթինէ

մալիքէ օլուպ տա անլէրէ տօգունագլը սէօզլէր սէօյլէմէքտէն խօշլանըրսանըզ , հէմ քէնտի նա-զարընըզտա հէմ տէ խօշլանտըրմագտա իհտիյինիզի զանն էթմիյինիզ քիմսէլէրին նազարընտա քէնտի գատր ու իթիպարընըզը զահիպ էտէրսինիզ ։

Պիր հագիգաթ ը ումուտմիյէ մագամընտա տէյէ պիլիրիզ քի , նիսա թահիֆէսի ազատը եէքտիկէր-լէրի հագգընտա տահա չէտիտ լիսան գուլլանըր-լար ։ Էրքէքլէր՝ նէ զիւքիւր նէ տէ նիսա թահիֆէ-սի հագգընտա փէք օ գատար չէտիտ լիսան գուլ-լանմազլար ։ Գատընլարըն իչպու խասսիյէթ ի մահ-սուսէսի գըսմէն հասէտտէն , եահսօտ ֆէվգ էլ ատէ բաղլէթ ի ումուտմիյէյէ մազհար օլանլար իտտարնտա տահիլ օլմագ արզուսընտան նէչէթ էթմէ քտէ տիր ։ Գրզ եահսօտ գատընլար պիրի պիրլէրի հագ-գընտա զալիմանէ հիւքմ վէրմէք խուսուսընտա քի իչպու մէյլ ու թաապհաթլարընը , ալէլ խուսուս պիր գատընդն հէր տէֆա եանլըշ պիր ատմ աթ-մասընտա կէօռմէյէրիրլէր ։ Պիր գատդն պիր չէյի էրքէքտէն տահա կէճ ունուտըր , զիրա պիր հէմ-չիրէսի նէ գատար խալիս սուբէթտէ թէվզիք էթմիշ օլտա , քէնտի մէսլէքինի նէ տէրէճէ ճիատի սուս-բէթտէ իսլահա չալըշտա , վէ իրթիքատպ էթմիշ օլտըղը խաթասը իչինն էտպատպ ը միւպէյրիյէսի տէմէյէլիմ , նէ գատար չօգ էսպատպ վէ ահվալ ը մուխաֆֆիֆէսի պուլունտա , պիր գատդն քէնտի հէմչիրէսինին խաթայա սիւչմիւչ եանըլմըշ օլտը-

ղընը ասլա ունուէթմազ ։ Խրիսթիյան գըզլար իլէ գաղընլար Բապղըմըզըն խաթա քեարլար հագգընտաքի միասլը վաճիպ իւլ իմթիսալընը ունուտըրլար։ Այնի մուամէլէյի վէք օ գատար մուհիմմ օլմայան գուսուր ու գապահաթլարըն վուգուընտա տախի կէօսթէրիրլէր ։ Պու նազիք պիր մէսէլէ օլուպ , գաղընլարըն իչպու սօն տէրէճէ մուամէլաթը ղայրի միւսաամէքեարանէլէրի՝ պէլքի ձէնտալը Հագգըն փէզալվ ի նիսվանիյէնին սիյանէթ ու մուհաֆազասը զընընտա թէատրիք պուլյուրմըզ օլորղը վէսաիթ ի իմթիյաթիյէսէն պիրի իսէ տէ , տօզդուսը պէնճէ , նիսվանիյէթին վէ Խրիսթիյանլըղըն չանընա եապըշմայան պիր չէյ տիր ։ Քէզալիք պու հալ պանա զայր ի թասվիր կէօրիւնիյօր ։ Ա.ճէպա պիր գաղըն քէնտի ճինսինին նամուս ու հայսիյէթինին մուհաֆազասընա , վէ անըն հագգընտա պիր կէօնէ իֆթիրա վէ հագգսըզլըգ վուգու պուլմասընա պիր էրքէքտէն տահա գիյատէ զայրէթ քէշ օլմալը տէյի՞լ մի տիր ։ Էկէր խաֆիֆլէշթիրէպ վէ ճաւլէ պիր գաղըն քէնտինի միւտաֆաա վէ սիյանէթ էտէճէք պիր գաղըն պուլապիլէճէք իսէ , անը տա քէնտիսի կիպի իւվա վէ թէճրիպէլէրէ միւպթէլա , վէ ալէլ խուսուս հէր կէօնէ իֆթիրավարա տիւչար օլմուշ օլան գաղընլար արտընտա պուլտա կէրէք տիր ։

Սիզ չէտիտ մուախաղէլէր եափտա ֆասլ ու պէմմէր իլէ տիր գըզ վէ գաղընլարը ինճիտիպ

կիւճէնտիրմէք , խաթրլարընը զըրմադ չէօյլէ տուբ-
սըն , քէմալ ը խիւլուալէ անլէրին ըրզ ու նամուս-
լարընը վէ վազար ու հայսիյէթ ի զաթիյէլէրինի
հիմայէ վէ մուհաֆազայա չալըշմալըսընըզ : Հալ
պու քի սիզին ֆէզահիլ վէ քէմալաթընըզը հէր
քէսէ իլան ու իյաէ էթմէք մազսատիյլէ պու եա
չու գարը եա գըզըլ գուսուր եա նօգսանլարընը
մէյտանա չըգարտըլընըզ զէման , չան ը ինսանիյէթէ
եագըշըր օլան պու կիպի պիր մուամէլէտէ պու-
լունմըշ օլմազսընըզ : Սէնէ ումուտ պիր հազիգաթ ը
միւսէլլէմէ սիր քի , խաթայա տիւշմիւշ օլան օզէ-
վալըլարըն պու հալը մէդիյաթ ը ֆասիսէլէրին-
տէն զիյատէ աճզ ու զաաֆլարընտան նէշէթ էյլէ-
միշ սիր . սիզին ճէմիյէթիդզէն ֆարտ ու
թէպիա էթմէյի նիչ խաթրընըզտան կէչիրմէ տիյինիզ
օլ կիւզէլ պոյուն պաղըլար պաղլամըշ , եանի մո-
տայիմսի սէթրի փանթօլ կիյէն չօլ միւսիւլէր սիր
քի , սիզին մատախաղէ վէ թանիպլէրինիզէ , զէմմ ու
թագպինլէրինիզէ էն զիյատէ միւսթանագդ ապրըլար :

Մատամ քի միւսանէպէթտէն պանա էսիյօրըզ ,
սիզէ սէյճէճք պիր գաչ սէօզիւմ սանա վար ապր :
Գըզլարըն ումուտի պիր սաէթի լիսանտա իֆիա-
թա վարմագ , եանի միւպալաղալը լուզլէթլէր գուլ-
լանմագ տըր : Պէյճնտիքլէրի եագըշըդը պիր էս-
վապ « ֆէվգ էլ սատէ էմմալսըզ » պիր չէյ օլուր :
Քէնտիլէրէ նախօշ կէօրիւնէն պիր քիմսէ աղըզլա-
րընտա « զայէթ մէնֆուր վէ գապա պիր սաէմէ »

թէհալվիւլ էտէր։ Իչինտէ պուլունըպ էյլէնմիչ օլտըգլարը ճէմիյէթ « էմսալը կէօրիւնմէմիչ պիր զիյաֆէթ » է տէօնէր։ Նամուսքեար, թէրպիյէլի վէ եագըչըգը պիր կէնճ « ազամէթլի, էմսալսըզ պիր կէնճ » տիր։ Հէր կիւն իչիթմէքտէ օլաբզը-նըզտան սիզ պու կիպի միսալլէր չօգ պուլա պիլիր սինիզ։ Լաքին հէր չէյլի պէօյլէ միւպալաղայա, իֆրաթա վարտըրըրսանըզ, աչիքեար տըր քի, էֆքեարընըզըն պիր տէյէր վէ գըյմէթի գալմազ։ Տաիւա սըֆաթ ը թաֆզիլիյէ վէ թէվֆիգիյէ գուլ-լանան պիր գասըն եախօտ գըզ՝ ֆիքրինտէ թէնա-սիւպ պուլունմատըղընը, գուվվէ ի հաքիմէսինին, հիսսիյաթընըն էտնա օլտըղընը իսպաթ ու իրաէ էթմիչ օլուր։ Պէօյլեճէ իֆրաթ վէ միւպալաղա իլէ գուլլանըլան լիսան՝ գուվվէթ վէ թէսիրինի զահիպ էտէր։ Պիր միւճաար մաղազասը էօնիւնտէ մէվ-գի ի թէմաչայա գօնուլմըշ օլան պիր չէրիա վար-չասը իլէ ֆէնն ի մուսիգի էրպաբընտան պիրինին էքմէլ ասաբընտան օլան պիր պէսթէյլի թարիֆ ի-չիւն այնի քէլիմէլէրի, այնի սըֆէթլէրի գուլլան-մանըզ զարիպ տէյիլ մի տիր։ Նիւսա թահֆէսի արաբընտա թարիֆաթ վէ իզահաթըն իչպու իֆրաթ վէ միւպալաղասը օլ գատար ումմուտիլէշմիչ տիր քի, գատընլարըն թէնգիտաթ վէ թագտիրաթը ալէլ ումում գըյմէթ վէ էհէմմիյէթսէն արի ատտ օլունուր։ Պու պապտէ պիր գաչ ուսուլ վէ գա-տէյէր վար տըր քի, անլէրի նազար ը իֆիպալաա

ալարագ մուճէպլինճէ ամէլ էմմէք զայէթլէ ֆաի-
տէլի տիր ։ Անա լիսանընըզը սահա միւտէպպի-
քանէ վէ իտարէ իլէ գուլլանընըզ ։ Մէհմ ու սէնա
խուսուսընաա իհթիյաճլը սալրանընըզ , սըֆէթլէրի
պիր ազ մզհաքէմէ վէ միւնասէպէթլէ գուլլանը-
նըզ ։ Ամի վէ էնձա մատաէլէր իչիւն էն ալա վէ
նիւքսէք լուզէթլէրի գուլլանմայընըզ , քի կէրչէք-
տէն ֆէվգ էլատէ պէօյիւք վէ էյի պիր չէյ կէօր-
մէյիւնիւզտէ անը իզան վէ թարիֆ էտէճէք լու-
զէթլէր պուլա պիլէսինիզ . իֆտատ ի էֆքեար ճի-
հէթիյլէ իզհար ը իֆլաս էմմէյէսինիզ ։

Զափզընլարա մահսուս գապա վէ չիրքին էլ-
ֆազ վէ թապիյաթ ահլի թէրպիյէլի պիր գըզըն
աղզընա հիչ հագըչմայան պիր չէյ տիր ։ Մուսաննա
լիսան գուլլանմագաբզըն , Արապի , Ֆարսի սէօյլէ-
մէյէրէք , կիւզել պիր ուսլուպ վէ չիվէ ի իֆտատ
քէպպ ու թէհզիպի լազըմէտէն տիր ։ Հիւան ու
ճէմալ վէ էտէպ ու քէմալ ահիպէսի պիր գըզըն
աղզընաան թէրպիյէսինզ վէ գապա ատէմլէրէ մահ-
սուս օլան պայաղը սէօզլէր վէ հիւան ի թապիյաթա
մուզայիր լահիճէլէր իչիմմէք թէսապիճիմի մուճիպ
օլուպ , անըն նազարըմտաա հաիզ օլաբզը գասը ու
իհթիպարընը ազալտըր ։ Էօյլէ պայաղը լիսան հիչ
չիւպհէ կօզ քի գասըն հալսաա գըզլարըն չէրէճ
ու հայսիյէթինէ մուզայիր տիր ։ Պէօյլէ իճրաաթ
տէրէճէ պայաղը վէ գապա լիսան իսթիմալընտան
ազգընագլէ իւլճէթ ու իւնսիյէթինինզին չէվգ ու

Նէչաթընա խալէլ կէթիրմիշ , ևախօտ միւսահապէթ վէ մուաչէրէթինիզին թատընը թուղընը գաչըրմըշ օլմազընըզ ։ Հիչ չիւպէ հոգ տըր քի , ֆէնտա լիսան գուլլանմազ կէնճլէրէ կապըչմազ խսէ տէ , զըզլարա հիչ կապըչմազ ։ Զիրա պու հօլտա լիսան իսթիմալը՝ հիւսն ի թապիաթ վէ զէվգ ի սէլիմէ քիւլիյէն մուղայիր տիր ։ Ֆէնտի լիսանընա տիգգաթ էթմէյէն պիր գըզ՝ ագլ ու ախլագընն վէ էտէպ ու թէրպիյէնին գահտէ ի էասիյէսինէ մուղայիր հարէքէթ էթմիշ օլուր , վէ պիլախիրէ հէր քէսին ինանմտէ քէնտինին նամ ու իթիպարընը զահպ էտէր ։ Պու սէպէպտէն աղղընըզտան չըգան սէօզլէրէ տիգգաթ էտինիզ , վէ պէօյլէ գապա վէ պայադը սէօզլէրի՝ քէնտիլէրին ախլագ ու թապիաթլարընա վէ տէրէճէ ի ագլ ու իզանլարընա տահա մուվաֆըգ կէլէն գաոընլարա , զըզլարա թէրք էտինիզ ։

ՊՍՊՑ

ԷՎ ԽԱՆԲՄԼԲՂԸ ՎԷ ՁԱԼԲՇԳԱՆԼԲԳ

Ֆազիլէքլի գարը ֆի՞մ պուլա-
պիւիր· անըն գըմէքի ճեվահիրտէճ
չօգ գիյաեէ ֆիր· ՍՈՂՈՄՈՆ

Էվ խանըմլըղը կէնճ պիր գըզըն սատէ ֆագաթ էն գըյմէթտար հիւնէր վէ մարիֆէթլէրինտէն պիրի տիր։ Պու կիւնքի կիւնտէ պիր չօգ մէչղուլիյէթ-լէր վար տըր քի իտարէ ի պէյթիյէյէ մախսուս մա-լիւմաթ ը լազըմէնին խաթիհալընա մանի օլմագտա կիպի կէօրիւնիւյօրլար իսէ տէ, մատամ քի իտարէ ի պէյթիյէ՝ ալէնճէ սաատէթինիզ իչիւն պիր չարթ ը մուֆլագ տըր, միւճահատէ ի հայաթա տիւխուլը-նըզըն թա իպթիտաընտան սաիր հէր պիր թահսիլ վէ մէչղուլիյէթինիզի անըն մատաունընտա սատ էթմէնիզ լազըմ կէլիր։ Չէմանէմիզ գըզլարընըն

թէնպէլլիյինէ տաիր պիր չօգ իչթիքեալար իչիտիյօրլզ քի պէնճէ նահագգ տըրլար, զիրա չիմտիլէրտէ կէրչէքտէն թալիմ ու թէրպիյէ կէօրմիւշ վէ օլուննըղ գըզլար՝ պիր ազ օգուչըպ եազմագ էօյրէնտիքտէն սօնրա գուսուր վագթլարընը մութպախտա կէչիրմէք ատէթինտէ պուլունան օլ «էսքի էյի վագթլար» սա եայամըշ գըզլարտան տահա զիյատէ սայ ու զայրէթ էսէրլէրի կէօսթէրիյօրլար։ Թալիմ ու թէրպիյէ նամըյլէ եատ օլուննա պիլէն հիչ պիր չէյ՝ պիր խայը չալըշըպ չապալամատըգճա թահսիլ օլուննամազ, վէ էֆքեարըմճա, իսարէթ ուսմուրը պէյթիյէնին չիմտիլէրտէ նազարը էհէմիյէթտէն օ գատար տուր թութուրլմասընըն պաշլըճա սէպէպի՝ գըզլարըն վագթլարընըն զաթէն սաիր տէրս վէ թահսիլլէր իլէ իչղալ էտիլմիչ պուլունմասը տըր։ Թէնպէլ պիր գըզ իլէ էվլէնմէք պէտապախթլըղընա տիւչար օլմուչ ատէմէ աճընըր իսէմ ատ, ասլէն վէ թապէն թէնպէլ գըզլարըն էվվէլլէրէ նիսպէթէն տահա չօգ պուլունտըգլարընը զանն էթմէմ։

Սիզ կիւնիւն պիրինտէ պիր ահլէ թէչքիլ էթմէք վէ պիր էվ խանըմը օլմագ իւմիտ ու էմէլինտէ սինիզ։ Կէրէք սիզին կէրէք զէվճինիզին հուզուր ու րահաթը, իչթիանիյէթ վէ սաատէթի չօգճա ուսմուրը պէյթիյէնիզին հիւսնի թահզիմ ու իհտարէսի խուսուսընտաքի իզթիտար վէ մէհարէթինիզէ միւթէվագգիթ տըր։ Զէվճինիզ ֆագիր պիր ատէմ

օրուր իսէ, ուսմուր ը պէյթիչէնին գրամ ը ազամընը սիզ քէնտի էլինիզլէ կէօրմէյէ մէճպուր օրուրսընըզ։ Պու թագտիրտէ ֆէնին ի իտարէ ի պէյթիչէյէ, եանի էվ խանըմընըզնա քեամիլէն վազըֆ պուլունարագ անը հիւան ի սուրէթտէ մէվզի ի իճրայա գօմանըզ սիզին իչին չարթ ը մուրլագ տըր։ Մուդթէտիր վէ զէնկին պիր քիմսէ իլէ էվլէնմէք պախթընա նախլ օլսանըզ պիլէ, եինէ իտարէ ի ուսմուր ը պէյթիչէյէ, էվինիզին հէմ իչէրինի սիզ քէնտինիզ կէօրմէյէ մէճպուր օլտուղընըզ զէմանտաքի գատար քեամիլէն վազըֆ վէ այինա օլմանըզ իճապ էտեր։ Խանէնիզին մէսարիֆաթը, սիզին էյի եախօտ ֆէնա պիր էվ խանըմը օլմանըզ նիսպէթինտէ միւսարիֆանէ եախօտ միւթէհիլանէ օլաճագ տըր։ Էկէր էվ իտարէսինի պիլմէզսէնիզ, էկէր վէզաիֆ, իչթիզալաթ վէ լէվազիմ ի պէյթիչէ վէ հայաթիչէյէ վազըֆ տէյիլսէնիզ, հէր հալտէ պաչգալարընա միհրաճ օլուրսընըզ։ Խանէնիզին սահիպէտի, միւտիրէսի օլմագ չէօյլէ տուրսուն, ատէթա միւսաֆիրի օլուրսընըզ։ Խըտմէթքեարլարընըզ, պէալէմէլէրինիզ սիզէ օյուն օյնարլար, սագալընըդա կիւլէրլէր, սիզի ալտատըրլար, վէ սիզ պիննէֆս քէնտի խանէնիզին իչինէ պէտապախթ օլուրսընըզ։ Վազիֆէսիզլիք եախօտ ճէհալէթլէրտէն նաչի քէնտիլէրէ մուհավիլէլ օլան իչի էյի իճրա էտէմէմիքլէրի հալտէ, անլէրէ քէնտիլէրին գուսուրընը կէօսթէրիպ տէ նէ վէ նասըլ էտէճէքլէրինի էօյրէտէմէզսինիզ։

Պէլքի անլէրի էօյլէ գուսուր վէ գապահաթլարտան
աօլայը թէքմիր վէ թազիր էտէրսինիզ քի մէղքիւր
գուսուրլարը տիւղէլթմէնին եօլունը իխթիմալ քի
սիզ քէնտինիզ տէ պիլմէզսինիզ ։ պէլքի չօգ տէֆա
նահադգ իչթիքաա վէ իթիրազլարտա պուլունմագ-
լէ խըտմէթ քեարլարընըզ իւզէրինտէքի նուֆուզ
ու թէսիրինիզի զայլ էտէրսինիզ ։ վէ սիզին հա-
մագաթ վէ պէճէրիքսիզլիքլէրինիզէն նաչի խա-
նէնին իխթիզամ ու ահէնկի պօզուլըը ։ Նիչէ
էյի խըտմէթքեար վէ պէսլէմէլէր տօզրուտան
տօզրուչա խանըմլարընըն ճէհալէթ եախօտ թէճ-
րիպէսիզլիկինտէն նէչէթ էտէն գուսուր վէ գապա-
հաթլարտան աօլայը թազիր էտիլէրէք ինճինիպ
կիւճէնմիչլէր սիր ։

Էկէր «պէճէրիքսիզ» պիր գատըն մագամընտա
աէֆիլ վէ պէտ պախթ էօմր կէչիրմէք իսթէմէզ ի-
աէնիզ ։ էկէր զէվճինիզէ չէքիլմէզ պիր պար ը կի-
րան օլմադա նիչէթինիզ եօգ իսէ ։ էյի պիր էվ
խանըմը օլմադա զայրէթ էթմէլիսինիզ ։ Զէնկին
եախօտ ֆագիր օլմանըզ պիր ֆարգ էթմէզ ։ Ֆագիր
պիր զէվճին զէվճէսի՝ զէվճինին չալըշըպ չապալայըպ
էվինէ կէթիրէ պիլտիյի մալզէմէ ի պէչթիյէյի հիւան ի
իտարէ վէ իսթիմալ իլէ խանէ ի ֆագիրանէսինին
ինթիզամընա նասըլ պին նէֆա խըտմէթ վէ զայրէթ
վազիֆէսիլէ միւքէլլէֆ իսէ, սէրվէթ վէ խըտմէթ-
քեար սահիպի օլան պիր զէվճին գարըսը տախի
քէնահսինի հէմ ահլէսի պինասընըն էն պէօյիւք տի-

րէյի հէմ տէ իչլերինին միւֆթէխիրէ խատիմէսի պիւիւք պիզզաթ կէօրէճէյի իչլերի պուլունմադըէ պէրապէր տախիլի ուժմուր ը իտարէնին ուժմուի ճիհէթլերինէ տախի նազարէթ, վէ խըսմէթլերի թագսիմ իլէ տաիրէսինին ինթիզամընա վէ խանէսինին հիւան ի հալընըն տէվամընա էօյլէճէ տիգգաթ ու իթինա էթմէք վազիֆէսիյլէ միւքէլլէֆ տիր։ Զէվճէ ֆէնն ի իտարէտէն պի խապէր իսէ, զէվճինն սայ ու իգտատլարը պիհուտէ տիր, չիւնքի պիր սու խազինէսի սագաթ վէ չաթլագ օլուր իսէ, կէլէն սու նէ գատար չօգ օլուր իսէ օլսուն, պիրիքէմէյէճէյի կիպի, զէվալլը պիր զէվճ տախի ախէսինին րէֆահ ը հալ վէ սահատէթ ի խաթիգպալընա նէ տէրէճէ չապալար իսէ չապալասըն, զէվճէսի միւտիրէ օլմայըպ տա պիլ ածս միւսրիֆէ օլուր իսէ, էտիլէն սայ ու զայրէթ պիհուտէ տիր։ Տախիլ պուլունտըղը ախէտէ քէնտինի միւսաֆիր վէ զէվճինէ քէնտինին հուզուր ու րահաթ ը չախսիյէսինէ պիր խըսմէթ քեար նազարըյլէ պագըպ կիւզէլ եէմէյէ, էյլէնմէյէ վէ պիր իչէ եափըշմամադըէ պէրապէր ուժմուր ը պէյթիյէսինի խըսմէթ քեարլարըն քէյֆինէ թէրք էտէն վէ օթուրտըղը եէրտէն եափմա ամիրլիյէ եէլթէնէն գատընլար՝ հիչ պիր վագթ զէվճէլէրինին րիայէթ վէ մուհապէթինէ վէ էվլատլարընըն հիւրմէթինէ խաթիրգագ քէսպ էտէմէզլէր։ Եէմէք փիչիրմէյէ, վէ չամաչըր եըգամաղա, տիքիչ տիքմէյէ, էավապ պիչմէյէ, մէլպու-

ամթ վէ մէֆրուշամթը թէմիզէյիպ անլէրի քիպար վէ եագըշըգլը պիր հէյէթէ գօմազա, կէօմլէք, եագա վէ գօլչապլարը գօլալայըպ իւթիւլէմէյէ, օտալարը սիւփիւրիւպ թանզիմ էթմէյէ, խանէնին լէվազիմամթընը սամթուն ալըպ, անլէրի իտարէ իլէ գուլլանմազա, հասըլ ը հայամթ ը պէյթիյէնին թէֆերրուաթընը թէչքիլ էտէն իշթիրազամթ վէ լէվազիմամթ ը ևէվմիյէնին հէփիսինէ տաիր մալիւմամթ ը միւքէմմէլէնիզ պուլունուպ, անլէրէ ալըշմըշ օլմալըընըզ։

Պիր չօգ գըզլարըն ահվալ ը հայամթլարը էօյլէ տիր քի, ուժուր ը պէյթիյէյէ ախտ մալիւմամթը քէսպ էթմէյէլէրինտէն տօլայը մազուր սըրլար. զիրա պու չէյլերի սիզէ էօյրէտէպիլէճէք պիր վալիտէնիզ եօգ իսէ, անլէրի էօյրէնմէտիյինիզտէն տօլայը պիր տէրէճէյէ գատար մազուր թուրմուլա պիլիրսինիզ։ Ա՛ճըրըմ օլ գըզլարա քի վալիտէյէրի էվ իտարէսինտէն պի խապէր օլուպ էլինտէն պիր իշ կէլմէզ։ Պիր չէյ էօյրէնմէք իչին աչճընըն եախօտ պէսլէմէնին էլի ալմընտա գալմագ հիչ պիր վէճիլէ գըզլար իչին խօշ պիր հալ տէյիլ տիր։ Համթա պէօյլէ զայր ի միւսահտ հալլէրտէ պիլէ պուլունսանըզ, էկէր ֆէնտա պիր էվ գատընը օլմագ խթէմէզ իսէնիզ, լէվազիմամթ ը հայամթիյէ վէ իշթիղալամթ ը պէյթիյէյէ տաիր հէր նէ եօլ իլէ օլուրսա օլսուն, մալիւմամթ քէսպ էթմէյի չարթ ը մութլագ տատ էթմէլիսինիզ։ Սէ չօգ միւթէալ-

լիմէ գըզլար սըֆէթիյլէ ֆիքրինիզին հէր չէյի էօյ-
րէնմէյէ զաթէն միւնասէպէթ վէ իսթիտատը վար
սըր , վէ սիզին ազլը սէլիմինիզ վէ տիրայէթ ու
ֆէթանէթինիզ սայէսինտէ ֆէնն ի իտարէ ի պէյ-
թիյէնին էսրար վէ զավամիզինէ վազըֆ օլուրսա-
նըզ , թալիմ ու միւմարէսէ սայէսինտէ չօզա վար-
մազան անլէր սիզէ փէք զօյայ չէյլէր կիպի կէ-
լիրլէր : Սիզին հուզուր ու բահաթընըզ , րէֆահի-
յէթ վէ սաատէթինիզ , նամ ու չէօհրէթինիզ , զէվ-
ճինիզին հագգընըզտաքի թէվէճճիւհ վէ մուհապ-
պէթի՝ օլ տէրէճէ իտարէ ի պէյթիյէտէքի մարիֆէթ
վէ մէհարէթինիզէ պազլը սըր , վէ պա թէճրիպէ
իչուն հազիպաթա օ գատար զանմըշըմ քի , իչթի-
զաթը պէյթիյէնին հէփ չիւպաթ վէ թէֆէյրուս-
աթընը իլէ ֆուրսաթլէ էօյրէնիպ ալըշմանըզըն
զայէթլէ զարուրի օլսըզընը սիզէ քէմալը գուվ-
վէթլէ հիսս էթսիրմէք իսթէրիմ : Կէնճ պիր կըզ
իչիւն «Կիւզէլ պիր էվ խանըմը օլմազա միւսթահ
պիր գըզ սըր , » տէմէքտէն տոհա պէօյիւք մէտ-
հիյէ օլամազ : Մէսէլա , իչիտիլէճէք օլուրսա քի
աչճըլըզըն վէ իտարէ ի պէյթիյէնին սաաէ ազլը
սէլիմ իւզէրինէ միւէսսէս գանուռնալարընը էյիճէ ան-
լարսընըզ , կէնճ իսթիյար , պէօյիւք քիւչիւք հէր
սաէմին նազարընտա պէօյիւք իզզէթ ու իհթիպար ,
վէ ճէմի ի ուօսթ վէ այինալարընըզըն ինտիհատ
հիւսն ի նամ ու չէօհրէթ գազանդըսընըզ :

Պու միւնասէպէթլէ իչթիղալաթը պէտէնիյէ

վէ մունթազամ վէզաիֆ ի պէյմիյէնին ֆէվաիա վէ ժուհասէնաթընա տաիր տախի պիր գաչ սէօզ սէօյլէմէք ֆաիւէտէն խալի օլմազ սանըրըզ։ Թէ-ալլիւմ վէ միւթաալա ևօրզունըզընաան բանաթ-լանմագ իչիւն խանէտէ խուսուսի իշլէր կէօրմէք-տէն տանա էյի պիր վասըթա ևօգ սըր։ Սէնին իչիւն էն զիյատէ մուճիպի մէնիւնիյէթ վէ ման-զուզիյէթ պիր խուսուս վար իսէ, օ տա քէնտի խանէն իչիւն կէրչէքտէն պիր իշ թաւթաըզընը, վէ սայ ու զայրէթինին սէմէրէսիյլէ խանէնին տանա թէրթիպի, տանա մունթազամ օլսըզընը, վէ ալէ խալզընըն բանաթ վէ սաատէթինին իզաիյատ պուլ-սըզընը հիսա էմմէքլիք սիր։ Մէսաի ի հէվէսիյէնին իշպու իթիեատընա — վէզաիֆ ի պէյմիյէ իշթի-ղալաթընըն պու վէճհլէ մունթազամէն իճրասընաա — էօյլէ պիր շէյ վար սըր քի, հըրս ու հէվէսլէրի թանըմ վէ թաաիլ էտէր, ֆիքրէ չէվգ ու նէշաթ, հաւզուր ու բանաթ վէրիր, վիւճուտը սընհէթ ու աֆիյէթ իւզրէ պուլունտուրուր, վէ իանէնին խաս-րիճինաէ զէվգ ու էյլէնճէլէր արամազա, եախսա աաէմ ֆաալ ու զէմմ էտէն գաուընլարընն հանընաա վարմազա պիր լիւզում պրագմազ։

Մալը Գարունա մալիք օլսամ, իշլէրիմի էօյլէ թէրթիպ ու թանըմ էտէր էսիմ քի, դըզլարըմընն խանէտէ հէր կիւն իճրաա էտէճէք խուսուսի պիր խըտմէթ վէ վազիֆելէրի օլսուն։ Մէսէլա, էմր էտէր իսիմ քի, քէնտի եաթազլարընը քէնտիլէր

սէրսինչէր , օտալարընդն թէֆիրիշ ու թանզիմինէ քէնտիլէր պագսընլար , պիրի պիրլէրինի կիյարսինլէր , խանէնին պիր գըսմընը սիւփիւրսինլէր , վէ հէփսինաէն վիյատէ քէնտի ուսմուր ը զամիյէլէրինին իճրասը իչին պաչգալարընա միւհթաճ օլմասընլար , թա քի հէր հալ ու քարտա աէյպէսիզ օլմազա ալրչսընլար : Խասթալըզատան մատա հէր հանկի սէպէպէ մէպնի սահիլէրէ միւհթաճ օլան պիր գարը՝ զէնկին օլսուն ֆագիր օլսուն , խանէտէ թաչընըլմազ պիր պարը կիրան օլուր : Հագիգի պիր էվ գաընը իչին պէճէրիքսիղլիք կիպի կագըչմազ պիր չէյ ճոզ սըր : Րօչիլալէրին քեաֆֆէ ի սէրվէթինէ տէ մալիք օլսա իսիմ , գըզլարըմ պէօյիւսիւքճէ էվվէլա խանէնին պիր գըսմընատա , պաուէնու տիկէր պիր գըսմընատա ամէլի թէճրիպէլէր իլէ էվ գաընընըն իսրէֆսի վէ վէզաիֆինին հէր պիր չիւպէսինէ ալըչընճայա գատար անլէրէ պիրէր խաւսուսի իչ թախսիա էտէր իսիմ : Պէօյլէ մուսամէլէտէն մագսատիմ կալընըզ էվլիմին իչլէրինի գըզլարըմա կէօրսիւրմէք աէյիլ , անճագ սըհհէթի ի պէտէնիյէ վէ ֆիքրիյէյէ մէտար օլան վէ սայ ու գայրէթլէրինին մահիյէթի նէ օլարընը անլէրէ աէյի սուրէթատ էօյրէտէճէք վէ աէրսունլէրինատ ամէլէ հագընատա ճիհատի հիսսիյաթ ը թէվճիհ-հաքարանէ ույանտըրաճագ օլան ճիհատնի մէսալ վէ իչթիղալաթա անլէրի ալըչտըրմագ սըր :

Պիր չէյէ կարայապիլէճէք հէր պիր ֆիքր՝ իչ-

սիզ գալսրզընտա, յահաթսրզ օլուր։ Թապէն թէնպէլ, հէր նէվ ֆիլի ու ամէլտէն խալի, վէ կէվչէք պիր գըզտա հիչ չիւպհէ հօգ քի պիր էքսիքլիք, պիր գուսուր վար սըր։ Կէրէք վիւճուտա, կէրէք ֆիքր պիրլիքտէ հարէքէթտէ օլմալը սըրլար։ Էկէր ֆաալիյէթէ օլան իչպու մէյլ ի թապիի քէնտի հալինէ թէրք օլունուսպ իսթիֆատէյի մուճիպ թարիպլէրե սէվգ ու իրչատ օլունմայաճագ օլուր խէ, «չըմարըգ» պիր չօճուգ մէյտանտա կէլիր։ Սինն ի պիլուղտա գաուէմ պատան պիր գըզ, իչտիգ պրագրլարագ, պիթ թապի յահաթսրզ պիր թապիահա, ախլադա մալիք օլուր։ Ֆիքր՝ սահգ մագամընտա իչ, հարէքէթ, մէչղուլիյէթ իսթէմիյինէտէն, ալէտ տէվամ թէհարրիւք վէ թէլաթիւմ էտէր։ Ֆիքրի պու հալտէ պուլունան պիր գըզա էվտէ դալմազը, ախօտա իչ ֆիգէյէրինին կանընա կիմսէյի թէնպիհ էթմէնին պիր ֆահիշէի հօգ սըր։ Ատա պիր իչ վէրմէք, անը պիր իչէ պաչլաթմագ լազըմ սըր։ Ֆաալիյէթ իսթէյէն իչպու գուվվէ ի հայաթիյէ էօյլէ պիր սուրէթտէ սէվգ ու իրչատ օլունմալը սըր քի, գըզտա գայրէթվէրվէրլիք ախլադ ու աատտը թէչէքքիւլ էաէրէք, լիւգումսրզ ախօտա մուգիրր զէվգ ու էլլէնճէլէրէ վէ վագթ գայաթընտա պիր հաճէթ գալմասըն։ Եօգտա ֆիքր տաղըլըր, իրատէթ կէվչէք վէ միւթէրէտտիտ, վէ խանէտէ գահմընըգ գալմագ վէ մահչէթ ի միւթաահէ օսանճլը վէ սըգընտըլը օլուր։ Իչտիգ գըզլար՝

քէնտիլէրի կիպի իշխիզ պալմըշ գըզլար իլէ վագի կէչիրմէզլէրսէ, ասլա մէտուա օլամազլար, վէ էկէր աչեանէ ի խանէլէրի քէնտիլէրէ մուհթազամ ֆաա-լիյէթէ վէ նաֆիրիյէթ ի չախսիյէէ մախսուս պիր մէյտան վէրմէզսէ, հիչ չիւպհէ եօգ քի պու հալտէն կիւնիւն պիրինսէ պիր ֆէնալըգ զուհուր էտէր։

Հէր կիւն լէվազիմ ի պէյթիյէ իչթիղալաթընըն մուայնէն պիր գըսմընը իճրա էթմէք սաէթինին տիկէր պէլլի պիր մէնֆաաթը տոնա վար տըր։ Գըզլարըն ֆիքր ու իտայալը չայան ը տիգգաթ պիր մէչղուլիյէթտէն մահրում պըրագըլարդը հալսէ, վախիմ պիր ֆաալիյէթէ միւպթէլա վէ հա աթ հագգընտա հանըլը ֆիքր ու իլթիֆաալատա զահիպ օլուր։ Կիթ կիսէ սայ ու աժէլէ պիլէ իհտանա եաղըշմայան պիր չէյ նազարըյլա պագմազա պաշ-լար։ պիր կէօնէ իչ թուէմայարագ իտահաթ էթ-մէքլիյէ մէյղուսպ վէ միւսթահսէն պիր չէյ նազա-ըրյլէ պագար, թաքի հայաթըն հագիգի վէ զարուրի զամ ուքսէյէրլէրի իւսթէ կէլինճէ գըզլար սընլէրէ մուգալէմէթէ հազըրլանմըշ օլմազլար, վէ լազըմ կէլէն իչպու թէտարիք վէ հազըրլըգըն իհմալ է-տիլմիշ օլմասընտան հիսսապսըզ իչթիքալար վէ ուչղունսըզլըգլար զուհուր էտէրլէր քի անլէր կէրէք քէնտիլէրինի կէրէքսէ սիլէ իտալգընըն սաիր ազա-սընը ալէտտէվամ տիւչար ը իլթիւպաղ էտէրլէր։

Իչպու միւթալաա պիրթաալի խահիրմըզա սաիր էֆքեար ու միւլահազաթ տախի կէթիրիյօր։ Պէլքի

քահաթ ու հուզուբ , զէվզ ու էյլէնճէյնին հայաթը-
նըզըն էն ալի նիչանկեահը խոխքէրինի զանն է-
տէրսինիզ : Էօյլէ զանն էթմէք զայէթ պէօյիւք
պիր խաթա սըր : Հայաթընըզտան մագսէտ վիւ-
ճուտ վէ բուհլարընըզա միւսթահսն օյսըզլարը պիլ
ճիւմլէ մէհասին վէ քէմալաթը վէրմէքտէն իսա-
քէթ տիր : Պելլէ պուննըղլէ պէրապէր իէֆահիյէթ
վէ սաատէթէ , զէվզ ու էյլէնճէյէ տահի նահլ օ-
լուսընըզ : Լաքին այնի տէրէճէ միւհթէմիլ տիր
քի , էսմրինիւզի ճէպը վէ քէսր ի նէֆսլէ , մինդէթ
ու մուզայագա վէ սապր ու թէհամմիւլ իլէ կէչիր-
մէյէ մէճպուր օլասընըզ : Էկէր պիր ատէմին էլլին-
տէ կիւզել պիր օյունճագ նախօա իսանէսինատ գու-
բրու գուրուսյա պիր զինդէթ օլմագտան տահա ալի
պիր չէյ օլմագ իսթէրսէնիզ , իչլէմէյէ , չալըշմագա
բագի օլմանըզ մուզթազի տիր։ Ճէմիյէթի պէչէրիյէ
իչինատ մուհաճագա էտէճէք պիր մէվզինինիզ վար
սըր : Խալի վագթլարընըզտա ֆագիրլէրի վէ իսա-
թաղարը զիյարէթ էթմէք սիզին վազիֆէ ի միւքէլ-
լէֆէնիզ իզհիճազսընատան սըր : Ինսիսալ քի չօճուգ-
լարընըզ օյահագ սըր , անլէրի պէտլէյիպ պէօ-
յիւմէքլիյինիզ , թալիմ ու թէրպիյէ էթմէքլիյինիզ
վազըմէտէն տիր : Պիւթիւն միւտատէթ ի էօմրիւ-
Նիւզտէ օմուզլարընըզտա թահչըյահագ պարը ալամ
ու էքտարընըզ վէ մուհաճագա էտէճէք ըրզ ու
նամուսընըզ վար սըր , վէ իւմիտ էտէրիմ քի գալ-
պինի թէֆրիհ էտէճէք պիր գօճայա տահի մալիք

օլուրքընըզ։ Իմաի պօչ տուրաճագ վագիքընըզ կօգ տըր։ պօչ տուրարագ բանաի էթմէք սիզին իչիւն տէյիլ տիր։ Ծօտպինանէ ախլագ ու էլէնճէլէր սիզին իչիւն տէյիլ տիր։ Էֆբատը միլլէթ, ամէնիզ խալգը սիզատն միւսթէֆիա օլմալը տըր, վէ էկէր տէրուհնիզատ համիյէթ վէ ուլուվվը ճէնապէնաիէչ ի մուգատաէսինին պիր գըղըլճըմը պիւէվար իսէ, գալպէրինիզ քէմալը միւսաւաաթիէ իշպու սէօզլէրիմի թաատիգ էտէճէքլէր տիր։

Էօյլէ պիր վագիթ կէլէճէք քի, օ զէման սիզին հէփ սայ ու զայրէթլէրինիզին, էնտիչէ վէ մէրագլարընըզըն, հիւքն ու էլէմլէրինիզին սաիրլէրիէ կէօսթէրտիյինիզ չէֆգաի վէ մէնհամէթ էսէրլէրինին սիզի գուվվէթի վէ մէթանէթի պիր գաուրնաթահսիլ էթմիշ իսիյինի կէօրէճէքսինիզ։ Օ հալինիզատ պօչ պօչունա օմուրարագ բանաի վագիթ կէչիրմէյէ նազար ը հագարէթիէ պագըզ էօյլէսի պիր բանաիր քէնտինիզէ հէտէֆ ի մագսատ իթթիհազ էթմէզսինիզ, վէ պու հօյսա մուաամէլէ էտէնլէրին աճըրսընըզ։ Տիւնեաատա էն պէօյիւք իչինիզին պօչ պօչունա վէ բանաիճա էօմր կէչիրմէքսէն իպարէթ իսիյի ֆիքրինի սիզատն պիր ան էվվէլ տէֆ էսինիզ։ Պէօյլէ թէնպէլճէսինէ էօմր կէչիրմէքսէ իլուվվի վէ իլվիյէթ պախչ հիչ պիր չէյ հօգ տըր։ Սիզ անճագ ագլճա վէ պէտէնճէ գուվվէթի վէ գապիչիյէթինիզի ալէատաէվամ հիւսն ի իսթիմալ էթմէք սայէսինատ հագիգի իչֆահիյէթ վէ սաաաէթէ

նաիլ ալապիլիսինիզ ։ Օլ գուվվէթ վէ գապիլիյէթ-
լէր ինսանա հիւան ի խթիմալ օլունմագ իւզրէ ին-
սան օլունմըշ իհթիլէրինտէն , քէնտիլէրին գապի-
լիյէթ վէ խթիտասըրընը հիւան ի խթիմալ էթ-
մէյէն զըզ եահօա գատընըլար՝ հէր հալտէ պէտպախթ
օլուրլար ։ Զէվգ ու սէֆա՝ ոայ ու զայրէթին պա-
խսի սէյիլ սէմէրէսի , չանը ինսանիյէթէ կապըլը
սուրէթտէ կէչիրիլմիշ պիր էօմրիւն նէթիճէ ի հա-
պիիյէսի ոիր ։

Իշպու ֆիքրի էյիճէ անլայըպ անը քէնտինիզէ
տիւսթուր ը ամէլ իթթիխազ էյլէսիյինիզ հալտէ ,
հայաթըն իչթիղալաթ վէ վէզաիֆ ի նէվմիյէսինէ
գարչը իւլթէթ ու իւնսիյէթտէն նէչէթ էտէն զէվգ
ու էյլէնճէլէրին վէ լէզաիզ ի հայաթիյէնին քէնտի-
լէրէ միւնասիպ մէվգիլէրի պուլունարլընը կէօ-
րիւսինիզ ։ Իչթիղալաթ ը նէվմիյէնիզին իճրասընա-
սան սոնրա թէֆէլլրիւճ վէ էյլէնճէ սիզճէ ֆէրահ-
պախչ պիր չէյ օլուր , գուվվէթլէրինիզի թէճռիտ
վէ թէզկիա էտէր։ Ճէմիյէթճէ զէվգ ու էյլէնճէլէր՝
սիզճէ տանա ալի վէ մուհիմմ պիր մանսար հաիզ
պուլունաճաղլար , վէ տէրսունէլէրի սիզինքի կիպի
չէվգ ու չէհարէթլէ տօղու քիմսէլէր իլէ սիզինն
արանըզտա միւնասէպաթ ը թէվֆիճիւճքաարանէյէ
միւնդալիպ օլաճաղլար , վէ սիզի իրչատ էտէճէքլէր
սիր ։ Էօմրիւն զէվգ ու էյլէնճէլէրի թարիզ ի
հայաթընըզ իւզէրինտէ եէր եէր պուլունան գօ-
յուլարա պէնզէյէճէքլէր քի , անլէրին հանդարընտա

պար ը հայաթընըզը էնտիրէյէք ալընընըզըն թէրինի ալէճէքսինիզ , վէ ֆիքրէն վէ պէտէնէն թաղէ հայաթ քէսպ էթմիշ օլարագ եզուհուզտա իլէրլէ-մէքլիյինիզ վէ մէչագիլ ի հայաթիյէնիզէ աէվամ էտէպիլմէքլիյինիզ իչիւն անլէրին հայաթպախչ աուչրնտան նուչ էտէճէքսինիզ : Օլ սաքին վէ բա-հաթ սաաթլարընըզտա աէրուհնիյիզաէ պիր նէվ հուզուր ու սաաաէթ հիսս էտէճէքսինիզ քի , զէվգ ու սէֆայը քէնաիլէրէ հէտէֆ ի մագսէտ իթ-թիհազ էթմիշ օլան վէ կալընըզ զէվգ ու սէֆա խաթիրը իչիւն կաչամազ , սէֆա սիւրմէք իսթէյէն քիմսէլէր՝ իչպու հիսս ի սաաաէթէ քիւլիյէն պի կհանէ տիրլէր :

Եալընըզ քէնաի հուզուր ու բահաթընը , զէվգ ու սէֆասընը տիւչիւնէն խօսպին պիր գարը հահսօս գրզ՝ տիւնեատա էն մէքրուհ , էն մէնֆուր պիր մախլուզ սըր : Էկէր սէվիլմէյէ էն ճիւզի արզուընրզ վար իսէ , էկէր կէրէք միւքէլլէֆ գօնագլարտա կէ-րէքսէ հազիր գուլիպէլէրտէ պուլունտուրընըզտա հուզուրընըզտան հէր քէսին միւհիմսավիյէն խօչան-մասընը իսթէրսէնիզ , էկէր հէր քէսին սիզէ իմրէ-նիպ պէյէնմէսինի , հիւքմէթ վէ րիայէթ էթմէսինի իսթէրսէնիզ , էկէր հաչատրընըզ միւտահէճէ ին-սանլարըն հէր կէօնէ նիւվազիչ ու իլմիֆաթլարընտա նահլ օլմազը , վէ վէֆաթընըզտան սօնրա քհաֆ-ֆէ ի ահիպպա վէ ապրիսանըզըն , էմսալ ու ապ-րանընըզըն սիզին մէզարընըզ իւզէրինտէ տղլայըպ

կէօզ կաչը տէօքմէլէրինի իսթէրսէնիզ , ըլըշխան պիր զըզ օլունըզ . Եալընըզ քէնտի նէֆսինիզ իչիւն աէյիլ , անճագ սահրլէրի իչիւն տահի կաչայընըզ . ճանֆէտաքեարանէ վէ ճանսիփէրանէ իչ կէօրմէյէ ալըշընըզ . վէ սիզին իչիւն գուվվէթլի , մէվզուն վէ միւթէնասիպ վէ կիւզէլ պիր ախլագ ու էվսաֆ թէչքիլ էյլէյինիզ : Եէրինիզտէ օլսամ , հիւսն ու ճէմալ վէ ֆազլ ու քէմալ սահիպէսի օլան Ֆլօրէնս Նայթինկէյլին(*) խասթախանէսինին գարեօղլարը ա-րասընտան կէչիպ աէճնտիւյիւ վագթ պրագտըղը վէ մէճրուհ ինկիլիզ սաքէրլէրինին էօփտիւքէրի օղ լէմս օլունմազ օլան կէօզիէ օլմազը՝ նազ ու նի-մէթ վէ սէրվէթ ու խսթիրահաթ իչինտէ պէօյիւ-միւշ օլուպ սու քէնտի հուզուր ու րահաթընտան , կիչինիպ պէկէնմէսինտէն , կէզիպ թօզմասընտան պաշկա պիր չէյ տիւշունմէյէն օղ նարին խանըմ զըզ կիպի օլմազա թէրճիհ էտէրիմ :

Էկէր Ֆլօրէնս Նայթինկէյլին չէվգ ու չէթա-րէթլէ տօղու օլան րուհը կիպի պիր րուհա մալիք

[*] Միս Ֆլօրէնս Նայթինկէյլ , պիր ինկիլիզ գէզը օլուպ , Գըրըմ մուհարեպէսի էզմանընտա ինկիլիզ օրտուսընտա զօ-հուր էտէն խասթալըդ սէկէպկյէ հիւզէրճճ սաքէրլէր թէ-լէֆ օլմագտա իքէն , Գըրըմա կիտերէք խասթա վէ մէճրուհ սաքէրլէրի ճանսիփէրանէ թէտավի էթտի , վէ անլէրին արասընտա էչի նամ գազանտը , վէ թիմարճը ֆէտաքեար գատընլարա հիւսն ի իպրէթ պրագտը : Մուսախխէրէն պիր չօգ ֆէտաքեար գատընլար միւմանիէյհանէն սասրընա իդթիֆա էթտիլէր :

տէյիլ իսէնիզ, ուժումընն նազար ը տիգգաթընը սիզին իւզերինիզէ ճէլպ էտէճէք պիր ֆաալիյէթ մէյտանը քինթիխապ էթմէյէ չալըշմայընըզ։ Ալլահընն սիզի գօմըշ օլարզը եէրաէ գալընըզ։ Էն մէրտանէ վէ ալճէնապանէ ամէլ ու հարէքէթլէրտէն պազընը մահչէթ ի հագիրանէ իչինտէ իճրա օլունմըշ տըր։ «Ֆապրիզէր տահմա սիզինչէ պէրապէր պուլունուր.» սէֆիլլէր վէ պիչարէլէր տահմա էֆրաֆլարընըզտա տըրլար։ Փէտէրինիզին նիւքիւնիւ տահմա թախֆիֆ էտէ պիլիրսինիզ։ Պիրաաէրլէրինիզի սու ի մուա-չէրէթտէն մէն էտէ պիլիրսինիզ։ Զահֆ վէ խա-թիյար վալիտէյնիզի պիր չօգ զահմէ վէ էնսահչէլէր-տէն սիյանէթ էտէ պիլիրսինիզ։ Զէվալլը վէ ճահիլ չօճուգլարը եանընըզա թօփլայարագ, անդերէ քէն-տիլէրին կէօրիւպ պիլտիքլէրինտէն տահա ալա պիր էօմր հագգընտա պիր աղ մալիւմաթ վէրէ պիլիրսի-նիզ։ Պիր չօգ մահզուն վէ միւքէտտէր գալպլերի թէալիյէ էտէ պիլիրսինիզ։ Խաթիյար վէ ճահիլ քիմսէլէրէ խօշ վէ ճալիպ ի տիգգաթ հիքայէ վէ ֆըգրտալար օգուշա պիլիրսինիզ։ Պիր չօգ չէյլեր իճրա էտէ պիլիրսինիզ քի րուհլարընըզա պիրէր նի-մէթ ու պէրէքէթ մուճիպլի օլա պիլիրլէր։ Ֆլօրէնս Նայթինկէլ քէնտինին թապ ու միզաճընա, հալ ու մէվգինէ մուվաֆըգ պուլտըզը իչի իճրա էյլէտի. սիզ ատ էլինիզտէն կէլէնի իճրա էտինիզ, վէ «կիզլիատ կէօրէն փէտէրինիզ սիզէ ալէնէն միւ-քաֆաթ էտէճէք տիր։»

Ալնալրընըզ իւզէրինէ հիչ պիր վէճնլէ դաիլէ վէ էնահիչէ կէօլկէսի պրագմագ իսթէմէմ։ Վէ լաքին էօմրիւնիւզէ տօղրու վէ սալիմ ֆիքրլէր իլէ պաչլայա պիլէսինիզ տէյիւ սիզին վահի խայալ վէ խիւլեալարընըզը սիզտէն տէֆ ու իզալէ էթմէք արզուսընտա իմ։ Հայաթ տէնիլէն չէյ հագիգի վէ ճիտաի պիր չէյ տիր։ Մահչէթին պիր չօգ թէֆէրրիւաթ վէ մուզթազիյաթը, պիր չօգ միւչքիլաթ վէ մուխաթաբաթը պուլունալրը կիպի, հէր պաչըն չարփըլաճաղը պիրէր դաիլէ վէ էնահիչէլէր թաչը վար տըր։ Մագսատիմ սիզտէ սիզի հասիսաթը հայաթիյէ իլէ թէրպիյէլի պիր գատընա եագըչըր պիր մէթանէթ իլէ օղրաչմաղա մուգթէտիր գրլաճագ պիր արզու վէ իրատէթ հուսուլէ կէթիրմէք տիր։ Հայաթըն էն ալի մանալարընը անլայարագ էն ալի սուրէթատ էօմր կէչիրմէնիզի արզու էտէրիմ։ Հայաթ տէնիլէն վիճուտը մահնէվի իւզէրինատ պուլունտուղընը խայալ վէ թէսավվուր էթահիյինիզ րէնկեարէնկ թէզահինաթ՝ սիզ հայաթըն քիւնհ ու հագիգաթընա պա թէճրիպէ վագըֆ օլուր օլմազ, անըն իւզէրինտէն քէնահիյինտէն տիւչէրէք մահվ ու զահլ օլաճագ տըր։ Ο զէման հայաթ հագգընտա պէօյլէ մուայեէն վէ սօղրու ֆիքրլէր էտինմէմիչ իսէնիզ, անլէրի եավաչ եավաչ վէ քէմալը զահմէթ վէ մէչագգաթլէ թահսիլ էթմէյէ մէճպուր օլուրսընըզ, վէ եախօտ սէֆիլ, խօտպին, քէնտի հալինտէն միւթէչէքքիլ, սահր-

լէրէ ֆախտէսիզ , վէ պաչգալարա միւհթաճ պիր մախլուգ օլուրսընըզ : Մէսքէնէթ վէ սէֆալէթ իչինտէ գալըր , վէ մէրհամէթի ճալիպ պիր մէվգըէ տիւչէրսինիզ : Իմտի հայաթ վէ մահչէմէ ճիւտի պիր նազար իլէ պագմաղա էրքէնտէն ալըչընըզ : հայաթըն վէզաիֆ վէ իչթիլալաթընա չիմտիտէն ալըչմաղա պաչլայընըզ : Հայաթըն տահա աղըր մէչղուլիյէթլէրինի վէ տահա ալի մէսուլիյէթլէրինի իւզէրինիզէ ալմազտան էվվէլ հայաթըն քիւնհ ու հագիգաթընա վագըֆ օլմաղա չալըչընըզ :

ԳԼՈՒԽ Ց

ՏԻՅԱՆԷՔ Ի ՆԻՍՎԱՆԻՅԷ

Խաչքնը տօդրու սուրէքտէ քա-
շբրսաց, ասքն ելաւ տէյիլ, պիր
իսպիճատիճան իտիյինի ասլատսքն։

ՀՈՒԻԹԹԻԸՐ

Է՛յ կէնճ գըզլար, պու սիզէ խիթապէն հազ-
տրդրմ սօն պէննա տիր, վէ էլլէրինիզի սըգրպ վէ-
տա էթմէքլիյիմ միւնասէպէթիյլէ մէվզու ի միւ-
թալաա վէ միւլահազանըզ օլմագ իւզրէ, սիզէ պիր
գաչ սէօզ տահա սէօյլէմէք իսթէրիմ։ Զրննըմճա
Ալլահ՝ անճագ պիր տէրէճէյէ գաատար վէ պազը ճի-
հէթլէրլէ էրքէքլէրէ մէրպութ օլմանըզը, վէ սիզինն
էն էսասի վէ էն թահլը հիւքմ ու ճազիպէլէրինիզ-
տէն պազըսընըն իչպու թապիիյէթտէն նէչէթ էթ-
մէսինի միւրատ պույուրմուշ տըր։

Վիւճուտճա էրքէքլէրտէն տահա նազրին վէ նա-
զիք սինիզ։ Թապիաթըն չէտիտ գուվվէթլէրիյլէ

օղրաչմագ իւղրէ խալգ օլուննամըշ սընըզ : Պու մէշղուլիյէթլէրին հէփիսինտէ տախի անճագ էրքէքլէրին անէնին ազմ ու գարարլարը վէ տէմիր կիպի սէրթ օլան սինիրլէրի իշ կէօրէ պէլիրլէր : Սիզին նէտիյինիզ էքմէյի վէ կիյտիյինիզ դուման չլարը էրքէքլէր նէրտէն չըգարըրլար : Անլէր սիզի հիմայէ, խանէլէրինիզի պինա վէ չախալարընըզը սիյանէթ վէ մուհաֆազա էտէրլար : Պունլարընն հէփիսինէ պէտէլ անլէրէ պէօյիւք միւքեաֆաթլար վէրիրսինիզ , եախօտ տահա տօզրուսը , վէրէպիլիրսինիզ : Պու հօլտա մուամէլէ՝ պիր ճարիյէ կիպի հարաքէթ էթմէք օլմատըզը կիպի , սիզին վագար ու հայսիյէթինիզէ տախի տօգունմազ : Վէզաիֆ ի ինսանիյէնին տահրէսի անճագ էրքէք վէ գաարընլարընն վազիֆէլէրինին իթթիհատը իլէ քամիլ օլուր :

Էրքէյին քէնտինէ մախսուս տահրէսի, գատընըն տա քէզա քէնտինէ մախսուս տահրէսի վար տըր : Հէփ հալ ու քէյֆիյէթլէրին , հէփ ումուր ու վէզաիֆին այնի տէրէճէ մուհիմմ օլաըզը եէրտէ ֆաաթիգիյէթ վէ իսթիհնիլիւք լաիք օլամազ : Շու գաատարընը տէմէք քեաֆի տիր քի , սիզ էրքէյին հիմայէ վէ մուամէնէթինէ նէ գատար միւհթաճ իսէնիզ , էրքէքլէր սէ սիզի հիմայէ վէ մուհաֆազայա օ սէրէճէտէ պօրճլու տըրլար : Թէշքիլաթը պէտէնիյէնիզ վէ խաւվաս ը թաապիիյէնիզ սեպէպիյլէ . սիզին քէնտինիզ իչիւն էտէմէտիյինիզ չէյլէրի էրքէքլէր սիզին սէրինիզէ էթմէյէ . պօրճլու

տըրլար ։ Պու ուսուլ վէ թէրթիպէ գարչը մէսէլէ չըգարամազ սընըզ ։ Պու եօլատա մուամէլէ էթմէքլէ անճագ քէնտի քէնտիլէրինիզի պէտպախթ էտէր սինիզ , զիրա թէրթիպաթ ը իլահիյէյէ մուխալէֆէթ էթմէքլէ գաարնըլըգտան չըգար սընըզ , վէ ինսանլարըն ահէնկ ու ինթիզամը իչինտէ նիֆագ ու չիգագա պահս օլուր սընըզ ։ Էօյլէ իսէ երքէքլերէ մէրպութ վէ միւհիմ օլարաղընըզը քէմալը մէսէրէթլէ թէալիմ ու իթիրաֆ էտինիզ ։ Օլ հալա ալըչընըզ , զիրա ալէնիզ խալգը վէ ճէմիյէթի ի պէչէրիյէ սրասընտա իճրա ի նուֆուզ ու թէսլիր էթմէյէ վէ պաչգալարա պու էյիլիքտէ պուլունմադա անճագ օ եօլատա գաաիր օլա պիլիր սինիզ ։

Իչպու միւթալաա պէնիմ էնզարը տիգգաթընըզա արզ էթմէք իսթէյիմ պիր խուսուսա սեվգի էտէր ։ Էկէր պէնիմ իլէ պիրլիքտէ քիլմէյէ կիտէրմէնիզ , եախօա էկէր պիր միլլէթտէ ապյանէթվէրվէրլերին նէ գաատար գըսմը գաատըն , նէ գաատար գըսմը էրքէք օլարաղընը հիսապ էտէճէք օլուր իսէնիզ , էօյլէ պիր հազիգաթ քէշֆ ու թահգիգ էթմիչ օլուր սընըզ քի , պէն պուընը պուընտան էվվէլքի պէնտէն պէյան օլունան հագիգաթլարա բաղլի էթմէք իսթէրիմ ։ Պու կիպի պիր թահգիգաթտան անլար սընըզ քի , հէր եէրտէ էհալինէն ապյանէթքեար վէ քիլմէսիփէրվէր գըսմընըն ագալլի իքի սիւլսիս գաատընլար արր ։ Աճէպա նէտէ՞ն ։ Աճէպա գաատընլարըն էրքէքլերինէն տահա

զո՞ւի օլորգլարընտան մը։ Ամէպա գատընլար իղ-
վա վէ թէճրիպելէրէ երքէքլէր գատար միւպթէլա
օ՞լմատրգլարընտան մը։ Ամէպա գատընլարըն հըր-
ու հէվէսլէրի երքէքլէրինքի գատար չէսիա օ՞լմա-
տրղընտան մը։ Հիչ պիր վէճհէ, եախօա օլ գատար
տէյիլ։ Ամճադ պու հալ սաիր պիր քիմսէյէ պադը
վէ թապի պուլունմադ հիսսի՝ գատընըն գալպինտէ
խըլգի վէ թապիի պիր պիր չէյ օլաըղընտան, իս-
թիգլալիյէթ հիսս ի մալրուբանէսի գատընըն գալ-
պինտէ փէք ազ պուլունմասընտան, եախօա հիչ
պուլունմամասընտան, վէ տիյանէթքեար օլմագ ի-
չիւն գատըն ֆիքրինին փէք ազ թէհավվիւլէ օղ-
րամասընտան նէչէթ էթմէքտէ սիր։ Էրքէյին հիլմ
ու թէվազու թարիգինէ սահիլ վէ սալիք օլմասը-
նը միւչքիլէչտիրէն պէօյիւք պիր մանիին հագըգի
պիր գատըն իչիւն էհէմմիյէթտէն արի օլմասը տըր։
Զանընրմա «պիր չէյտէն գօրգմադ վէ պիր չէյի սայ-
մազ» ատա ու իթիպար օլունան խօսիէրէսթ վէ
պիրիէրվա գատընլարըն տիյանէթքեար օլմալարը
փէք նասիր սիր։ Քէնտիլէրինն չահսի իսթիգլալ-
լարը հիսսինտէն նէչէթ էտէն քիպր ու ղուրուրլարը
պիր պաչգասընա թապի օլմագ հիսսինին գալպէ-
րինտէ ճայկիր օլմասընա մանի օլուր։

Նիսա թահիքէսինտէ տիյանէթքեարլըգ օ գատար
թաթլը վէ թապիի պիր չէյ սիր քի, ինսանլար
տինսիզ պիր գատընը մուհաթապալը վէ նամիզաճ
տէյիլ իսէ, ագալլի զարիպ պիր մախլուգ ատա ու

իրիպար էթմէյէ ալըշմըչլար սրբ։ Էն գապա վէ տինսիզ աաէմլէր պիլէ չօգ ալֆա տինտար զէվճէ-լէր ինթիխապ էտէրլէր, զիրա ապյանէթքնարըզըն հէր կէօնէ մէհասին ի թապիխէ ի չախսիյէյի վէ հէր նէվ մէլէքէ ի ապիյէյի աանա լաթիֆ, աանա իւվվի, տանա փայտար զրլըզըզըն, վէ ինանըլա-րըն ախլագ վէ աթվար վէ հարաքնաթլարըզըն հուս-չալթարագ անլէրի պիր միւլայէմէթ վէ իւնսիյէթէ սէվգ էթսիյինի, վէ գապըզն հիւան ի ախլագըն պիր նիւմուշէ ի միւճէսսէմի զրլըզըզըն կէօրիւլէր։ Պէնիմ իթիգատըմճա, ճէնապ ր Հագգ զահիրէն վէ պաթընէն քէնսինին խաստ էվլապարը օլմանըզը զայէթլէ մուհիմմ սայըզընտան, սիզէ իչպու պաչ-գապընա թապիիյէթ հիսս ու արզուսըն իհսան է-տէրէք, ճինսիիզի խուսուսի լութֆ ու ինայէթլէրէ մազհար պուչյուրմուչ սրբ։ Սիզին իչինիզ ինսան-լարըն ախլագ ու աթվարընը հուսչալթըզ թէնզիպ ու թէրպիյէ էյլէմէք տիր։ Սիզսէն ուզագ վէ քէն-տի պաչլարընա հույսան քիմսէլէր՝ վահչիլէչէրէք էնվա ի ֆըզգ ու ֆէսսատլարա կիրիֆթար օլուրլար։ Նէ գատար ափիֆէ վէ էհլ ի ըրզ օլուբսանըզ, եր-քէքլէր սէ օ գատար զիյասէթ իհթիյաթ վէ գապթ ը նէֆսէ բիայէթ էտէրլէր, վէ ախլագ ու աթվարլաս-րը օլ գատար զիյասէ թէնզիպ օլունըր։ Զօճու-զըն թագէ ֆիքրինի թէչքիլ, անը թէնզիպ ու թէրպիյէ էթմէք, անը թարիգ ի հագգա իրչատ էթ-մէք, անըն տէրոնինսէ մէվճուտ օլան քէրէմ-

քահարլըդ , հագիգաթիերվերլիք վէ հիւան ու ճէմալ մէյլիյաթ ու հիսաիյաթընը թէվսի վէ թագվիյէ էթ-մէք սիզին իչինիզ սիր : Սիլեյի մէսուա էթմէք , հէր կէօնէ մէհասին վէ ֆէզաիլի թերվիճ էյլէմէք , վէ ինսանլարըն էյի չէնրիլեր վէ վաթանտաչլար օլմալարընա մէտար օլաճագ էֆքեարը սալիմէ վէ հիսաիյաթ ը նէճիպէյի անլերին գալպ ու զիհնլէրինէ իլգա էթմէք սիզին էասա ը վէզաիֆինիզտէն սիր : Ախալագ ու ատասլը միլլիյէմիզին էասընը վալի-տէլեր գօյարլար՝ էֆքեարըմճա , Գաանիր ի Մուբլագ հազրէթլերի գասընլարըն սիյանէթքեարլըզընէն ճէմիյէթ ի պէչէրիյէճ էհէմմիյէթ ի ֆէվգէլատէյի հայիզ իսիյնի կէօրէրէք , սիզին ինսանլար իլէ օ-լան միւնասէպաթընըզը էօյլէ թերթիպ ու թանզիմ էյլէմիչ սիր քի , սիզին իչուն այալարը թէճարի-պ ի իլիսթիյանիյէ թէվէլլերինէ աուրմազտան էվ-վէլ , ճիւմլէնին կէչմէյէ հէր հալէ մէճպուր պուլունտուզը վասի ի սիյանէթիզ էնմէք՝ նիսպէթէն տահա գօլայ սըր : Մէգքիւր թէճրիպէ թէվէլլերին-տէն սէմանըն գափուսընա չըզմազ գօլայ սըր :

Ինկիլիթէրրա իւլէմասընտան ճօն Անճէլ ճէյմզ տէմիչ սիր քի , «Տիյանէթքեար գասընըն իւլէ-րինէ սէմալի վէ զէմինի կիւզէլլիքլեր պիրլէշ-միչլեր , մէլեքլերին վէ Հազրէթ ի Հավվանըն գըզ-լարընըն մէհասին վէ ճազիպէլերի իմթիճաճ էյլէ-միչլեր , եէմուճ վէ լայէմուճլարըն ճէլալ վէ իւլ-վիյէթլերի պիր եէրէ կէլմիչլեր տիր :

փերվերիլք մէզիյէք ի նիսվանիյէնին սօն վէ էն ալա զիյնէքի տիր ։ »

Տօղրուսը պէն տինսիզ պիր գատընսան քէմալ ը տէհղիթլէ չէքինիրիմ ։ Պէնճէ , էօյլէսի պիր գատըն նուրտան, զիյատան, վէ հէր կէօնէ հիւսն ու ճազիպէսէն մահրում տըր ։ Անըն իւզերինտէ վահիյանէ պիր չէյ վար տըր ։ Էրքէքլէրին նասըլ օլուպ տա փէք օ գատար տիյանէթքեար օլմատըգլարընդն սէպէպինի ազ չօգ անլայա պիլիր իմ ։ Էկեր թէճրիպէ վէ թէտպիգ ու միւթալաայա իհթիմատ էտէր իսէք , միւճատէլէ ի հայաթըն տինէթ ու մէչագգաթլարը իլէ օղրաչա օղրաչա սէրթլէչմիչ , հիւքմ ու նուֆուզա մալիք իտիյինէ քէսպ ի վուգուֆ էթմիչ, էթրաֆընտաքիլէրին ֆիքր ու իրատէթլէրինի քէնտի ֆիքր ու իրատէթինէ թաապի գըլմաղա ալըշմըչ պուլունան բիւճուլիյէթ քիպր ու զուրուրընա վէ քէնտի մէվզուինի տարիզ պիր քիմսէնին ֆիքրինտէ թաապէն զուհուր էտէն իտտիէսէնտիլք հիսսինէ մալիք օլան պիր ատէմէ «պիր չօճուգ կիպի» միւթէվազի վէ հալիմ օլմագ իտտյլըճա միւչքիլ իտիյինի անլարըզ։ Գատընն մատամ քի էրքէյի քէնտիտինտէն տահա գուվվէթլի պիր մէվճուտ մագամընտա թանըմըչ տըր, ինսանտան տահա գուվվէթլի օլան Զաթ ը ճէլիլի ատախ հիւքիւմէթ վէ նուֆուզ ճիհէթիյլէ ֆաիգ թանըյա պիլիր ։ զիրա ճիւմլէյէ ֆաիգ վէ նաֆըզ օլան պիր Զաթ ը ճէլիլէ թաապիյէթինի թէսլիմ ու իհթիրաճ էթմէքլէ քէնտի ճէրէյան ը էճքատըը իտի-

լաքընաա հարէքէթ էթմիշ օլմազ։ Էրքէյին տինտար օլմասընա ազ չօզ մանի օլան օլ հիսսիյաթ ը հուրրիյէթփէրվէրանէ՝ գաուրնըն տինտար օլմասընա պիր մանի տէյիլ տիրլեր։ Էվվէթ, տինսիզ պիր գաուրն պիր ճանվէր տիր. սէօզ անլամազ վէ նասիհաթ տինլէմէզ վէ պահա ի նէգիրէթ պիր մահլուգ տըր։ Հաթթա էն ղալից պիր տինսիզ պիլէ, էկէր պիր ճանվէր աէրէքէսինէ էնմիշ պիր միսքին աէյիլսէ, էօյլէսի պիր գաուրնըն մէալէքինի զայր ի մազուր ատտ էտեր, անըն իւզէրինէ նազար ը իչթիպահ իլէ պաղար, վէ էվվատտարընը քէմալ ը էնհիյէթլէ անըն տիգգաթ ու իհթիմամընա թէվխիմ ու իհտալէ էթմէզ, անա էնհիյէթ էտէմէտինյինտէն, անը քէնտինէ միւսթէչար վէ մահրէմի էտտար իթթիխաղ էտէմէզ։

Միւսթագպել միւքեաֆաթ վէ միւճազաթ թահլիմինատէն տէյիլ ու պիւրհանլէր իլաատրյա հիսսիյաթ ը տինյանէթփէրվէրանէնիզի թահրիք ու իղազ էթմէք իսթէմէմ։ Հաղըր պուլունտուղունըզ քիլիսէլէրտէ վահիզեր պու պապատ լազըմ կէլէնի զաթէն սիզէ պէյան էտէրլէր։ Պիւթիւն միւլահազաթ վէ միւթաատթըմըն էտտաը՝ հայաթ ը տինէնէվինէնիզին միւնասէպաթ վէ մուգթազինյաթը տըր։ Միւնասիպ տիր քի սիզի եարատան Զաթա իպատտէթ, վէ պիրինպիրլէրինիզի աէվմէյի պիզէ էօյրէտէն Զաթա մուհաթապէթ էտէնէնիզ։ Միւնասիպ տիր քի, սիզին հէրի ֆէզահլ վէ քէմալաթընըզ իւ-

զէրինէ ֆէտաքեարլըգ խապէթի մէմտուհէսինի տախի զամմ ու իլավէ էտէմինիզ։ Միւնասիպ տիր քի ախլագ ու էվսաֆընըզդն ճէմի ի մէպտէ վէ ուննաուրլարը՝ իմթիզաճ էտիպ, հէմահէնկ օլսունլար, վէ Գաահիր ի Մութլագ հազրէթլերինէ քէմալ ը մուհապէլէյէ վազֆ ը նէֆս էթմէնիզլէ կիւքսէլմինէյէր, իւլվիյէթ քէսպ էթսինլեր։ Միւնասիպ տիր քի գալպինիզ փաքէնիպ թէմիզէնսին, թա քի անտէն նէչէթ էտէն հէվի թէսիրաթ՝ հայաթըն միւնասէպաթ ը մուխթէլիֆէսինտէ էյի վէ մուֆիտ օլսուն։ Պէն «միւնասիպ» սէօզիւ իլէ տահիմա վէ պիւյա թէպէտտիւլ եագըչըր, միւնասիպ վէ ճահիզ օլան չէյի անլարըմ։ Վէզաիֆ ի տիյանէթփէրվէրանէյիզտէ գուսուրլու պուլունմանըզ՝ եագըչմազ վէ միւնասէպէթսիզ պիր չէյ սիր։ Սիզ տէրուհնիյիզտէ մուանիհат, սօղուգ վէ գայտսըզ պիր գալպ թաչըմագլէ տիւնեանընն թաթլը անէնկ ու ինթիզամլարը իչինէ պիր անէնքսիզլիք, պիր տիւզէնսիզլիք դահմըզ օլուրսընըզ քի, ճէմիյէթի պէչէրիյէ իչինտէ պէօյլէ մուխիլ ի ինթիզամ պիր իչ կէօրմէնիզ՝ սիզէ հիչ եագըչմազ վէ զայր ի միւնասիպ պիր չէյ սիր, ղիրա օ զէման եօլընտան սափմըշ պիր քէվքէպէ, սէսսիզ պիր դուշա վէ հախօտ հարաքէթսիզ պիր ըրմազա պէնզէմիչ օլուր սընըզ. վիւճուտինիզ ճէնապ ը Հագգըն խաճիճ տարպէլէրինէ թէվաֆուգ էթմէզ, վէ էկէր կիւզէլլիք, Հագիգաթ, էյիլիք վէ Շէֆգաթ ու Մուհապէթ՝ սէմանըն մէլէքլէրի միսիլ-

լիւ , սիզին իւզէրինիզէ էնիպ ատ քէնտիլէրին էն թաթլը նաղմէլէրինի թէզաննի էթմէլէր , անլէրին գանատլարընը կէօրմէզ , վէ նէրէտէն կէլիպ նէ-րէյէ կիմսիքլէրինի անլամազընըզ ։ Էվվէթ , սիզ թահգիք ի զարիգք ազասընտան , նաղիք հիս-սէյաթ , մուգատտէս սէվգիյաթ վէ միւթի վէ միւ-թէվազը պիր ախլագ ու թաագիաթ իլէ միւթթասը-գիք օլտըղընըզ հալտէ , բուհլարընըզ իլէ Ալլահ ա-րասընտա մէվճուտ օլան միւնասէպաթը պիլմէզ-տէն կէլմէքլիյինիզ , վէ Ալլահըն տէյուննինիզատ գօմըշ օլտըղը աթէշ վէ ղիյա իլէ սէմավի րէհմաղ վէ չալաասըյլա սիզի քիւլլիյէն թէնվիր էթմէյէ տաիմա հաղըր օլան հագըգի նուր վէ ղիյանըն սիւ-քէնմէզ մէնզաղը արասընտա սիյահ պիր փէրտէ չէք-մէքլիյինիզ, պիւա պիւթիւն կազըլմազ վէ միւնա-սէպէթսիզ պիր չէյ տիր ։

Լէվազիմաթ վէ իհթիյաճաթընըզդա կէլինտիք-տէ , էվվէլա նէ օլտըղընըզը թէզէքքիւր էտինիզ ։ Սիզ հագիգաթը հալտէ աիւնեանըն թէսլիյէ էտի-ճիլէրի սինիզ ։ Ասաթալըզլարընտա իւնսանլարա սիզ պագըզ գայըրըլսընըզ ։ Անլէրին տէվա վէ իլաճ-լարընը անլէրէ սիզ վէրիրսինիզ ։ Րէգաագաթ վէ սէօհպէթլէրինիզ իւնսանլարըն կօրղունըզգարընը տէգ ու իզալէ էտէր , վէ չէքտիքլէրի միհնէթ ու մէչագգաթլարա պէտէլ անլէրէ էճր ու միւքաա-գաթլար վէրիրսինիզ ։ Զօճուղը՝ տօղար տօղմազ , գուճաղընըզդա սիզ ալըրսընըզ , իւհթիյարլարըն վիւ-

ճուալէրինէ առախ գուրուչըզ գատիտ օլորզլարը զէմանաէ սիզ էավաշ կիյտիրիրսինիզ ։ Զոճուզլա-րըն իւթիյաճլարընը ատֆ ու բէֆ , վէ հիւզն ու քէատրլէրինի թախֆիֆ ու թէսքին էատրսինիզ ։ Ֆագիրլերի վէ միհնէթզէատլերի կէօզէտիլ գայը-րըրսընըզ ։ Հայաթըն կէօնէկէօն հալ ու քէյֆիյէթ-լէրինաէ , չէֆգաթ վէ մուավէնէթլերինիզի իսթիւ-զամ էտէն չէյլերին հէփիսինէ , աճէպա օ զէվալլը գալպլերինիզին զուարէթ վէ գուվվէթլերիյլէ եէ-թիշէ պիլէճէյինիզի զանն էտ՞ը մի սինիզ ։ Ինանը՞ր մը սընըզ քի էօլիւմճիւլլեր իչիւն ատրուճինիզտէ նուր , մէյուսլար իչիւն իւմիտ , միհնէթզէատլեր ի-չիւն թէսլիյէ , խասթալար իչիւն սապր ու թէհամ-միւլ վար տըր ։ Ինանը՞ր մը սընըզ քի ճէհնապ ը Հագգ հիքմէթի պինիհայէսիյլէ սիզէ թային էմիւ-օլորզը ումուր վէ վէզաիֆի հիւսն ի իֆա զրինըն-տա պիզ զաթ քէնաի ճանլարընըզըն իսթիյաճաթը-նա քաֆի օլաճազ նուր , իւմիտ , թէսէլլի վէ սապր ու թէհամմիւլէ մալիք սինիզ ։ Էօյլէ իսէ միյանէթփէրվէրլիք՝ սիզճէ հէր հալտէ զարուրի օ-լան պիր իսթիյաճ տըր ։ Պիր գուշ գանատսըզ ու-չամատըզը միսիլլիւ , սիզ տախի պիլա թագվա իչ-պու վէզաիֆի ի հայաթիյէնիզին քաֆֆէսինի լա-յըգիյլէ վէ միւէսսիր սուրէթտէ իֆա էտէմէզ սի-նիզ ։ Պու կիպի պիր մուամէլէյէ գալգըշմանըզ՝ ա-տէթա սամանսըզ քէրփիճ , հախօա թօփրաղսըզ թուղլա հափմաղա գալգըշմաղա պէնզէմիշ օլուր ։

էօլիւմճիլ հէմչիրէսինին , եախօտ խասթա չօճուղընըն , եախօտ գալպի գըրըդ վէ մէյուս պիր ատէմին եանը պաշընատա օթուրմըշ պիր գատըն խասյալ էտէ պիլմ՚ըր մի սինիզ քի աղըընատա սէմա հագգընատա պիր սէօզ պուլունմասըն , «էյ սէմալաթատա օլան փէտէրիմիզ» իպարէսինի թէքրար էթմէսին , եախօտ ադալլի չէհաատէթ փարմաղընը գալտըրըդ քէմալ ը իւմիալէ սէմայը կէօսթէրմէսին ։

Պուննատան պաշգա , պէլլի պիր տաիրէնիզ օլտըղը կիպի , սիզէ մախսուս պէլլի իշլէրինիզ , վազիֆէլէրինիզ տաիի վար ատը ։ Էկէր ֆազիլանէ վէ չան ը նինալանիյէթէ եագըշըը պիր էօմր կէչիրիւսէնիզ , օ տատ աիլէ իչինատէ կէչիրիլէն վէ հէյէճան ը ազիմլէրատէն աբի օլան պիր էօմր օլաճագ ատը ։ Սիզին ճէրէյան ը էֆքեար վէ միւթալաաթընըզ խանէյէ մախսուս խաֆի մէճբուալար իչինատէն ագաճագ ատը ։ Տըչարտան արապա թէքէրլէքլէրինին կիւրիւլթիւսիւ , վէ տիւնէնէվի իչ վէ կիւճլէրին փաթըրատը վէ չամաթասընը իշլիատճէքսինիզ ։ Զօգ ատֆա տաի իչ վէ կիւճլէրինիզ իլէ մէչղուլ օլտըղընըզ , վէ հայաթընըզըն զահմէթի վէ սըզընթըը թարիգինէ սաւիք օլարտընըզ սըրատա , կէչիրմէքտէ օլտըղընըզ լէզզէթսիզ վէ նէքթարզ ուսուլ ը մահչէթէ գարշը իչթիքատ էթմէյէ թէճրիպէ օլունըրսընըզ ։ Տիւննատ անճագ պիւթիւն աիլէ խալգընըն թարիգ ի ֆազիլէթ վէ իսթիդամէթատ թալիմ ու թէրպիյէ օլունտըղընը , չօճուգլարըն պիրէր պիրէր պէօյիւյէրէք

էՀլի ըրզ վէ նամուսքևար էրքէք վէ գատընլար օլտրզլարընը վէ ազըպէթ անլէրին հէփիսինին քէնտիլէրին ճիմլէսինի պէօյիւտիւլ պէտլէյէն, թէրպիյէ էտէն չալըշգան վալիտէնին, քէնտինին չէքտիյի հէփ էմէքլէրտէն իսթիրահաթ էթտիյի մէղտրըն էթրաֆընա թօփլանտըզլարընը կէօրիւբ, Լաքին տիւնեա օլ ուալու, սէսսիզ, չամաթտըզ վալիտէնին քէնտի էվլատլարը իչիւն չալըշըզ չապալաարընը, անլէրին կէյճէքլէրինի պիչիպ տիքտիյինի, հէյճէքլէրինի հաղըրլատըզընը, անլէրէ տուալար էօյրէթտիյինի, վէ անլէրին խանէլէրինի մէսուա վէ միւֆէրրիհ գըլտըզընը ապա կէօրմէմիչ, հիչ ֆարգընա պիլէ վարմատըչ տըր։

Տիւնեա վալիտէնին վազիֆէսինտէն նէչէթ էտէն խավֆ ու էնտիչէլէրէ, էլէմ ու քէտէրլէրէ տաիր հիչ պիր չէյ պիլմէզ, վէ անլէր հագգընտա տիւչիւնիւպ թաչընմազ պիլէ։ Եալընըզ վալիտէ անլէրի հիսա էտէր վէ թաչըր, վէ խարիճի մուսավէնէթ օլմագտըզըն քէնտինին խուսուսի մէսուլիյէթլէրինի իճրա վէ իճա էտէր։ Հիչ քիմսէ պիր վալիտէնին իչինի, պիր վալիտէ կիպի իճրա էտէմէզ։ Կէնճ վէ էօլիւմսիւզ ֆէրտլէրտէն միւրէքքէպ պիր աիլէ անընն տիգգաթ ու իհթիմամընա թէսլիմ ու իհալէ օլունմատը տըր։ Անլէրի պէօյիւտիւպ թալիմ ու թէրպիյէ էթմէք՝ էօյլէ պիր սէնաթ տըր քի, անը էօյրէնմէք իչիւն վալիտէ քիմսէյէ չակիրտլիք էթմէմիչ տիր։ Էկէր տիւնեատա

թէվֆիգաթ ը իլահիյէյէ միհթաճ պիր մահլուգ վար իսկ , հիչ չիւպհէ եօգ քի օ տա զէվճէ վէ վալիտէ տիր ։ Պիր օղուլ եահօտ զըզըն քէնտի վալիտէսի հագգընտա «տինտար պիր գարը տէյիլ տիր» , տէյիւ տիւչիւնմէսի՝ նէ՞ աճընտաճագ պիր հալ տըր ։ Քէնտի խամինին էյի պիր վալիտէնին տուտասընտա զիվքր օլուննաըղընը պիլէն օղուլ՝ սէֆահէթտէն վէ սէֆահէթին պահա օլաըզը խարապկէթտէն նիսպէթէն մահուն գալըր ։ Շահրին գալէմինտէն չըգմըշ օլան էն թաթլը ֆիքրլէրտէն պիրի՝ սիյանէթքեար պիր վալիտէնին քէնտի օղլու իչիւն էթտիյլ ա-թիտէքի տուտատան իլհամ օլունմըշ տըր ։ Շահիր ի միւմանիլէյ՝ վաթանընտա ազիմկէթ իւզրէ պիլմիչ օլաըզը վահօրատա չալդանտըզը աբրատա, չէօյլէ խտարէ ի գալէմ էյլէմիչ տիր . «Է՛յ տալղալարտան չալդանմագտա օլան կէմիճի , բտանթ ույու , պու կէճէ ֆուրթունա վէ տէնիզտէն գօրգմա , Սլլահ վալիտէնին տուտասընը տինլէր , սէնի պէնիմլէ պէ-բտալէր տահիլ ի սէլտամէթ չըգարըր ։» Տինտարլըգ սիզէ լազըմ կէ՛լմէյէճէք մի ։ Տիյանէթքեարլըզընըզ էվլատալարընըզա լազըմ կէլմէ՛զ մի ։

Իմտի , է՛յ կէնճ գըզլար , սիզէ պիր գաչ սէօզ տահա սէօյլէյէրէք , իչպու պէնտիմէ խիթամ վէ-րէյիմ ։ Հիչ չիւպհէմ եօգ քի , սիզին չօղունըզ իչպու պէնտէրիմի քէմալը տիփգաթ ու իհթի-մամլէ վէ անլէրտէն խաթիճաատ էթմէք պապընտա ճիտտի պիր արզու իլէ օղուռմըշ սընըզ ։ Պունլար

քէմալը իսթիգամէթ վէ խուլուսէյէ վէ սուրէթ ի մախսուսէտէ գալէմէ ալընմըշլար ատը ։ Սիզէ պէ-
յան էթմիյիմ ֆիքրլէր՝ ալէ աճէյէ հախօա պիլա թէճրիպէ փէյատա էտիլմէմիշլէր տիր , վէ սիզէ էթ-
միյիմ իսթատ ու նասիհաթլարը՝ սիզին հագըդի իհ-
թիյաճաթ վէ լէվազիմաթընըզը ալուզ ու ատիզ թէագիզ ու միւթալաա էտէրէք , վէ պիր կիւն պի-
րէր ալիճէնապ վէ ֆազըլէ էվ խանըմլարը օլմա-
ընըզ , վէ ալիչնիզ խալգը իլէ խըսմ ու ազրիպանը-
զըն չան ու չէրէֆինի վէ ֆախր ու միւպահաթընը ալթընըմանըզ միւրատ ու արզուսըյլա էյլէմիչիմ տիր ։ Սիզին սաաաէթ վէ պախթիյարլըզընըզ , նա-
ֆիհյէթ վէ նամ ու չանընըզ չօգճա սիզին էլինիզ-
տէ տիր ։ Սիզտէն թալէպ էթմէյօրըմ ֆի իսթատ ու նասիհաթլարըմա թէվֆիգէն հարէքէթ էտէսի-
նիզ տէյիւ , պիր կիւն ևիւզիւնիւզ ասըգ , վէ սօուգ թավր ու հարաքէթլի գատընլար օլասընըզ ։ Միւ-
ֆէրրիհ , կիւլէր ևիւզիւ վէ չալըշգան գատընլար օլտըղընըզ հալտէ , իսթատ ու նասիհաթլարըմը տահա էյի անլամըշ օլուրսընըզ ։ Ալլահ իլէ , սիւն-
ևա իլէ վէ վիճտանլարընըզ իլէ օլ գատար սըտգ ու իսթիգամէթ իլէ մուամէլէ էտինիզ ֆի , հալը-
նըզ չէֆգաթ ու մէրհամէթ սիզին էչքրիզ ի թէէս-
սիւր օլմանըզը մուճիպ օլա պիլսինլէր ։ Պէնիմ ար-
զում չուս տըր ֆի , նուր կիպի լէքէսիզ , հէր պիր էյի ամէլտէ ֆէտաքառ , չալըշգան , ագըլը վէ տիրայէթլի , սապուր վէ ճէսուր օլասընըզ , վէ էն-

տամ վէ ագլ ու զէքեաճա հէր նէվ ֆաղլ ու քէմալընըզա, հէր նէվ մէլէքէ վէ մէհարէթինիզէ, հէր նէվ հիսիյաթ ը նէճիպանէնիզէ, հէր նէվ սէվգիյաթ ը թապիիյէնիզէ, հէր նէվ մէհասին վէ ֆէզաիլ ի նիսվանիյէնիզէ, հէր պիր հաղըզի չէվգ ու արզուընըզա պիր թէթիւմմէ ի ճէլիլէ վէ մուգատաէսէ օլմագ իւզրէ, վէ Սլլահըն սիզի Քէնաինին էօլիւմսիւզ խանէսի խալգընա փրէնսէս, էն փարլագ ճէլալլէրէ, էն թաթլը զէվգ ու մահզուզիյէթլէրէ, էն մէպզուլ լութֆ ու ինայէթլէրէ, վէ Քէնաինին էպէսի մէլէքիւթինէ վարիս նասլ ու թաեին էթմիշ խիյինի կէօսթէրէճէք պիր թաճ մադամընտա, սին սիզին ալընըզը իւզէրինաէ թէգարրիւր էյլէսին։

